

ISTANBUL UNBOUND

Environmental Approaches to the City



Organized by | Düzenleyenler



PERA MUSEUM

In collaboration | İş birliğiyle



Endorsed by | Destekleyenler



Partners | Ortaklar



#EHW2021 Environmental History Week

Organizing Committee | Organizasyon Komitesi: K. Mehmet Kentel (Istanbul Research Institute), Yasemin Ülgen (Pera Museum & birbuçuk), Özlem Altinkaya (TU Delft), Gülru Tanman (Istanbul Research Institute), Emir Alışık (Istanbul Research Institute), Onur İnal (University of Vienna), Ethemcan Turhan (University of Groningen), Duygu Kaşdoğan (İzmir Kâtip Çelebi University & IstanbulLab), Menekşe Kızıldere (Heinrich Böll Stiftung Turkey)

Project Team | Proje Ekibi: Defne Özözer, Gül İçel, Osman Kocabal, Ryan Mitchell
Graphic Design | Grafik Tasarım: Volkan Şenozan
Communication | İletişim: Büşra Mutlu, Irmak Wöber, Zeynep Kantemir, Grup 7
Pera Film: Gizem Bayıksel

Translation | Çeviri: Ercan Akyol
Proofreading | Düzelti: Jacob Chizzo

Web: en.iae.org.tr/content/istanbul-unbound/188
Email: istanbul.unbound@iae.org.tr

The conference language is English. Registration is required and free.
Konferans dili İngilizcedir. Kayıt zorunlu ve ücretsizdir.

İSTANBUL UNBOUND

Environmental Approaches to the City

Over the past twenty years, Istanbul has received rising academic interest. Historians, sociologists, geographers, and city-planners have contributed to our understanding of the myriad ways in which the city has been continuously made and remade, with specific attention given to architectural histories and the formation of public spaces.

However, the study of Istanbul still lacks an integrated perspective that would bridge the divides between urban and environmental, city and nature. While there has been growing interest in the city's most recent expansion towards its peripheral natural zones, such an environmental critique has yet to become integral to the city's historiography. Very scant attention is devoted to interrogating how the boundaries of the city and its various parts have been shaped and challenged through material as well as ideological processes. Finally, nonhuman actors still find very limited representation in Istanbul's urban studies. There is ground for optimism, however, as Istanbul and its connected geographies are slowly becoming part of global environmental histories. With the ongoing environmental struggles attached to mega infrastructural projects, new challenges created by climate change, and the looming expectation of a major earthquake, Istanbul and its surroundings promise to be a very fruitful venue to explore the merits of environmental and political ecological approaches in the study of the city.

This is now bound to accelerate. The Istanbul Unbound: Environmental Approaches to the City conference is held when the world is still under the heavy impact of the COVID-19 pandemic—and held online because of the pandemic—in April 2021. The humanistic focus of humanities and social sciences to analyze the past, present, and future of cities is no longer sustainable. This has been true for a long time, but the COVID-19 pandemic has made the agency of nonhuman actors obvious for not only academic circles but also a large part of the global public. Cities cannot be analyzed (nor governed) by separating them from their environments, nor the lives of their human inhabitants from their nonhuman cohabitants.

With these propositions, this conference, co-organized by the Istanbul Research Institute and Pera Museum, through local and international collaborations, seeks to offer new insights on the complex layers of Istanbul's urban landscape. It brings together innovative studies in the fields of environmental history, political ecology, and critical art studies that utilize transdisciplinary methods and transcend predetermined scales and clearly delineated boundaries between the histories and stories of humans, nonhumans, and the built environment. It puts academics, artists, activists, policymakers, and the public in a dialogue on Istanbul's environment, especially in a time when short- and long-term environmental risks are increasing on an unprecedented scale. Based on the new networks created at the conference, the organizers aspire to achieve continued collaboration with organizations and collectives working on Istanbul's environment, and to raise awareness among Istanbul's residents, policymakers, and academics on the city's historical and current environmental issues, the agency of nonhuman actors in the making of the city, and the ways in which we can reorient our thinking on Istanbul toward environmental justice and inclusivity.

BENDİNE SİĞMAYAN İSTANBUL

Kente Çevresel Yaklaşımlar

Son yirmi senede İstanbul gitgide artan bir akademik ilgiye mazhar oldu. Tarihçiler, sosyologlar, coğrafyacılar, şehir plancılar ve diğer araştırmacılar, şehrin her dem nasıl yeniden inşa edildiğini inceledi—bunu yaparken mimarlık tarihi ve kamusal alanın üretimine özel bir dikkat sarf edildi.

Ancak denebilir ki İstanbul araştırmaları şehir ve doğa, kentsel ve çevresel olan arasındaki ayrımları aşacak bütüncül bir perspektifi henüz tam anlamıyla odağına koyamadı. Her ne kadar şehrin yakın zamanda çeperlerindeki doğal alanlara doğru genişlemesi üzerine artan bir ilgi mevcutsa da, bu türden bir ekolojik eleştiri şehrin tarih yazımında hak ettiği merkezi konuma erişebilmiş değil. Şehrin ve farklı bölgelerinin sınırlarının çeşitli materyal ve ideolojik süreçler içinde nasıl şekillendikleri ve onlara nasıl karşı konulduğu kısıtlı bir ilgi çekerken, insan olmayan aktörler de İstanbul'un şehir tarihinde hâlâ yeteri kadar temsiliyet kazanabilmiş değil. Yine de bu durumun değişmeye başladığını gösteren emarelerle karşı karşıyayız. Küresel çevre tarihlerine İstanbul ve bağlantılı coğrafyaları yavaş yavaş dâhil oluyor. Tüm veçheleriyle çevre sorunu'nun en yakıcı gündemlerden biri olduğu; küresel ısınmaya bağlı ekolojik krizin hayatlarımızı—tüm eşitsizlikleriyle birlikte—etkilemeye çoktan başladığı küresel konjonktürün yanında; mega altyapı projeleriyle büyük bir ormansızlaştırmanın yaşandığı, dahası "olacağını herkesin bildiği bir felaket" olarak büyük depremi bekleyen İstanbul'un özel durumları da düşünüldüğünde, İstanbul şehir çalışmalarında ekolojik yaklaşımların faydalarını görmek için çok verimli bir saha sunuyor.

Üstelik içinde olduğumuz tarihsel noktada bu sahanın hızla gelişeceğini öngörmek zor değil. Bendine Sığmayan İstanbul: Kente Çevresel Yaklaşımlar konferansı, Nisan 2021'de, tüm dünya hâlâ COVID-19 pandemisinin ağır etkisi altındayken düzenleniyor—ve tam olarak bu yüzden çevrimiçi düzenleniyor. Beşeri ve sosyal bilimlerin, şehirlerin geçmişi, bugünü ve geleceğini analiz ederken dayandıkları insan merkezci bakış açısı daha fazla sürdürülebilir değil. Bu uzun zamandır böyleydi, ancak COVID-19 pandemisi, insan olmayan aktörlerin eyleyiciliğini sadece akademik çevreler nezdinde değil küresel kamuoyu için de aşikâr kıldı. Şehirlerin çevrelerinden, insan sakinlerinin hayatları da insan olmayan paydaşlarından ayrıştırılarak çalışamayacağını, şehirlerin bu şekilde yönetilemeyeceğini artık çok daha iyi biliyoruz.

İşte bu önermelerin ışığında, İstanbul Araştırmaları Enstitüsü ve Pera Müzesi'nin, yerel ve uluslararası iş birlikleriyle düzenlediği bu konferans İstanbul'un kentsel peyzajına yeni yaklaşımlar getiriyor; çevre tarihi, politik ekoloji ve eleştirel sanat çalışmaları alanından interdisipliner katkılarla, İstanbul'un insanları, insan olmayanları ve yapısal çevresi arasındaki ilişkileri masaya yatırıyor. Akademisyenleri, sanatçıları, aktivistleri, karar vericileri ve İstanbul halkını, şehrin çevresini tartışmak üzere, kısa ve uzun vadede karşı karşıya kaldığı risklerin daha önce görülmemiş bir hızda büyüdüğü bu anda bir araya getiriyor. Konferansın, burada yaratılacak yeni ağlar sayesinde, İstanbul çevresi üzerine çalışan kurum, kolektif ve bireylerin iş birliklerini uzun soluklu hale getirmeye yardımcı olacağını; İstanbul sakinleri, karar vericileri ve akademisyenlerinin, şehrin tarihi ve güncel ekolojik meseleleri, şehrin inşasında insan olmayanların aktörlüğünü ve şehir üzerine düşünme biçimimizi nasıl çevre adaleti ve kapsayıcılık odaklı hale getirebileceğimiz konularındaki farkındalıklarını daha da artıracığını umuyoruz.



PROGRAM

*All times are in Istanbul time (GMT+3)
Program İstanbul saatine göredir (GMT+3)*

Day 1 / April 8

- 18:30 – 19:00 **Welcome Remarks**
M. Özalp Birol
(General Manager, Suna and İnan Kıraç Foundation Culture and Art Enterprises)
- Kristian Brakel (Country Director, Henrich Böll Stiftung Turkey)
- K. Mehmet Kentel (Research Projects Manager, Istanbul Research Institute)
- 19:00 – 20:30 **Keynote Lecture**
Anna L. Tsing (University of California, Santa Cruz)
The Particular in the Planetary:
Reimagining Cosmopolitanism Beyond the Human

1. Gün / 8 Nisan

- 18:30 – 19:00 **Karşılama ve Sunuş**
M. Özalp Birol
(Genel Müdür, Suna ve İnan Kıraç Vakfı Kültür ve Sanat İşletmesi)
- Kristian Brakel (Ülke Direktörü, Henrich Böll Stiftung Türkiye)
- K. Mehmet Kentel (Araştırma Projeleri Yöneticisi,
İstanbul Araştırmaları Enstitüsü)
- 19:00 – 20:30 **Açılış Konuşması**
Anna L. Tsing (University of California, Santa Cruz)
Gezegensel Olandaki Tikel:
Kozmopolitizmi İnsan Ötesinde Tahayyül Etmek

Day 2 / April 9

9:45 – 11:15	Material Histories of the Present Chair: Begüm Özkaynak (Boğaziçi University) Deniz Öztürk (Center for Spatial Justice) Tracing the Excavation: A Study on Displaced Urban Land and Urbanization of Nature in Istanbul Elif Simge Fettahoğlu Özgen (Technical University of Munich) İpek Akpınar (Izmir Institute of Technology) Benedikt Boucsein (Technical University of Munich) Tracing Territories: A Cartographic Timeline of Northern Istanbul Eser Yağcı (Mimar Sinan Fine Arts University) Zeynep Aygen (Mimar Sinan Fine Arts University) Concrete Attacking Istanbul's Underground Layers: A Subterranean Climate Dystopia of Tarlabası Başak Aka (Kadir Has University) Gizem Güllü (Yıldız Technical University) İmge Yılmaz (Istanbul Technical University) Golden Horn Revisited: A Utopian Stage in Istanbul
11:15 – 11:30	Coffee Break
11:30 – 13:15	Plenary Session Prepare or Avert: How Can Cities Prepare for Climate Change in a Just Way? (co-organized with Heinrich Böll Stiftung Turkey) Chair: Kristian Brakel (Heinrich Böll Stiftung Turkey) Belit Onay (Mayor of Hanover) Ayşen Erdiñler (Istanbul Metropolitan Municipality) Till Sterzel (Adelphi) Yaşar Adnan Adanalı (Center for Spatial Justice)
13:15 – 14:15	Lunch Break & 29.9 km Video Programming by birbuçuk Rantİstanbul (Devrim CK, Alper Şen) Fikirtepe: A Black Dot in Istanbul's History of Urbanization (Murat Germen, Murat Tülek, Haluk Diriker) “This is Not a Line”: A Cartography on Istanbul's Coastline Ecotone (Gökçen Erkilic, Ahmet Ünveren)

2. Gün / 9 Nisan

9:45 – 11:15	Şimdinin Materyal Tarihleri Oturum Başkanı: Begüm Özkaynak (Boğaziçi Üniversitesi) Deniz Öztürk (Mekanda Adalet Derneği) Hafriyatın İzini Sürmek: İstanbul'da Yeri Değiştirilen Topraklar ve Doğanın Şehirleşmesi Elif Simge Fettahoğlu Özgen (Technical University of Munich) İpek Akpınar (İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü) Benedikt Boucsein (Technical University of Munich) Alanların İzini Sürmek: Kuzey İstanbul'un Zamansal Haritalaması Eser Yağcı (Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi) Zeynep Aygen (Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi) İstanbul'un Yeraltına Beton Saldırısı: Bir Tarlabası İklim Distopyası Başak Aka (Kadir Has Üniversitesi) Gizem Güllü (Yıldız Teknik Üniversitesi) İmge Yılmaz (İstanbul Teknik Üniversitesi) Haliç, Yeniden: İstanbul'da Ütopik Bir Sahne
11:15 – 11:30	Kahve Arası
11:30 – 13:15	Özel Oturum Hazırlan ya da Sakın: Şehirler İklim Değişikliğine Adil Biçimde Nasıl Hazırlanabilir? (Heinrich Böll Stiftung Türkiye iş birliğiyle) Oturum Başkanı: Kristian Brakel (Heinrich Böll Stiftung Türkiye) Belit Onay (Hannover Belediye Başkanı) Ayşen Erdiñler (İstanbul Büyükşehir Belediyesi) Till Sterzel (Adelphi) Yaşar Adnan Adanalı (Mekanda Adalet Derneği)
13:15 – 14:15	Öğle Arası & birbuçuk 29,9 km Video Programı Rantİstanbul (Devrim CK, Alper Şen) Fikirtepe: İstanbul Kentleşme Tarihinde Bir Kara Leke (Murat Germen, Murat Tülek, Haluk Diriker) “Bu Bir Çizgi Değildir”: İstanbul'un Kıyı Çizgisi Ekotonu Üzerine Bir Kartografi (Gökçen Erkilic, Ahmet Ünveren)

14:15 – 15:30 **Explorations along the Peripheries of Contemporary Istanbul**
Chair: Özlem Altinkaya Genel (TU Delft)

Akgün İlhan (Istanbul Policy Center, Sabancı University)
Political Ecology of Istanbul's Two-Thousand-Year-Old Water Paradigm

Sinan Logie (Istanbul Bilgi University)
Yoann Morvan (CNRS, Idemec-Université Aix-Marseille)
Bridging the Gap: Walking through the Unbound Fringes of Istanbul

Mine Yıldırım (The New School)
Encounters on the Roadside: Rethinking Mass Dog Exiles and
Politics of Infrastructure on the Margins of Istanbul

15:30 – 15:45 **Coffee Break**

15:45 – 17:15 **Plenary Session**
Governing Istanbul: Scientists, Technologies, and Ecologies
(co-organized with IstanbulLab)

Chair: Duygu Kaşdoğan (İzmir Kâtip Çelebi University)
Discussant: Mehmet Ekinci (Cornell University)

Canan Çakırlar (University of Groningen)
The Emergence of Multispecies Istanbul: Bioarchaeological Data Can
Rebrand Our Approach to Human-Nonhuman Interactions in the City

Youenn Gourain (LATTS, Université Paris-Est Marne-la-Vallée)
Risks in the City: From Mitigation to Recalcitrance? The Case of Istanbul

Tim Schütz (University of California, Irvine)
Archiving for Quotidian Anthropocenes:
From Reserve, Louisiana to Taipei and Istanbul

17:15 – 17:30 **Coffee Break**

17:30 – 18:45 **Twentieth-Century Istanbul from Below and Above**
Chair: Esra Akcan (Cornell University)

Semih Gökatalay (University of California, San Diego)
The Role of Private Enterprises in Shaping the Environment and
the Construction of Ports and Bridges in Interwar Istanbul

Timur Hammond (Syracuse University)
Ruderal Stories: Urban Change, Vacant Property, and Trees of Heaven in Istanbul

Asya Ece Uzman (Cornell University)
The 1970 Cholera Epidemic in Sağmalcılar:
Unveiling the Entangled Water Relations of Istanbul

14:15 – 15:30 **Günümüz İstanbul'unun Çeperlerinde Keşifler**
Oturum Başkanı: Özlem Altinkaya Genel (TU Delft)

Akgün İlhan (İstanbul Politikalar Merkezi, Sabancı Üniversitesi)
İstanbul'un İki Bin Yıllık Su Paradigmasının Politik Ekolojisi

Sinan Logie (İstanbul Bilgi Üniversitesi)
Yoann Morvan (CNRS, Idemec-Université Aix-Marseille)
Uçurumu Kapatmak: İstanbul'un Bağları Kopmuş Kenarlarında Yürümek

Mine Yıldırım (The New School)
Yol Kenarında Karşılaşmalar: İstanbul'un Çeperlerinde Kitleleşme
Köpek Sürgünlerini ve Altyapı Siyasetini Yeniden Düşünmek

15:30 – 15:45 **Kahve Arası**

15:45 – 17:15 **Özel Oturum**
İstanbul'u Yönetmek: Biliminsanları, Teknolojiler ve Ekolojiler
(IstanbulLab iş birliğiyle)

Oturum Başkanı: Duygu Kaşdoğan (İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi)
Tartışmacı: Mehmet Ekinci (Cornell University)

Canan Çakırlar (University of Groningen)
Başlangıçta İstanbul'da Çok Türlü Yaşam: Biyoarkeolojik Veriler,
Kentteki İnsan ve İnsan Olmayan Varlıklar Arasındaki İlişkilere Yaklaşımı
Yeniden Tanımlayabilir

Youenn Gourain (LATTS, Université Paris-Est Marne-la-Vallée)
Şehirdeki Riskler: Azaltmadan Kontrol Edilemezliğe? İstanbul Örneği

Tim Schütz (University of California, Irvine)
Gündelik Antroposenler İçin Arşivleme:
Reserve, Louisiana'dan Taipei ve İstanbul'a

17:15 – 17:30 **Kahve Arası**

17:30 – 18:45 **Yirminci Yüzyılda, Aşağıdan ve Yukarıdan İstanbul**
Oturum Başkanı: Esra Akcan (Cornell University)

Semih Gökatalay (University of California, San Diego)
İki Savaş Arasında İstanbul Çevresini Şekillendirmede ve
Liman ile Köprülerin İnşasında Özel İşletmelerin Rolü

Timur Hammond (Syracuse University)
Ruderal Hikâyeler: İstanbul'da Kentsel Değişim, Metruk Mülkler ve Kokar Ağaçlar

Asya Ece Uzman (Cornell University)
1970 Sağmalcılar Kolera Epidemisi:
İstanbul'un Dolaşık Su İlişkilerini Açığa Çıkarmak

Day 3 / April 10

- 11:30 – 12:45 **Environments of Disease and Healing in Istanbul – I**
Chair: K. Mehmet Kentel (Istanbul Research Institute)
- Brigitte Pitarakis (CNRS)
Sacred Topography in the Istanbul Suburbs: The Byzantine Tradition and Worship of the Health-Giving Virgin in Late Ottoman Istanbul
- Müge Telci Özbek (Istanbul Bilgi University)
The Sewers and Prostitution: Regulating the Human Body and Urban Environment in Late Ottoman Istanbul
- Y. Can Gümüş (Boğaziçi University)
Rendering Infrastructures Visible:
Death, Hygiene, and Social Inequalities in Late Ottoman Istanbul
- 12:45 – 13:45 **Lunch Break & 29.9 km Video Programming by birbuçuk**
- Calx ruderalis subsp. Istanbulensis
(Elif Kendir-Beraha, Aslıhan Demirtaş, Ali Mahmut Demirel)
Waterline (Aslı Uludağ, Kerem Ozan Bayraktar)
The Sea-Crossed Fisherman: Solastalgia and Grief in the Beykoz District
(Deniz Gündoğan İbrişim, Aysim Türkmen, Serhan Erkol)
- 13:45 – 15:15 **Environments of Disease and Healing in Istanbul – II**
Chair: Fatih Artvinli (Acıbadem University)
- Gizem Kıyğı (City Detective Initiative)
Public Space as a Matter of Life and Death: Cholera Outbreaks and Spaces of Public Health in Nineteenth-Century Beyoğlu
- Erik Blackthorne-O'Barr (Columbia University)
Journals of the Plague Year:
The Ottoman Press and the Istanbul Cholera Outbreak of 1871
- Gabriel Doyle (CETOBaC-EHESS)
A Space of Emergency: Sirkeci as a Site of Transnational Relief during the Wars of 1877–1878 and 1912–1913
- Léa Delmaire (Sciences Po Paris)
Istanbul, Capital of TB?: Public Health, Construction, and Blurring of the Rural/Urban Divide in Mid-Twentieth-Century Turkey
- 15:15 – 15:30 **Coffee Break**

3. Gün / 10 Nisan

- 11:30 – 12:45 **İstanbul'da Hastalık ve Şifa Mekânları – I**
Oturma Başkanı: K. Mehmet Kentel (İstanbul Araştırmaları Enstitüsü)
- Brigitte Pitarakis (CNRS)
İstanbul Çeperinin Kutsal Topografyası:
Bizans Geleneği ve Geç Osmanlı İstanbul'unda Şifa Veren Meryem'e İbadet
- Müge Telci Özbek (İstanbul Bilgi Üniversitesi)
Lağımlar ve Fuhuş: Geç Osmanlı İstanbul'unda İnsan Vücudunu ve Kentsel Çevreyi Düzenlemek
- Y. Can Gümüş (Boğaziçi Üniversitesi)
Altyapıları Görünür Kılmak: Geç Osmanlı İstanbul'unda Ölüm, Hijyen ve Toplumsal Eşitsizlikler
- 12:45 – 13:45 **Öğle Arası & birbuçuk 29,9 km Video Programı**
- Calx ruderalis subsp. Istanbulensis
(Elif Kendir-Beraha, Aslıhan Demirtaş, Ali Mahmut Demirel)
Su Çizgisi (Aslı Uludağ, Kerem Ozan Bayraktar)
Deniz Küstü: Beykoz'da Solastalji ve Ekolojik Keder
(Deniz Gündoğan İbrişim, Aysim Türkmen, Serhan Erkol)
- 13:45 – 15:15 **İstanbul'da Hastalık ve Şifa Mekânları – II**
Oturma Başkanı: Fatih Artvinli (Acıbadem Üniversitesi)
- Gizem Kıyğı (Şehir Detektifi İnisiyatifi)
Bir Ölüm Kalım Meselesi Olarak Kamusal Mekân: On Dokuzuncu Yüzyıl Beyoğlu'sunda Kolera ve Halk Sağlığının Mekânsallaşması
- Erik Blackthorne-O'Barr (Columbia University)
Veba Yılı Günlükleri:
Osmanlı Basını ve 1871 İstanbul Kolera Salgını
- Gabriel Doyle (CETOBaC-EHESS)
Bir Acil Durum Mekânı: 1877–1878 ve 1912–1913 Savaşlarında Ulusaşırı Bir Yardım Alanı Olarak Sirkeci
- Léa Delmaire (Sciences Po Paris)
İstanbul, Tüberküloz Başkenti? Yirminci Yüzyıl Ortasında Türkiye'de Halk Sağlığı, Kır/Kent Ayrımının İnşası ve Belirsizleşmesi
- 15:15 – 15:30 **Kahve Arası**

15:30 – 17:15 **Attempting and Failing to Control the Nature in Pre- and Early Modern Istanbul**
Chair: Cemal Kafadar (Harvard University)

Fatma Sarıkaya Işık (Boğaziçi University)
Water in Making the City: The Imagery of Sustaining Constantinople

Aleksandar Shopov (Max Planck Institute for the History of Science)
Istanbul's Deluge of 1563

Gül Kale (Carleton University)
Let the Sunshine In: Responses of Istanbul's Early Modern Populace to Environmental Changes in Their Residences

Fariba Zarinebaf (University of California, Riverside)
Plagues and the Urban Transformation of Istanbul in the Early Modern Period

17:15 – 17:30 **Coffee Break**

17:30 – 19:15 **Special Film Screening: Natura Urbana: The Brachen of Berlin and Q&A with the Director Matthew Gandy (University of Cambridge)**
Chair: Timur Hammond (Syracuse University)

15:30 – 17:15 **Modern Öncesi ve Erken Modern İstanbul'da Doğayı Kontrol Etmeye Çalışmak ve Başaramamak**
Oturum Başkanı: Cemal Kafadar (Harvard University)

Fatma Sarıkaya Işık (Boğaziçi Üniversitesi)
İstanbul'u Meydana Getiren Su: Şehri Sürdürebilmenin Tasvirleri

Aleksandar Shopov (Max Planck Institute for the History of Science)
1563 İstanbul Tufanı

Gül Kale (Carleton University)
Bırak Güneş İçeri Girsin: Erken Modern Dönemde Çevresel Değişimlere İstanbulluların Mekânsal Tepkileri

Fariba Zarinebaf (University of California, Riverside)
Erken Modern İstanbul'da Veba ve Kentsel Dönüşüm

17:15 – 17:30 **Kahve Arası**

17:30 – 19:15 **Film Gösterimi: Natura Urbana: Berlin'in Boş Arazileri ve Yönetmen Matthew Gandy'le (University of Cambridge) Soru&Cevap**
Oturum Başkanı: Timur Hammond (Syracuse University)

Day 4 / April 11

11:45 – 13:00	Histories of Human-Animal Relations in Istanbul Chair: Onur İnal (University of Vienna) M. Emir Küçük (Boğaziçi University) Urban Pollution in Late Ottoman Istanbul: The Case of Horse-Drawn Tramways Zeynep Yeşim Gökçe (University of Bonn) A Brief History of Mutual Dependence: Stray Cats and Streets of Istanbul in 1930s Irmak Ertör (Boğaziçi University) Fish and Fisher People as Part of Istanbul's Past and Present Panorama
13:00 – 14:00	Lunch Break & 29.9 km Video Programming by birbuçuk The Istanbul of the Fish (Özden Demir, Mert H. Atalay) Upstream (Bahar Topçu, Hilal Şenel) Compassion (Halil Yetiş) Misanthropy: The Istanbul of the Eagle (Alen Mevlat, Ali Cindoruk, Aslıhan Demirtaş, İtri Levent Erkol, Erhan Muratoğlu, Aylin Kanar, Rumeysa Tıpırdamaz)
14:00 – 15:30	Plenary Session Politics of Urban Climate Justice in Istanbul: Then and Now (co-organized with Occupy Climate Change!) Chair: Cem İskender Aydın (Boğaziçi University) Elvan Arik (LATTS, Université Gustave Eiffel) From Coal to “Natural Gas Civilization”: Politics of Infrastructural Modernization and (False) Promises of Heating Transition in Istanbul Helin Karaman (EHES, IFEA) Urban vs. Suburban Nature in Contemporary Istanbul: Public Parks as a Tool to Urbanize the Fringes Ayşegül Boyalı (Yıldız Technical University) The Historical Transformation of Validebağ Grove and the Struggle over Public Space Ethemcan Turhan (University of Groningen) Baran Alp Uncu (Independent Researcher) Lost and Found? Reclaiming the Climate Just City in Istanbul
15:30 – 15:45	Coffee Break

4. Gün / 11 Nisan

11:45 – 13:00	İstanbul'da İnsan-Hayvan İlişkilerinin Tarihleri Oturum Başkanı: Onur İnal (University of Vienna) M. Emir Küçük (Boğaziçi Üniversitesi) Geç Dönem Osmanlı İstanbul'unda Kentsel Kirlilik: Atlı Tramvaylar Örneği Zeynep Yeşim Gökçe (University of Bonn) Bir Mahalli Müşterek İhtiyaç Örneği: 1930'larda İstanbul'daki Sokak Kedileri Irmak Ertör (Boğaziçi Üniversitesi) İstanbul'un Geçmiş ve Günümüz Panoramalarının Parçası Olarak Balık ve Balıkçılar
13:00 – 14:00	Öğle Arası & birbuçuk 29,9 km Video Programı Balıkların İstanbul'u (Özden Demir, Mert H. Atalay) Akışa Karşı, Akıntıyla Beraber (Bahar Topçu, Hilal Şenel) Merhamet (Halil Yetiş) Mizantropi: Kartalın İstanbul'u (Alen Mevlat, Ali Cindoruk, Aslıhan Demirtaş, İtri Levent Erkol, Erhan Muratoğlu, Aylin Kanar, Rumeysa Tıpırdamaz)
14:00 – 15:30	Özel Oturum İstanbul'da Kentsel İklim Adaleti Siyaseti: Geçmiş ve Şimdi (Occupy Climate Change! iş birliğiyle) Oturum Başkanı: Cem İskender Aydın (Boğaziçi Üniversitesi) Elvan Arik (LATTS, Université Gustave Eiffel) Kömürden “Doğal Gaz Medeniyeti”ne: İstanbul'da Altyapısal Modernleşme Politikaları ve (Gerçek Dışı) Isıtma Sistemi Değişimi Vaatleri Helin Karaman (EHES, IFEA) Günümüz İstanbul'unda Kent ve Çeper Doğası: Periferiyi Şehirleştirme Aracı Olarak Parklar Ayşegül Boyalı (Yıldız Teknik Üniversitesi) Validebağ Korusu'nun Tarihsel Dönüşümü ve Kamusal Alan Mücadelesi Ethemcan Turhan (University of Groningen) Baran Alp Uncu (Bağımsız Araştırmacı) Kaybedilenler ve Bulunanlar? İstanbul'da İklim Adaletli Bir Şehir Talep Etmek
15:30 – 15:45	Kahve Arası

15:45 – 17:15 **(Former) Spaces of Food Production and Waste**
Chair: Aleksandar Shopov
(Max Planck Institute for the History of Science)

Ayşe Nur Akdal (Boğaziçi University)
Something Missing in Istanbul? Modernization and De-agrarianization of the City during the Late Nineteenth and Early Twentieth Centuries

Ayşe Ozil (Sabancı University)
Fields into Houses: The Making of a New Urban Landscape in Tatavla and Tarlabası in Late Ottoman Istanbul

Isaac Hand (New York University)
Melon Rinds and *Mecidiyeköy* Flies: Trash Collection and Urban Responsibility, 1900–1950

Abdullah İnanç Kıran (Historical Yedikule Bostans Protection Initiative)
Tracy Lord (Piyalepaşa Bostan Volunteer)
Evaluation of the Historical Bostans of Istanbul in the Context of Green Infrastructure and Multi-Functionality

17:15 – 17:30 **Coffee Break**

17:30 – 18:30 **Closing Remarks**
Cemal Kafadar (Harvard University)

Poster presentations will be available via the conference platform.

Orsolya Barna (Eötvös Loránd University)
Free-Ranging Dogs as Hiking Companions

Yasemin Küblü (Landscape architect)
A Multi-Layered Approach to the Urban Topography of a Harbor Settlement: Galata, Istanbul

Peyman Eshaghi (Freie Universität Berlin)
‘The Exotic Ottoman City’: The Environment of Istanbul Narrated by Iranian Passengers (1796–1923)

15:45 – 17:15 **Gıda ve Atık Üretiminin (Eski) Mekânları**
Oturma Başkanı: Aleksandar Shopov
(Max Planck Institute for the History of Science)

Ayşe Nur Akdal (Boğaziçi Üniversitesi)
İstanbul’da Eksik Bir Şeyler mi Var? Geç On Dokuzuncu Yüzyıl ve Erken Yirminci Yüzyıl Boyunca Kentin Tarımsızlaşması

Ayşe Ozil (Sabancı Üniversitesi)
Bahçelerden Evlere: Osmanlı İmparatorluğu’nun Son Döneminde Tatavla ve Tarlabası’nda Kent Mekânının Oluşumu

Isaac Hand (New York University)
Kavun Kabukları ve *Mecidiyeköy* Sinekleri: Çöp Toplama ve Kentsel Sorumluluk, 1900–1950

Abdullah İnanç Kıran (Tarihi Yedikule Bostanlarını Koruma İnisiyatifi)
Tracy Lord (Piyalepaşa Bostan Gönüllüsü)
Yeşil Altyapı ve Çok İşlevlilik Bağlamında İstanbul’un Tarihi Bostanlarının Değerlendirilmesi

17:15 – 17:30 **Kahve Arası**

17:30 – 18:30 **Kapanış Konuşması**
Cemal Kafadar (Harvard University)

Poster sunumları konferans platformunda izlenebilecektir.

Orsolya Barna (Eötvös Loránd University)
Doğa Yürüyüşü Yoldaşı Olarak Sahipsiz Köpekler

Yasemin Küblü (Peyzaj mimarı)
Bir Liman Yerleşmesinin Kent Topoğrafyasına Çok Katmanlı Yaklaşım: Galata, İstanbul

Peyman Eshaghi (Freie Universität Berlin)
“Egzotik Osmanlı Şehri”: İranlı Yolcuların Anlatımıyla İstanbul Çevresi (1796–1923)



ABSTRACTS & SHORT BIOGRAPHIES
ÖZETLER & KISA ÖZGEÇMİŞLER

DAY 1 / APRIL 8
1. GÜN / 8 NİSAN

KEYNOTE LECTURE

The Particular in the Planetary: Reimagining Cosmopolitanism Beyond the Human Anna Lowenhaupt Tsing

This talk uses the recently released collaborative project *Feral Atlas: The More-than-Human Anthropocene* to explore cosmopolitan assemblages that include beings other than humans. The atlas traces the planetary condition of the Anthropocene through the non-designed effects of human infrastructures, which we call the “feral.” If we think of cities as patches and corridors of urban infrastructure, we then might ask: How do cities amass nonhumans? How shall we sort out enemies and allies? Using *Feral Atlas* field reports written by ecologists, historians, geographers, and anthropologists, I show how planet-encompassing environmental phenomena are constituted through the feral dynamics of particular patches and corridors, including those that make up cities. Here human and nonhuman histories intertwine, offering new angles to address predicaments of narrative, representation, and scale.



Anna Lowenhaupt Tsing is the Distinguished Professor of Anthropology at University of California, Santa Cruz. Professor Tsing is a theorist of globalization, environment, and transnational interconnection. Her books include *The Mushroom at the End of the World: On the Possibility of Life in Capitalist Ruins* (Princeton University Press, 2015), *Friction: An Ethnography of Global Connection* (Princeton University Press, 2005), and *In the Realm of the Diamond Queen* (Princeton University Press, 1994). Her most recent work is a co-edited digital project, *Feral Atlas: The More-Than-Human Anthropocene* (Stanford University Press, 2020), which offers an original and playful approach to studying the Anthropocene. Her other co-edited works include *Arts of Living on a Damaged Planet: Ghosts and Monsters of the Anthropocene* (University of Minnesota Press, 2017), *Words in Motion* (Duke University Press, 2009), *Nature in the Global South: Environmental Projects in South and Southeast Asia* (Duke University Press, 2003), *Shock and Awe: War on Words* (New Pacific Press, 2004), *Communities and Conservation* (AltaMira Press, 2005), and *Uncertain Terms: Negotiating Gender in American Culture* (Beacon Press, 1992).

AÇILIŞ KONUŞMASI

Gezegensel Olandaki Tikel: Kozmopolitizmi İnsan Ötesinde Tahayyül Etmek Anna Lowenhaupt Tsing

Bu konuşma insan dışındaki varlıkları içeren kozmopolit terkipleri keşfetmek için, yeni yayımlanmış *Feral Atlas: The More-than-Human Anthropocene* başlıklı ortak projeden yararlanmaktadır. Bu atlas, yaban (*feral*) adını verdiğimiz insan altyapılarının tasarlanmamış etkileri aracılığıyla Antroposen'in yeryüzündeki durumunun izini sürmektedir. Eğer şehirleri kentsel altyapının yamaları ve koridorları olarak düşünürsek, bu durumda şöyle sorabiliriz: Şehir insan olmayanları nasıl bir araya getiriyor? Düşman ve müttefiklerimizi nasıl ayırt edebiliriz? Ekolojistler, tarihçiler, coğrafyacılar ve antropologlar tarafından yazılan *Feral Atlas* saha raporlarını kullanarak, gezegeni kuşatan çevresel hadiselerin şehirleri oluşturanlar da dâhil olmak üzere hususi yama ve koridorların yaban dinamikleri aracılığıyla nasıl oluşturulduğunu göstereceğim. Bu noktada insan ve insan olmayanın tarihleri iç içe geçer ve anlatı, temsil ve ölçeğin açmazlarını ele almak için yeni bakış açıları sunar.

Anna Lowenhaupt Tsing, University of California Santa Cruz'da antropoloji profesörü, küreselleşme, çevre ve uluslararası bağlantılar konusunda dünyaca ünlü bir teorist. Yayımlanmış kitapları arasında *The Mushroom at the End of the World: On the Possibility of Life in Capitalist Ruins* (Princeton University Press, 2015), *Friction: An Ethnography of Global Connection* (Princeton University Press, 2005) ve *In the Realm of the Diamond Queen* (Princeton University Press, 1994) sayılabilir. Son çalışması, editörlerinden biri olduğu ve Antroposen çalışmalarına orijinal ve oynusu bir yaklaşım getiren *Feral Atlas: The More-Than-Human Anthropocene* [Yaban Atlası: İnsandan-Daha-Fazla Antroposen] (Stanford University Press, 2020) isimli dijital projedir. *Arts of Living on a Damaged Planet: Ghosts and Monsters of the Anthropocene* (University of Minnesota Press, 2017), *Words in Motion* (Duke University Press, 2009), *Nature in the Global South: Environmental Projects in South and Southeast Asia* (Duke University Press, 2003), *Shock and Awe: War on Words* (New Pacific Press, 2004), *Communities and Conservation* (AltaMira Press, 2005) ve *Uncertain Terms: Negotiating Gender in American Culture* (Beacon Press, 1992) derlediği diğer yayınlardır.

DAY 2 / APRIL 9

2. GÜN / 9 NİSAN

9:45 – 11:15

Material Histories of the Present

Şimdinin Materyal Tarihleri

Chair | Oturum Başkanı
Begüm Özkaynak

Begüm Özkaynak has been a professor at the Department of Economics, Boğaziçi University since 2005. She holds a BA and MA in economics from Boğaziçi University, an MPhil in economics from the University of Manchester, and a PhD in ecological economics and environmental management from ICTA, Universitat Autònoma de Barcelona. Her research interests include sustainable development, political ecology, ecological economics, environmental conflicts, and energy governance. She has been a board member of the European Society of Ecological Economics for ten years. She has also been a lead author for value assessment in the Intergovernmental Platform on Biodiversity and Ecosystem Services (IPBES) since 2018.

Begüm Özkaynak 2005 yılından beri Boğaziçi Üniversitesi Ekonomi Bölümü'nde profesör olarak çalışmaktadır. Özkaynak, Boğaziçi Üniversitesi'nden ekonomi alanında lisans ve yüksek lisans derecelerini, University of Manchester'dan yine ekonomi alanında MPhil derecesini ve ICTA, Universitat Autònoma de Barcelona'dan ekolojik ekonomi ve çevre yönetimi konusunda doktora derecesini almıştır. Araştırma alanları arasında sürdürülebilir kalkınma, politik ekoloji, ekolojik ekonomi, çevresel çatışmalar ve enerji yönetimi bulunmaktadır. On senedir European Society of Ecological Economics'in yönetim kurulunda olmanın yanı sıra, 2018'den bu yana Intergovernmental Platform on Biodiversity and Ecosystem Services (IPBES) değerlendirme raporlarının birinci yazarlarından biridir.

Tracing the Excavation: A Study on Displaced Urban Land and Urbanization of Nature in Istanbul

Deniz Öztürk

Urban transformation lies at the heart of Istanbul studies. Much has been written on the legal, governmental, and financial aspects of renewal projects as well as how and why local communities contest them. Dynamics of land-based accumulation that have radically altered the city for the last fifteen years, including the megaprojects that surround them, are well documented. The toll of this construction frenzy on the city's precarious labor force is also discussed in activist and scholarly circles alike. What is missing in these valuable discussions, however, is the physical afterlife of construction and its return to the environment in the form of construction waste. Focusing on the afterlife of the construction, this paper examines the management of construction waste in Istanbul, those who play a role in construction management, and how construction waste changes nature and topography in Istanbul. By examining excavation processes and related land claim projects, this paper attempts to study Istanbul as an area and process of urbanization of nature.

Deniz Öztürk, an urban *flâneur*, is an alumna of the City and Regional Planning Department at Mimar Sinan Fine Arts University (MSGSÜ). She wrote her master's thesis at the Urban Planning Department, MSGSÜ. Her thesis "Seeking the Excavation in Istanbul: Actors, Network and the Flow" is about making the excavation process visible in Istanbul. She is one of the co-founders of the Center for Spatial Justice. After working in architecture and urban planning offices, she continues her studies at the center.

Hafriyatın İzini Sürmek: İstanbul'da Yeri Değiştirilen Topraklar ve Doğanın Şehirleşmesi

Deniz Öztürk

Kentsel dönüşüm, İstanbul'la ilgili çalışmaların merkezinde yer almaktadır. Kentsel dönüşüm projelerini yasal, idari ve finansal açılardan değerlendiren çalışmaların yanı sıra, yerel toplulukların nasıl ve neden kentsel dönüşüm projelerine karşı çıktığı da pek çok kez yazılmıştır. Geçtiğimiz on beş yılda kentleri radikal bir şekilde değiştiren dönüşüm projeleri ve mega projeler oldukça yakından kayıt altına alınmakta, belgelenmektedir. Bu dönüşüm çılgınlığının yarattığı kırılğan işgücü ve bu işgücü üzerindeki şiddetli etkileri hem akademik çevrelerde hem de aktivizm camiasında benzer şekilde ele alınmakta ve tartışılmaktadır. Fakat dönüşüm üzerinden ortaya çıkan tüm bu kıymetli ve ufuk açan tartışmalar, hafriyat işleminden sonra hafriyat malzemesinin akıbetini veya hafriyat malzemesinin inşaat atıklarıyla beraber doğaya atık olarak geri dönmelerinin hikâyesini hakkıyla konu etmemektedir. Bu makale, hafriyattan sonra ne olduğuna odaklanarak İstanbul'daki hafriyat malzemesi ve inşaat atıklarının yönetimini, bu yönetim sürecinde hangi aktörlerin rol aldığını ve hafriyatın İstanbul topografyasını nasıl değiştirdiğini incelemektedir. Bu makalede, hafriyatla ilişkilenen dolgu projeleri incelenerek İstanbul'da doğanın kentleşmesi üzerine bir okuma yapılmaktadır.

Deniz Öztürk, şehir *filancısı*, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi (MSGSÜ) Şehir ve Bölge Planlama Bölümü mezunu. MSGSÜ Kentsel Planlama Bölümü'nde tamamladığı yüksek lisans tez çalışması "İstanbul'da Hafriyatın İzini Sürmek: Aktörler, Ağlar ve Akışlar" hafriyat sektörünün işleyişini görünür kılmaya odaklanmaktadır. Mekanda Adalet Derneği (MAD) kurucu üyelerindendir. Mimarlık ve planlama ofisi deneyimlerinden sonra MAD bünyesinde araştırmalarına devam etmektedir.

Tracing Territories:

A Cartographic Timeline of Northern Istanbul

Elif Simge Fettahoğlu Özgen, İpek Akpınar, Benedikt Boucsein

Since the 2010s, urban megaprojects (UMP) have become the main modus operandi of Istanbul's spatial development, spearheading it away from its historical macroform into its northern territories. This ambitious scheme of interrelated UMPs introduces new scales, boundaries, regulations, and planned and sporadic development patterns and likewise overlays new economic, social, and technical flows, material and social displacements as it re/defines the territory. The implications of this transformation are visible in northwestern Istanbul, most notably in the coastal landscape where Istanbul Airport and Northern Marmara Highway are currently located. This landscape, which might be considered as a *terra incognita*, or uncharted land, has a long history of human activity, predominantly of mining, forestation and afforestation, and also of nature's reclamation. It is being, and planned to be, further transformed with landfills, ports, free zones, and airport cities as part of the "new Istanbul." In between this hidden—or uncharted—past, ever changing now and into a vague future, tracing the terrain might give us a new understanding of the territorial processes. Here, we aim for a narrative by taking material flows into focus and defining certain touchpoints in their interrelations between human activity, natural processes, infrastructures, and urban development. Apart from the *longue durée* of geologic formation, the narrative begins with first mining activities on the site, and flows of lignite initiated to provide for the power plant at Silahtarağa, through Kemerburgaz narrow gauge railway. Sand mined on the shorelines and in the sea followed, intertwined with the story of the concrete and the expansion of the city until the earthquake in 1999. As we come closer to today and look into the future, new scales, boundaries, operations, and displacements are introduced, most notably *molo* (debris) and *dolgu* (landfill). Our cartographic inquiry deals with this making and remaking of the territory, emphasizing material flows in a chronological narrative.

Elif Simge Fettahoğlu Özgen is an architect, urban designer, and researcher. Since 2018 she has been a research associate at Munich Technical University Professorship of Urban Design, where she is involved with research projects and teaching in Urban Design Research Studios, with a focus on everyday city, infrastructures, and mobilities. She is currently a PhD candidate at Istanbul Technical University, with her dissertation on the multi-scalar spatial implications of Istanbul Airport.

İpek Akpınar is professor of architecture at Izmir Institute of Technology, conducting the architectural design studio and lecturing in master's and graduate courses on the relations of architecture with urban and political contexts, cultural memory, as well as social actors, ethics, and cultural sustainability.

Benedikt Boucsein is the professor of Urban Design at Technical University of Munich, studied architecture at the RWTH Aachen and the ETH Zurich from 1999 to 2005 and received his doctorate from 2005 to 2008 at the Institute for History and Theory of Architecture of the ETH under Andreas Tönnesmann on the "Grey Architecture" of the post-war period. From 2007 to 2017, he researched and taught at the ETH Zurich for Felix Claus and Kees Christiaanse. In 2007, he founded BHSF Architects in Zurich with Axel Humpert and Tim Seidel (since 2020 also in Munich).

Alanların İzini Sürmek:

Kuzey İstanbul'un Zamansal Haritalaması

Elif Simge Fettahoğlu Özgen, İpek Akpınar, Benedikt Boucsein

2010'lardan itibaren Kentsel Mega Projeler (KMP), İstanbul'un kentsel gelişimini tarihi makroformundan kuzeye doğru ilerletmeye başladı. Bir yandan yeni ölçekler, sınırlar, düzenlemeler ile birlikte planlı ve plansız gelişim örüntülerini yayan bu ilerleme bir yandan da alanları yeniden tanımlayan ekonomik, sosyal ve teknik akışları kuzey coğrafyasına yaymaktadır. İç içe geçen pek çok KMP içeren bu şemanın etkileri ise kendini en çok Kuzey Marmara Otoyolu ve İstanbul Havalimanı'nı içine alan kıyı peyzajında kendini gösterir. Yakın zamana kadar, *terra incognita*, yani bilinmeyen topraklar olarak nitelendirilebilecek bu peyzaj, aslında insan eliyle şekillenmiştir ve tarım, madencilik, ağaçlandırma ve ormansızlaştırma aktivitelerinin iç içe geçtiği bir hikâyeye sahiptir. Arazinin dönüşümü, dolgu alanları, limanlar, serbest ticaret bölgeleri, havalimanı kentleri gibi "Yeni İstanbul"u üreten büyük ölçekli hamlelerle devam etmektedir. Bu gizli ya da haritalanmamış geçmiş, sürekli değişen şimdi ve belirsiz gelecek arasında arazideki değişimlerinin izini sürmek, bize alansal süreçler arasında yeni bir anlayış getirebilir. Burada, maddi akışları odağa alarak ve insan etkinliği, doğal süreçler, altyapılar ve kentsel gelişim arasındaki karşılıklı ilişkilerde belirli temas noktalarını tanımlayarak bir anlatı hedefliyoruz. Jeolojik formasyonların *longue durée*'de ele alınabilecek hikâyesinin izinden itibaren, bu anlatı arazideki ilk madencilik hareketlerinin iziyle başlar ve linyitin Silahtarağa Elektrik Santali ve Kemerburgaz Dekovil Hattı ile olan ilişkisiyle devam eder. Kıyının ilerisinde, denizde kum madenciliği, kentin betonlu gelişim ve yayılma hikâyesiyle iç içe bir seyir izler. Günümüze geldiğimizde yeni ölçekler, sınırlar, moloz ve dolgunun da içerisinde bulunduğu operasyonlar devreye girer. Araştırma, alanların bu üretim/yeniden tanımlanma süreçlerini, maddesel akışları tarihsel bir anlatıyla ön plana çıkartarak haritalamaktadır.

Elif Simge Fettahoğlu Özgen, mimar, kentsel tasarımcı ve araştırmacı. 2018'den itibaren Technical University of Munich Kentsel Tasarım kürsüsünde gündelik kent, altyapılar ve hareketlilik üzerine araştırmalarını sürdürmekte, bir yandan da İstanbul Teknik Üniversitesi'nde İstanbul Havalimanı'nın çok ölçekli uzamsal etkilerini araştıran doktora tezine devam etmektedir.

İpek Akpınar İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü Mimarlık Bölümü'nde mimarlık, kent, kentli, politika ilişkileri ve temsiliyet, toplumsal ve kültürel bellek, kültürel sürdürülebilirlik ekseninde stüdyo ve kuram dersleri vermeye ve araştırmalara devam etmekte, İYTE Sürdürülebilir Yeşil Kampüs koordinatörlüğünü yürütmektedir.

Benedikt Boucsein, Technical University of Munich'de Kentsel Tasarım profesörü. 1999–2005 yılları arasında RWTH Aachen ve ETH Zürih'te mimarlık eğitimini aldı ve 2005–2008 yılları arasında ETH Mimarlık Tarihi ve Teorisi Enstitüsü'nde Andreas Tönnesmann yönetiminde savaş sonrası "Gri Mimari" üzerine doktorasını tamamladı. 2007'den 2017'ye kadar Felix Claus ve Kees Christiaanse için ETH Zürih'te araştırmalarını sürdüren Boucsein, 2007 yılında Zürih'te Axel Humpert ve Tim Seidel ile kurduğu BHSF Architects'te kentsel tasarım üzerine çalışmaktadır.

Concrete Attacking Istanbul's Underground Layers: A Subterranean Climate Dystopia of Tarlabası

Eser Yağcı, Zeynep Aygen

The environmental costs of concrete reconstructions in inner-city historic neighborhoods are not limited to the emission of the costs of the construction process. Major environmental damage, including damage to the underground water supply, is related to socioeconomic replacements in Istanbul. In Istanbul, the soil and water permeability has been constantly destroyed—mainly over the last forty years and most apparently during the last decade. Another impact of this subterranean attack is the ruthless destruction of Istanbul's multi-layered heritage. Enquiries on Istanbul's subterranean destruction and its socio-ecological aspects are limited to or concentrated on its visible urban and natural landscape due to the data invalidity albeit with dystopian literary reflections in history.

One of the most destroyed neighborhoods both in terms of its underground layers and social fabric is Tarlabası. As a continuous urban space of diversity, tolerance, and emancipation, this historic neighborhood has been drilled and attacked by concrete. Below the imitated skins of the projects, there is a car-friendly underground city. The main aim of this enquiry is to document and reveal this “dark underground story,” which is here used as an allegory that reflects stigmatization that paves the way for destruction of urban socio-ecological integrity. Based on the assumption that such historic neighborhoods of Istanbul are in need of dynamic, site-specific, and socially inclusive environmental impact assessment and monitoring models, with an empirical methodology, the literary and documented materials will be merged with the extracted information from environment and heritage watch frames and used as a base for discussion on mitigation of environmental and social damage.

Eser Yağcı has been a senior lecturer since 2014 at the Mimar Sinan Fine Arts University, Department of Architecture, Environmental Analysis and Control Subdivision. She has been on the executive board of the Chamber of Architects of Turkey, Istanbul Metropolitan Branch, from 2012 to 2018 and was assigned to the Environmental Impact Assessment Committee. She conducted her post-doctoral research at the Instituto Superior Tecnico - Universidade of Lisboa (2018–2019) on behavioral aspects of environmental changes in brownfield regeneration projects in eastern Lisbon. Her core subjects are environmental impact assessments, discrimination and inclusiveness in design, gentrification, and urban culture.

Zeynep Aygen is the chair of the Environmental Studies and Control at the Mimar Sinan Fine Arts University. Previously she held research and teaching positions at the Technische Universität Berlin, University of Bahrain, and University of Portsmouth in UK. She is also a fellow of the Higher Education Academy of UK, member of the Institute of the Historic Building Conservation in UK, member & specialist of the Forum UNESCO/University and Heritage Network. Her research focuses on exploring physical and social sustainability opportunities in conservation to be embedded into preservation policies and used in future conservation applications in a cross-cultural context. Her teaching topics include environmental design and management, research methods, new buildings in built environment, design culture, and history of conservation discourse.

Istanbul'un Yeraltına Beton Saldırısı: Bir Tarlabası İklim Distopyası

Eser Yağcı, Zeynep Aygen

Kentin merkezindeki tarihi mahallelerin betonlaştırılması nedeniyle çevre tarafından ödenen bedel yalnızca inşaat yapım süreçleri ile sınırlı değildir. Yeraltı su kaynaklarının tahribatı ile ortaya çıkan hasar da dâhil olmak üzere oluşan ağır çevresel hasar, İstanbul'daki sosyo-ekonomik nedenli yer değiştirmeler ile de bağlantılıdır. Son kırk yılda, özellikle son on yıl içinde, İstanbul'un toprağı ve su kaynakları sürekli tahrip edilmektedir. Yeraltında gerçekleşen bu saldırının diğer bir boyutu da kentin çok katmanlı kültür mirasının acımasızca yok edilmesidir. İstanbul'un yeraltında aldığı hasarlar ve bunların sosyal-ekonomik boyutları üzerine yapılan araştırmalar ise tarihi distopik anlatılarda yansımaları olmasına rağmen sınırlı ya da veri erişiminde kısıtlılık nedeniyle gözle görünen kentsel ve doğal peyzaja odaklanma eğilimindedir.

Kentte, gerek yeraltı katmanları gerek sosyal dokusu en fazla hasar görmüş olan semtlerden biri de Tarlabası'dır. Dokusunu çeşitlilik, tolerans ve özgürlük kavramları üzerinden sürdürmüş olan bu tarihi mahalle, beton tarafından saldırıya uğramış ve altı oyulmuştur. Sahte tarihi cepheli projelerin altında otomobil dostu bir yeraltı kenti uzanmaktadır. Bu araştırmanın temel amacı, bu bağlamda kentsel sosyo-ekolojik bütünlüğü yok etmeye odaklanmış damgalama olgusunu yansıtacak bir alegorik anlatı olarak ‘karanlık yeraltı öyküsünü’ belgelemek ve ortaya çıkartmaktır. İstanbul'un bu gibi tarihi mahallelerinin, dinamik, yere özgü ve sosyal olarak kapsayıcı çevresel etki değerlendirme ve yönetim modellerine aracılık oluşturmasını amaçlayan amprik bir metodoloji çerçevesinde, literatür incelemesi ve belgeleme ile elde edilen veriler, çevre ve tarihi miras konularında çalışan gözlemci kuruluşlarının sunduğu çerçevelerle yorumlanarak, çevresel ve sosyal hasarın nasıl azaltılabileceğinin tartışmaya açılması hedeflenmiştir.

Eser Yağcı, 2014 yılından bu yana Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Mimarlık Bölümü, Çevre Çözümlemesi ve Denetimi Bilim Dalı'nda öğretim üyesidir. 2012–2018 yılları arasında Mimarlar Odası İstanbul Büyükkent Şubesi Yönetim Kurulu'nda, ayrıca ÇED Danışma Kurulu'nda görev almıştır. 2018 yılında Universidade of Lisboa'ya bağlı Instituto Superior Tecnico'da doktora sonrası araştırmasında Doğu Lizbon'un Kahverengi Alanlarında Çevresel Dönüşümün Davranışsal İzleri konusunda çalışmıştır. ÇED, tasarımda ayrımcılık ve kapsayıcılık, soylulaşma ve kent kültürü odaklı konularda çalışmaktadır.

Zeynep Aygen, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi'nde Çevre Çözümlemesi ve Denetimi Bilim Dalı Başkanı'dır. Daha önce Technische Universität Berlin, University of Bahrain ve University of Portsmouth gibi kurumlarda öğretim üyeliği yapmıştır. Higher Education Academy, Institute of the Historic Building Conservation ve Forum UNESCO/University and Heritage Network üyesidir. Araştırma ve öğretim konuları arasında çevresel tasarım ve denetimi, araştırma metodolojisi, yapıli çevrede yeni yapılanmalar, tasarım kültürü, koruma söyleminin tarihçesi gibi konular yer almaktadır.

Golden Horn Revisited: A Utopian Stage in Istanbul

Başak Aka, Gizem Güllü, İmge Yılmaz

The Golden Horn, a historically renowned and strategically significant ecological hub, is now experiencing a participatory transformation process regarding the regeneration of the once existing urban-aquatic life. This fertile ecotone, which is connected to the Marmara Sea and fed by the Alibeyköy and Kağıthane streams, can be regarded as an ecological habitat with a variety of living and non-living activities, including fishing, ferry mobility, water sports, cultural routes, and historical villages, and the life forms it has been hosting since its formation. Yet, the industrial remnants that dominate the panoramic view and restrain public accessibility to the shoreline point to a utopian vision through which the urban biopolitics was shaped accordingly. From a wider retrospective, this process can be read through the habitat of the Golden Horn as it had started to become a subject for various utopian visions that promoted environmental consciousness. In the twentieth century, after the Golden Horn had served as a trading center, depositing site, and industrial core for centuries, in the 1960s it was determined that the industrial facilities had endangered the green areas of the region, damaged the touristic properties, and increased the development of slums. Therefore, a “cleaning” effort was initiated towards the industrial zones around the Golden Horn. The following era of decentralization, destruction, and green interventions to eliminate the negative outcomes of the past operations in the 1980s can be explained by the biopolitical policies that focused on the social life of the area: the relationship of the individual with nature and society under the control of the government. These biopolitical strategies promoted the newly emerging democratic agencies that prioritized the individuality of the “modern” citizen and the environmentalist concerns. Are the genuine objectives of the architectural project competitions and the attempts of “green apologies” on the Golden Horn to create a sustainable ecological model? Or has the Golden Horn become a site where the pursued biopolitical strategies now dominate the social and environmental role of the urban citizen? Having in mind that these transformative visions bear the utopian impulses that oscillate between the ideas and realities, this study will uncover the unintended, spontaneous “emergent properties” (DeLanda, 2005) that have interrupted the differentiating intentions of rehabilitative approaches along the Golden Horn.

Başak Aka graduated from the Kadir Has University Department of Architecture in 2019. Since 2020, she has been continuing her master's degree in architecture and urban studies at Kadir Has University and is working as a research assistant at İstinye University Department of Architecture.

Gizem Güllü graduated from Gebze Technical University Department of Architecture in 2018. Since 2019, she has been continuing her master's degree in architectural design at Yıldız Technical University, where she is studying new materialism and object-oriented ontology and their effects on ecological architecture. She is working as a research assistant at İstinye University.

İmge Yılmaz graduated from Istanbul Technical University Department of Architecture in 2017. During her architecture education, she attended Auburn University and TU Delft as an exchange student. Since 2018, she has been continuing her master's degree in architectural design at Istanbul Technical University and is working as a research assistant at İstinye University Department of Architecture.

Haliç, Yeniden: İstanbul'da Ütopik Bir Sahne

Başak Aka, Gizem Güllü, İmge Yılmaz

Haliç, tarihi dokusuyla ve stratejik açıdan önemli bir ekolojik merkez olmasıyla tanınmakta ve günümüzde “kent-su” yaşamının yenilenmesine ilişkin katılımcı bir dönüşüm süreci geçirmektedir. Alibeyköy ve Kağıthane dereleri ile beslenen Marmara Denizi'ne bağlanan bu verimli ekoton; balıkçılar, deniz ulaşımı hareketliliği, su sporları, kültürel rotalar ve tarihi köyler dâhil olmak üzere çeşitli canlı ve cansız aktörler ile çok bileşenli bir habitat olarak ele alınabilir. Haliç'te var olan endüstriyel dokunun ise, geçmişten günümüze kent biyopolitikalarına yön veren ütopik bir yaklaşımın varlığına işaret ettiği düşünülebilir. Ütopycı düşünceleri şekillendiren çevresel farkındalık; bu bağlamda Haliç'in dönüşüm sürecini mümkün kılan habitatı üzerinden okunabilir. Uzun yıllar boyunca kentin depolama alanı, ticaret ve sanayi merkezi olarak hizmet veren bu bölgede, 1960'lı yıllara gelindiğinde sanayi tesislerinin bölgenin yeşil alanlarını tehlikeye attığı, turistik dokuya zarar verdiği ve gecekondulaşmaya sebep olduğu gerekçesiyle sanayi bölgelerine yönelik bir temizlik çalışması başlatılmıştır. 1980'lerde ise, geçmiş olumsuz müdahaleleri rehabilite etme çalışmaları, yıkım ve yeşillendirme girişimleri hızlanmıştır. Fiziksel dokuyu dönüştürmeyi hedefleyen bu politikalarla aynı zamanda bölgenin kimliği ve bireyin doğa ve toplum ilişkisi tekrar kurgulanmakta ve bir anlamda kontrol altına alınmaktadır. Kentsel ölçekte kararlara örnek olabilecek bu stratejilerin; “modern” vatandaşın bireyselliğini ve çevreci kaygılara öncelik veren demokratik girişimleri teşvik ettiği tartışılabilir. Bu çalışmada şu sorular tartışmaya açılmaktadır: Bu amaçla gündeme gelen mimari proje yarışmaları ve Haliç'teki rehabilitasyon amaçlı “yeşil özür” hareketleri sürdürülebilir bir ekolojik model olarak ele alınabilir mi? Haliç bağlamında, yeniden üretim stratejileri kullanıcının sosyal ve çevresel iletişimlerini de yeniden üretebilir mi? Bu çalışma, fikirler ve gerçekler arasında gidip gelen ütopycı motivasyon ile tahayyülden uygulamaya aynı ikiliği barındıran Haliç'in rehabilitasyon sürecini incelemektedir. Dönüşüm sürecinin yanı sıra, bu çalışma, rehabilitasyon yaklaşımlarının farklılaşan niyetlerini kesintiye uğratan, istenmeyen ve kendiliğinden oluşan “ortaya çıkan özellikleri” (*emergent properties*) (DeLanda, 2005) tartışacaktır.

Başak Aka 2019'da Kadir Has Üniversitesi Mimarlık Bölümü'nden mezun olmuştur. 2020 yılından itibaren Kadir Has Üniversitesi Mimarlık ve Kent Çalışmaları Programı'nda yüksek lisans eğitimine devam etmekte ve İstinye Üniversitesi Mimarlık Bölümü'nde araştırma görevlisi olarak çalışmaktadır.

Gizem Güllü 2018'de Gebze Teknik Üniversitesi Mimarlık Bölümü'nden mezun olmuştur. 2019'dan beri Yıldız Teknik Üniversitesi'nde Mimari Tasarım Programı'nda yüksek lisansına devam etmektedir. Araştırmaları materyalizm ve nesne yönelimli ontoloji ve bunların ekolojik mimariye etkileri üzerine yoğunlaşmıştır. Halen İstinye Üniversitesi'nde araştırma görevlisi olarak çalışmaktadır.

İmge Yılmaz 2017'de İstanbul Teknik Üniversitesi Mimarlık Bölümü'nden mezun olmuştur. Mimarlık eğitimi sırasında Auburn University ve TU Delft'te değişim öğrencisi olarak bulunmuştur. 2018 yılından itibaren İstanbul Teknik Üniversitesi Mimari Tasarım Programı'nda yüksek lisans eğitimine devam etmekte ve İstinye Üniversitesi Mimarlık Bölümü'nde araştırma görevlisi olarak çalışmaktadır.

Plenary Session | Özel Oturum

11:30 – 13:15

**Prepare or Avert: How Can Cities Prepare for
Climate Change in a Just Way?**

**Hazırlan ya da Sakın: Şehirler İklim Değişikliğine
Adil Biçimde Nasıl Hazırlanabilir?**

co-organized | iş birliğiyle

 **HEINRICH BÖLL STIFTUNG**
DERNEĞİ TÜRKİYE TEMSİLCİLİĞİ

Chair | Oturum Başkanı
Kristian Brakel

The world is facing a great climate crisis: global climate change is threatening the lives of various species. Careless consumption of natural resources and the unquestioned acknowledgment of economic growth causes global and local environmental problems. Maintaining the existent economic system magnifies those problems even further. With its large population and endless burden on the natural resources of its surrounding regions, large cities are a hotbed of such problems. The panel brings together policy and opinion makers working on how cities in Turkey and Germany can tackle climate change through smart urban planning and put forth various policy alternatives for the immediate and long-term future.

Chair: Kristian Brakel

Kristian Brakel graduated with a MA in Middle Eastern Studies from the Universität Hamburg and a postgraduate degree in Development Studies from the SLE Berlin. He spent substantial time abroad in Jordan, Egypt, Israel and as a guest student at Dokuz Eylül University in İzmir. Brakel has held posts as political officer for the German Foreign Office in Palestine, as a senior political analyst on the MENA with both the international non-governmental organization Crisis Action and the United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs in the United Arab Emirates. He headed the office of the European Union's Special Representative in Sudan and served as political adviser to the EU Special Representative for the Middle East Peace Process. He is currently the Country Director for the Heinrich Böll Foundation in Turkey.

Belit Onay was born in 1981 in Goslar as a child of parents who migrated from Istanbul to Germany. The arson attack against Turkish migrant families in the city of Solingen in 1993 brought him into politics. He passed his A-levels in 2000 and did community service in a hospital. In 2008, he received his law degree from the Leibniz University of Hanover where he studied as a fellow of the Heinrich Böll Foundation. He was the personal assistant to MP Filiz Polat from 2008 to 2013. From 2011 to 2014, he was a member of the City Council of Hanover, and he was the spokesperson for budgetary policy. From 2013 to 2019, he was a member of the State Parliament, where he was the spokesperson for domestic politics, migration and refugees, sport, and internet politics. He was elected as the Mayor of Hanover in 2019. He is married and has two children.

Ayşen Erdinçler graduated from the Environmental Engineering Department of METU. She received her second master's degree in 1991 and her PhD in 1996 from Duke University. Since 1997, she has worked in the Environmental Sciences Institute of Boğaziçi University, and has been a professor since 2008. Her current interests include sustainable waste management, sewage sludge treatment and management, biogas and biofuel energy from biomass, waste to energy, and biological wastewater treatment. She published extensively in journals, and presented at various congresses, seminars, panels, and academic meetings. She was appointed as the Head of Environmental Protection and Control Department of the Istanbul Metropolitan Municipality in 2019.

Till Sterzel is a Senior Advisor for climate adaptation at adelphi. He has worked as a scientist, consultant, and trainer on adaptation needs for fifteen years. This work focuses on data-driven analyses of adaptation needs and options in select human-environment systems, especially on global and regional scales for urban systems. As a part of applied research and policy advice, he subsequently derives policy recommendations for reducing adaptation needs, mostly for ministries at the federal and state levels. Till holds a doctorate (Dr. rer. nat.) in geoecology, and worked at the Potsdam Institute for Climate Impact Research for eight years previous to adelphi.

Yaşar Adnan Adanalı is an Istanbul-based urbanist, researcher, and lecturer. He is the co-founder and director of the Center for Spatial Justice (Mekanda Adalet Derneği, MAD). Yaşar worked as a development specialist with informal communities in the Dominican Republic and on participatory refugee camp improvement projects throughout the Middle East. Since 2010, he has been a visiting lecturer teaching participatory planning and housing courses in the Mundus Urbano program at the Technical University of Darmstadt. He also co-coordinates Urban Political Ecology on the Road Summer School at MAD. Yaşar volunteers with Hope Homes, the first participatory mass-housing project in Turkey, a finalist for the 2017 World Habitat Awards. He has been a fellow of the Ashoka and Bertha foundations.

Dünya büyük bir iklim kriziyle karşı karşıya: Küresel iklim değişikliği dünyadaki birçok canlının hayatını tehdit ediyor. Doğal varlıkların özensizce tüketilmesi, ekonomik büyümenin sorgulanmaması büyük ve yerel onlarca çevre sorununa neden oluyor. Mevcut ekonomik sistemin sürdürülmesi sorunları daha da büyütüyor. Büyük şehirler, büyük nüfusları ve civar bölgelerdeki doğal kaynaklar üzerindeki bitmez tükenmez baskılarıyla, bu sorunların yatağı haline dönüşmüş durumda. Bu panel, Türkiye ve Almanya'daki kentlerin iklim değişikliğine karşı nasıl akıllı şehir planlama pratikleri geliştirilebileceği, yakın ve uzun vadeli somut politika önerileri üzerine çalışan karar verici ve uzmanları bir araya getiriyor.

Oturum Başkanı: Kristian Brakel

Kristian Brakel Universität Hamburg'da Ortadoğu üzerine siyaset bilimi ve tarih eğitimi aldı. Yüksek lisansını SLE Berlin'de kalkınma politikası alanında yaptı. Ürdün, Mısır ve İsrail'in yanı sıra Dokuz Eylül Üniversitesi'nde misafir öğrenci olarak bulundu. Siyasi iş birliği uzmanı olarak Alman Dışişleri Bakanlığı için Filistin bölgesinde çalıştı. Bunun ardından Almanya'daki uluslararası bir STK olan Crisis Action'da Ortadoğu analistliği, Birleşik Arap Emirlikleri'nde United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (OCHA) koordinatörlüğünün yanı sıra Sudan'daki AB Özel Temsilciği'nin ofis yöneticiliği ve Brüksel'de Ortadoğu barış süreci AB Özel Temsilcisi danışmanlığı görevlerini üstlendi. Halen Heinrich Böll Stiftung Derneği Türkiye Temsilciliği'ni yapmaktadır.

Belit Onay Türkiye'den Almanya'ya göçmüş bir çiftin çocuğu olarak 1981 yılında, Goslar'da doğdu. 1993'te Solingen'de Türkiyeli göçmen ailelere yapılan kundaklama saldırısı onu siyasetle tanıştırdı. A-seviye sınavlarını 2000'de geçti ve bir hastanede topluluk hizmetini tamamladı. Heinrich Böll Vakfı bursiyeri olarak okuduğu Hannover Leibniz Üniversitesi'nden hukuk derecesini 2008 yılında aldı. 2008–2013 yılları arasında Milletvekili Filiz Polat'ın asistanlığını yaptı. 2011'den 2014'e kadar Hannover Kent Konseyi üyesiydi ve bütçe sözcüsüydü. 2013–2019 arasında Eyalet Meclisi'nde, yerel politika, göç ve göçmenler, spor ve internet politikası sözcüsü olarak görev yaptı. 2019'da Hannover Belediye Başkanı seçildi. Evli ve iki çocuk babasıdır.

Ayşen Erdinçler ODTÜ Çevre Mühendisliği Bölümünden mezun olmuş ve ilk yüksek lisans derecesini 1989 yılında aynı bölümden almıştır. İkinci yüksek lisans derecesini 1991 yılında ve doktora derecesini 1996 yılında Duke University'den almış ve aynı üniversitede doktora sonrası araştırmacı olarak çalışmıştır. Erdinçler, 1997 yılında Boğaziçi Üniversitesi Çevre Bilimleri Enstitüsü'nde öğretim üyesi olarak başladığı görevine 2008 yılından beri profesör olarak devam etmektedir. Sürdürülebilir atık yönetimi, atıksu arıtma çamurlarının yönetimi, biyokütle enerjisi, atıktan enerji üretimi ve biyolojik atıksu arıtımı konularında akademik çalışmalarını sürdüren Erdinçler'in, uluslararası hakemli dergilerde yayımlanmış ve kongrelerde sunulmuş çok sayıda eseri vardır. Erdinçler Aralık 2019 itibarıyla İstanbul Büyükşehir Belediyesi Çevre Koruma ve Kontrol Daire Başkanı olarak atanmıştır.

Till Sterzel adelphi'de iklim adaptasyonu üzerine Kıdemli Danışman olarak çalışıyor. On beş senedir bilim insanı, danışman ve eğitimci olarak iklim adaptasyonu üzerine araştırmalar yürütüyor. Bu çalışmaları, insan-çevre sistemlerinde veri temelli uyum ihtiyacı analizleri ve seçeneklerine, özellikle de küresel ve bölgesel ölçeklerdeki kent sistemlerine odaklanıyor. Uygulama odaklı araştırmaları kapsamında, çoğunlukla merkezi hükümet ve eyalet bakanlıkları seviyesinde adaptasyon ihtiyaçlarını azaltacak politika önerilerinde bulunuyor. Jeoekoloji alanında doktora öğrencisi Till, adelphi'ye katılmadan önce sekiz sene Postdam Institute for Climate Impact Research'te çalışmıştır.

Yaşar Adnan Adanalı, şehircilik uzmanı, araştırmacı, öğretim görevlisi. Mekanda Adalet Derneği (MAD) kurucularından ve direktörü. Dominik Cumhuriyeti'nin başkenti Santo Domingo'da kent yoksulları ile konut hakkı üzerine çalıştı. Stuttgart Üniversitesi'nin yürüttüğü Ortadoğu'nun farklı kentlerinde bulunan Filistin Mülteci Kampları'nın katılımcı yöntemlerle iyileştirilmesi projesinde yer aldı. 2009 yılından beri Technical University of Darmstadt Mundus Urbano Yüksek Lisans Programı'nda katılımcı planlama ve konut dersleri veriyor. MAD'ın İstanbul Yollarında Kentsel Politik Ekoloji Yaz Okulu'nun eş koordinatörü. Adanalı, Türkiye'nin ilk katılımcı toplu konut projesi olan Düzce Umut Evleri'nin gönüllülerinden biri. Ashoka Foundation ve Bertha Foundation bursiyeri.

14:15 – 15:30

Explorations along the Peripheries of Contemporary Istanbul Günümüz İstanbul’unun Çeperlerinde Keşifler

Chair | Oturum Başkanı
Özlem Altinkaya Genel

Özlem Altinkaya Genel holds a Bachelor of Architecture degree from Mimar Sinan Fine Arts University. She graduated from Istanbul Bilgi University with an M. Arch. degree in 2008. Between 2012 and 2016, she completed her doctoral degree at Harvard University Graduate School of Design. Between 2016 and 2021, she worked at Özyeğin University and Hanze University as an assistant professor and a post-doctoral researcher respectively. Currently, she is a post-doctoral researcher at TU Delft Faculty of Architecture and Built Environment. Her research interests include sustainable urban development, spatial transformation, and regional urbanization.

Özlem Altinkaya Genel 2006’da MSGSÜ Mimarlık Bölümü’nden mezun oldu. Bilgi Üniversitesi Mimari Tasarım Yüksek Lisans Programı’nı 2008’de tamamladı. 2012–2016 yılları arasında Harvard University Graduate School of Design’da doktorasını tamamladı. Özlem, 2016–2021 yılları arasında sırasıyla Özyeğin Üniversitesi ve Hanze University’de yardımcı doçent ve doktora sonrası araştırmacı olarak çalıştı. Post doktora çalışmalarına TU Delft Faculty of Architecture and Built Environment’ta devam etmektedir. Araştırma alanları arasında sürdürülebilir kentsel gelişme, mekânsal dönüşüm ve bölgesel kentleşme yer almaktadır.

Political Ecology of Istanbul's Two-Thousand-Year-Old Water Paradigm

Akgün İlhan

Even in Byzantine times, aqueduct systems hundreds of kilometers long were constructed to bring water to Istanbul from its furthest points, such as Vize (Kırklareli), a town 120 km away from the city as the crow flies. In the following centuries, the tradition of interbasin water transfer in Istanbul has not only continued but also got stronger. Today, Istanbul brings almost half of its water from surrounding cities. Even though these water transfer projects enable Istanbul's growing urban population to live comfortably at low economic costs, their socio-ecological impacts on local communities from where water is taken has remained largely unexplored. What price has been and will be paid by the rural communities which depended primarily on the very same water for their sustainability? Furthermore, what price will be paid by larger sections of society as climate change becomes more severe in the following decades? What lessons can we draw from Istanbul's two-thousand-year-old water paradigm, which is almost entirely constructed on expanding water supply, for developing more just and sustainable water management for all? To answer these questions, this paper takes a critical look into two inter-basin water transfer projects (three dams constructed in Kırklareli and the Great Melen Project in Düzce) from political, ecological, and historical perspectives to shed light on environmental injustice, in which our most persistent crises today are embedded. Empirical data is gathered from in-depth interviews with key actors, participatory observations during field trips, and analysis of documents and archives on Istanbul's water policies.

Akgün İlhan completed her PhD in political ecology in 2010 at the Institute of Science and Technology at the Universitat Autònoma de Barcelona with a scholarship by the Catalan government. She worked at the Right to Water Campaign (2012–2018). Since 2017, İlhan has been teaching two undergraduate courses at Boğaziçi University: "Environment & Tourism" and "Sustainability from Environmental & Social Perspectives." She is the author of *Yeni Bir Su Politikasına Doğru* (2011) and has written several book chapters and articles about water crises in Turkey. She is the producer of two radio programs on Açık Radyo, *Su Hakkı* (aired in 2012–2018) and *Sudan Gelen* (on air since 2018). İlhan was the 2019–2020 Mercator-IPC Fellow at the Istanbul Policy Center.

İstanbul'un İki Bin Yıllık Su Paradigmasının Politik Ekolojisi

Akgün İlhan

İstanbul, Bizans döneminde bile kuş uçuşu 120 km uzaklıktaki Vize'den (Kırklareli) kendisine su taşıması için uzunluğu yüzlerce kilometreyi bulan su yolları inşa etmiştir. Bunu izleyen yüzyıllarda da İstanbul'un havzalararası su taşıma geleneği devam etmiş ve hatta daha da kuvvetlenmiştir. Günümüzde ise İstanbul kullandığı suyun yarısını çevresindeki kentlerden taşıyor hale gelmiştir. Havzalararası su taşıma projeleri İstanbul'un büyüyen nüfusunun düşük bir ekonomik bedelle konforlu hayatlar sürmesini sağlarken, bu projelerin suları gasp edilen yerel topluluklar üzerindeki sosyal-ekolojik etkileri halen büyük ölçüde araştırılmamıştır. Geçimlerini sürdürürebilmek için bu suya doğrudan bağımlı olan kırsal topluluklar ne bedeller ödemiştir ve ödeyecektir? Buna ek olarak, iklim değişikliği önümüzdeki yıllarda şiddetlendikçe toplumun daha geniş kısmını başka hangi bedeller beklemektedir? Daha adil ve sürdürülebilir yaşam için su yönetimini su arzını artırmaktan ibaret gören İstanbul'un 2000 yıllık su paradigmasından nasıl dersler çıkartabiliriz? Bu çalışma yukarıdaki soruları cevaplamak için İstanbul'u besleyen iki havzalararası su taşıma projesini (Kırklareli'nde kurulu üç baraj ile Düzce'de yer alan Büyük Melen Projesi) politik ekolojinin eleştirel bakış açısıyla tarihi perspektiften ele alarak günümüzde pek çok krizin temelinde yer alan çevresel adalet meselesine ışık tutmaya çalışmaktadır. Çalışmanın ampirik verileri, kilit aktörlerle yapılan derinlemesine mülakatlar, saha ziyaretleri sırasında yapılan katılımcı gözlemler ve İstanbul'un su politikaları üzerine yazılı belge ve arşivlerden elde edilmiştir.

Akgün İlhan, politik ekoloji alanındaki doktorasını Katalan hükümeti bursuyla Universitat Autònoma de Barcelona Çevre Bilimleri ve Teknolojileri Enstitüsü'nde tamamladı (2010). Türkiye'ye döndüğünde 2012 ile 2018 yılları arasında Su Hakkı Kampanyası'nda çalışan İlhan, 2017'den bu yana Boğaziçi Üniversitesi'nde "Çevre ve Turizm" ile "Çevresel ve Sosyal Perspektiflerden Sürdürülebilirlik" adlı iki lisans dersi vermektedir. Çeşitli dergilerde ve kitaplarda su krizi ve iklim değişikliği üzerine yazıları bulunan İlhan, Açık Radyo'da 2012–2018 döneminde yayınlanan *Su Hakkı* ve 2018'den bu yana devam eden *Sudan Gelen* adlı programların yapımcısıdır. *Yeni Bir Su Politikasına Doğru* (2011) adlı kitabın yazarı olan İlhan 2019–2020 yıllarında Mercator-İPM araştırmacısı olarak İstanbul Politikalar Merkezi'nde çalışmıştır.

Bridging the Gap: Walking through the Unbound Fringes of Istanbul

Sinan Logie, Yoann Morvan

Since 2013, Yoann Morvan and Sinan Logie strode the urban fringes of Istanbul. These walks, representing a total trail of almost 300 km from west to east, measure the furious spread of the megapolis. This urban area extends now to 5,343 square kilometers and hosts more than eighteen million inhabitants, defining Istanbul as the largest European metropolis. Roaming these new territories revealed very different facets compared to the touristic or even the Istanbulite experience of the city. It offered a dispassionate sight on the outskirts of this urban region under the making. In these new unbound territories, urban/economical predations are permanently damaging the natural environment as well as the social landscapes. Nowadays, some ancient peripheries could be considered as new polarities. And maybe, by walking, we can imagine to rebound the unbound.

The researches pursued by Yoann Morvan and Sinan Logie have been published in two recent books: *Istanbul 2023* (İletişim, 2017) and *Méga Istanbul* (Cavalier Bleu, 2019). Their approach on the urban fringes underlines the tensions between the megaprojects and the environmental struggles. By using walking as a research tool, the two authors are giving a new reading of the complex layers in the urban and post-rural landscapes, with a constant attention on the endless conditions of inequities.

Sinan Logie is a Belgian architect and academic. He has been teaching in the Faculty of Architecture of Istanbul Bilgi University since 2013. In 2015 Sinan co-founded with Yaşar Adnan Adanalı the Center for Spatial Justice (Mekanda Adalet Derneği), an independent urban research institute, focusing on spatial justice issues.

Yoann Morvan is a French urban/social anthropologist and junior researcher at CNRS. He published a dozen academic papers on Istanbul, especially on how megaprojects are reshaping the Istanbulite urban area, including one on Kanal Istanbul, published on *Metropolitics* (2011).

Uçurumu Kapatmak: İstanbul'un Bağları Kopmuş Kenarlarında Yürümek

Sinan Logie, Yoann Morvan

Yoann Morvan ve Sinan Logie, 2013 yılından bu yana İstanbul'un kenarlarını arşınıyor. Batıdan doğuya yaklaşık 300 km'lik bir mesafeyi kat ettikleri bu yürüyüşler, büyük şehrin önü kesilemez yayılışını deneyimleme olanağı sunuyor. İstanbul, 5,343 kilometrekarelik bir alanı ve on sekiz milyondan fazla nüfusuyla Avrupa'nın en büyük metropolü. Bu yeni oluşan bölgelerdeki gezintiler, şehrin sunduğu turistik ve hatta İstanbullu olma deneyiminden çok farklı yönleri gözler önüne seriyor; yapım aşamasında olan bu şehrin kenar mahallelerine tarafsız bir bakış sunuyor. Şehirle olan bağları kopma noktasına gelmiş bu bölgelerdeki kentsel/ekonomik saldırılar, doğal çevreye olduğu kadar toplumsal dokuya da kalıcı hasar veriyor. Günümüzde, bazı eski yerleşkelerde konumlanmış kenar semtlere bağları kopmuş yeni kutuplar olarak bakılabilir. Ve belki de yürüyerek, bu kopan bağları tamir etmeyi hayal edebiliriz.

Yoann Morvan ve Sinan Logie'nin yürüttüğü araştırmalar, iki kitapta yayımlandı: *İstanbul 2023* (İletişim, 2017) ve *Méga Istanbul* (Cavalier Bleu, 2019). Çeperlere olan yaklaşımları, mega projeler ile çevre için verilen mücadele arasındaki gerilime vurgu yapıyor. Yürümeyi bir araştırma aracı olarak kullanan iki yazar, bitmek bilmeyen eşitsizliklere yönelik odaklarını kaybetmeden, kentsel ve kırsal ötesi alanlardaki girift katmanların yeni bir okumasını yapıyorlar.

Sinan Logie, Belçika kökenli bir mimar ve akademisyen. 2013'ten beri İstanbul Bilgi Üniversitesinde öğretim görevlisi. Logie, Yaşar Adnan Adanalı ile birlikte, 2015'ten itibaren mekânsal adalet üzerinde araştırmalarını yoğunlaştıran Mekanda Adalet Derneği kurucuları arasındadır.

Yoann Morvan, Fransız bir kentsel/sosyal antropolog, CNRS'te araştırmacı. Mega projelerin İstanbul'un kentsel alanı üzerindeki etkileri hakkında ciddi sayıda akademik makale yayımlamıştır, bunların arasında *Metropolitics*'te çıkan (2011) Kanal İstanbul makalesi de vardır.

Encounters on the Roadside: Rethinking Mass Dog Exiles and Politics of Infrastructure on the Margins of Istanbul

Mine Yıldırım

On the roadsides and the worksites circumventing the North Marmara Motorway, Section IV, Istanbul Metropolitan Municipality forcibly relocated no less than 5,463 dogs between June 2015 and August 2018. Of these dogs, 4,242 were found and documented, alive and dead, in the construction archipelago of the North Marmara Motorway, Section IV. The largest ever infrastructure development project of Turkey did not only turn the entire landscape into rapidly growing patchwork of worksites, excavation grounds, blasting fields for bridges, underpasses, overpasses, culverts, concrete pipes, viaducts, and tunnels. It also became a vibrant site of encounters between those dogs dying in exile, and the construction workers, many of whom were subcontracted from other cities and staying at the construction site.

This talk draws on a 36-month-long ethnography of road construction, the North Marmara Motorway, Section IV, and invites to think of roads beyond their concrete material force. Instead, I offer a nuanced perspective to think of infrastructure as interstitial space where contingent, vital, and disruptive encounters between the state, global credit system, Istanbul Metropolitan Municipality, construction workers, marginalized urban poor, and the exiled dogs occur. In light of these concurrent and intertwined encounters that the North Marmara Motorway construction folds in, I explore how and in what ways the fragile, precarious, erratic and affectionate bodies of exiled dogs simultaneously (un)make and unsettle affective registers of state-presence, politics of infrastructure, and governmentality in contemporary Istanbul.

Mine Yıldırım is a PhD candidate at the Department of Politics at The New School for Social Research. In her dissertation entitled “Between Care and Violence: Istanbul’s Street Dogs,” she investigates the intertwined relations that have long encompassed the dogs’ fragile but resilient bodies on the streets of Istanbul. Her research sheds light on the governmental, legal, and symbolic orders of dominance and affection, coexistence and isolation, protection, and killing the dogs. As an animal rights and ecology activist, former Teaching Fellow at The New School Global, Urban and Environmental Programs (GLUE), and former doctoral fellow at the Istanbul Research Institute, Yıldırım currently works at the Istanbul Planning Agency as an expert researcher on Climate Crisis, Ecology and Environmental Politics.

Yol Kenarında Karşılaşmalar: İstanbul’un Çeperlerinde Kitlese Köpek Sürgünlerini ve Altyapı Siyasetini Yeniden Düşünmek

Mine Yıldırım

İstanbul Büyükşehir Belediyesi (İBB), zemin çalışmalarının başladığı ilk haftadan kullanıma açılana kadar, Kuzey Marmara Otoyolu, IV. Kısım inşaat sahasına en az 5.463 köpek terk etti. Haziran 2015 ile Ağustos 2018 tarihleri arasında yol inşaatında tamamladığım etnografik saha araştırması sırasında, bu köpeklerden en az 4.242 tanesinin, şantiye takımadaların dönüşmüş olan tahribat ekolojisinin içinde öldüğünü belgeledim. Siyasal iktidarın, Türkiye Cumhuriyet tarihinin en büyük altyapı projesi olarak lanse ettiği otoyol inşaatı, yalnızca kırsal peyzajı şantiyeler, hafriyat sahaları, köprü, bağlantı yolu, viyadük inşaatları, beton boruları, tünellerin parçaladığı tahribat alanına çevirmek ile kalmamıştı. Aynı zamanda, şehrin kamusal mekânlarından toplanan köpeklerin sürgün edildiği bir tecrit coğrafyasına dönüşmüştü.

Bu konuşma, Kuzey Marmara Otoyolu, 4. Kısım inşaatında tamamladığım otuz altı aylık saha araştırması ve etnografik süreçlere dayanıyor. Yol inşaatını beton maddeselliğinin ötesinde düşünmeye davet ediyor, dinleyiciyi altyapıyı bir ara-alan düşünmeye davet ediyorum: Yol inşaatının kendisini, devlet, küresel kredi sistemi, İBB, taşeron yol inşaatı işçileri, kırsal mahallede yaşayan yoksullar ve son olarak, sürgündeki köpeklerin planlanmamış, ama tesadüfî olmayan sarsıcı karşılaşmaları olarak düşünmeyi öneriyorum. Altyapı siyasetini de tüm bu çoklu karşılaşmalarının izleriyle şekillenen, şehrin çeperlerinde yaşayan ve çalışanlar için devletin varlığı ve yokluğunun duygusal ekonomisi üzerinden düşünüyorum. Yol inşaatına sürgün edilen köpeklerin izinde, bu köpeklerle karşılaşmaların açtığı ve şekillendirdiği yersizlik, güçsüzlük ve müşterek kırılganlık duygularının bu köpeklerin yaşamlarını ve ölümlerini belirlemekle kalmayıp, İstanbul’da yoksul ve güvencesiz çalışan insanların devletin varlığı ve yokluğun duygusal düzenine, yerleşme ve geçim kapasitelerine, neoliberal yönetimselliğin temeline dair önemli iç görüler sunduğunu savunuyorum.

Mine Yıldırım, The New School University for Social Research, Department of Politics’te doktora adayı. Lisans ve yüksek lisans eğitimini Boğaziçi Üniversitesi, Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü’nde tamamladı. “Şiddet ile İhtimam Arasında: İstanbul’un Köpekleri” başlıklı doktora tezinde, 1910 Hayırsızada Vakası’ndan günümüze, İstanbul’da sokak köpeklerinin kırılgan ama bir o kadar direngen bedenlerini kuşatan devlet eliyle örgütlenen şiddet ve ona karşı, çoğu kez dip dalga olarak örgütlenen hayvanları koruma, diğerkâmlık ve kamusal yaşamı onlarla paylaşma kültürünün birlikte gelişimini inceliyor. Hayvan hakları mücadelesini kent siyaseti, çevre ve ekoloji hareketleriyle ilişkilendirerek geliştiren Dört Ayaklı Şehir topluluğunun ve Hayvanlara Adalet Derneği’nin kurucu üyelerinden. Şubat 2020 yılından bu yana, İstanbul Planlama Ajansı (İPA)’nda İklim Krizi, Ekoloji ve Çevre Politikaları uzman araştırmacısı olarak çalışıyor.

Plenary Session | Özel Oturum

15:45 – 17:15

Governing Istanbul:
Scientists, Technologies, and Ecologies
İstanbul’u Yönetmek:
Biliminsanları, Teknolojiler ve Ekolojiler

co-organized | iş birliğiyle



Chair | Oturum Başkanı
Duygu Kaşdoğan

Discussant | Tartışmacı
Mehmet Ekinci

What is the role of knowledges, technologies, and infrastructures in governing the relationship between nature and society in an increasingly toxic city? This roundtable aims to expand political ecological inquiries of Istanbul ranging from disasters to multispecies lives through the conceptual and analytical tools of the transdisciplinary field of Science and Technology Studies (STS). The panelists address ties between earthquake risk and urban planning, and the role of bioarchaeological data and civic data infrastructures in learning about as well as transforming anthropogenic environments in the city.

Chair: Duygu Karadoğan

Duygu Kaşdoğan is an assistant professor of urbanization and environmental problems in the Department of Political Science and Public Administration at İzmir Kâtip Çelebi University. She received her doctoral degree in the Science and Technology Studies Program at York University, Canada. She is the founding member of IstanbulLab and Transnational STS Network and has been a council member in the Society for Social Studies of Science (4S) since September 2019. Her research focuses on democratization of science, transnational collaboration, political ecology of disasters, toxicity governance, and bioeconomies.

Discussant: Mehmet Ekinci

Mehmet Ekinci is a PhD candidate in the Department of Science and Technology Studies at Cornell University. His dissertation research, titled “Science as Capital: A Political Economy Critique of Life Sciences Research Practices in the US and Turkey,” analyzes the particular abundance and scarcity discourses deployed in research settings with unequally distributed material resources that contribute to the reproduction of such inequalities. Ekinci published a set of articles and book reviews on politics of science in Turkey in publication outlets including *Birikim*, *Metis Kitap*, *Toplum ve Bilim*, and *YILLIK: Annual of Istanbul Studies*. He is the chief editor of the *STS IstanbulLab Blog*, which publishes scholarly articles and interviews bilingually.

Gittikçe toksikleşen bir kentte altyapılar, teknolojiler ve bilgiler doğa ve toplum ilişkiseliliğinin yönetiminde nasıl bir rol oynar? Bu oturum afetlerden çok türlü yaşamlara kadar birçok konuda yürütülen İstanbul’un politik ekolojik incelemelerine disiplinlerötesi bir araştırma alanı olan Bilim ve Teknoloji Çalışmaları’nın kavramsal ve analitik araçlarıyla katkı sunmayı amaçlıyor. Panelistler, deprem riski ve kent planlaması arasındaki bağlantıları, kentteki antropojenik çevrelerin incelenmesi ve dönüştürülmesinde biyoarkeolojik veri ile yurttaş veri altyapılarının rollerini tartışıyorlar.

Oturum Başkanı: Duygu Karadoğan

Duygu Kaşdoğan doktora derecesini York University (Kanada) Science and Technology Studies Programı’ndan almıştır, Kâtip Çelebi Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü’nde öğretim üyesidir. IstanbulLab ve Transnational STS Network’un kurucu üyeleri arasında yer alan ve Eylül 2019’dan itibaren de Society for Social Studies of Science (4S) konseyinde üye olan Kaşdoğan, bilimin demokratikleştirilmesi, ulusötesi işbirlikleri, afetin politik ekolojisi, toksisite yönetimi ve biyoekonomi konularında çalışmalarını yürütmektedir.

Tartışmacı: Mehmet Ekinci

Mehmet Ekinci Cornell University, Department of Science and Technology Studies’de doktora adayıdır. Doktora tez araştırmasında ABD ve Türkiye’deki yaşam bilimleri araştırma laboratuvarlarındaki maddi kaynak kullanım pratikleri ve bu pratiklerin içinde konumlu olduğu politik ekonomik düzenin yeniden ürettiği eşitsizlikler bağlamında dolaşıma sokulmuş ekonomik söylemleri incelemektedir. Ekinci Türkiye’de bilimin siyaseti ve toplumsallığı üzerine *Birikim*, *Metis Kitap*, *Toplum ve Bilim* ve *YILLIK: Annual of Istanbul Studies* yayın organlarında çeşitli makale ve kitap değerlendirmeleri kaleme almıştır. İngilizce ve Türkçe, çift dilli olarak akademik yayın ve röportajların yayınlandığı *STS IstanbulLab Blog*’un editörüdür.

The Emergence of Multispecies Istanbul: Bioarchaeological Data Can Rebrand Our Approach to Human-Nonhuman Interactions in the City

Canan Çakırlar

Settled life in Istanbul began nine thousand years ago. Small villages emerged in river valleys with access to the sea. Understanding how the “first Istanbulites” interacted with their environment, or what their environment was like at all, has been a challenge for archaeologists for decades. Now, new bioarchaeological techniques (such as ancient DNA and isotope analyses) provide tangible data on marine, freshwater, and terrestrial taxa that were available to them. In this paper, I will explain the methods and results of ongoing bioarchaeological research into the emergence of multispecies Istanbul. Set against the dynamic palaeoclimatic and geoarchaeological backdrop of the Early–Middle Holocene boundary, new data suggest a unique anthropogenic environment. I will argue that here and at this time, an unprecedented multispecies sphere emerged where animal populations transformed, transcending our common biological understanding of species, while human materiality became entangled in them, redefining the boundaries of culture. This process took place in deep history, but our understanding of how it happened still governs the way our agriculture-based societies deal with nonhuman taxa. Bioarchaeological data from Istanbul provide not only knowledge about that deep past but also an important opportunity to approach the city’s more recent and present multispecies life with a fresh perspective.

Canan Çakırlar is a zooarchaeologist. She is a lecturer and the head of the zooarchaeology lab at the Institute of Archaeology at the University of Groningen. She is interested in a wide range of (past) human-animal interactions, such as domestication, eating, feeding, breeding, giving love and value. She was born and raised in Istanbul; she has lived in Beirut and Brussels and she still excavates in Turkey.

Başlangıçta İstanbul’da Çok Türli Yaşam: Biyoarkeolojik Veriler, Kentteki İnsan ve İnsan Olmayan Varlıklar Arasındaki İlişkilere Yaklaşımı Yeniden Tanımlayabilir

Canan Çakırlar

İstanbul’da yerleşik yaşam dokuz bin yıl önce akarsu vadilerinde denize nazır küçük köylerin ortaya çıkmasıyla başladı. “İlk İstanbullular”ın çevreleriyle nasıl etkileştiği veya etraflarında nasıl bir ekosistem olduğunu anlamak arkeologların yıllardır sorduğu bir soru. Şimdilerde Antik DNA ve izotop analizleri gibi yeni biyoarkeolojik teknikler deniz, tatlı su ve karasal bitki ve hayvanlar hakkında somut veriler sağlıyor. Bu konuşmada çok türli İstanbul’un ortaya çıkışına yönelik halen devam etmekte olan biyolojik araştırmaların yöntemlerinden ve sonuçlarından bahsedeceğim. Verilerin nasıl Erken-Orta holosen sınırının dinamik iklim ve jeolojik ortamında oluşmakta olan, eşi benzeri görülmemiş, antropojenik bir çevreye işaret ettiğini açıklayacağım. Bu ortamda hayvan topluluklarının çoğumuzun biyolojik evrim anlayışının ötesinde bir dönüşümden geçtiğini, materyalliğin de bu süreçte kaçınılmaz bir şekilde değişmeye başladığını anlatacağım. Bu süreç derin bir tarihte gerçekleşti, ancak bu sürece bakışımız hâlâ tarıma dayalı toplumlarda insan olmayan varlıklarla ilişkilerimizi belirliyor. Bu yüzden İstanbul’dan elde edilen biyoarkeolojik veriler sadece o derin geçmiş hakkında bilgi vermekle kalmayıp, şehrin yakın geçmişi ve şimdiki çok türli yaşamına da yeni bir bakış açısıyla yaklaşmamız için önemli bir fırsat sunabilir.

Canan Çakırlar bir zooarkeolog. University of Groningen Institute of Archaeology’de öğretim görevlisi ve zooarkeoloji laboratuvarının yöneticisi. Her türli (geçmiş) insan-hayvan ilişkisiyle, özellikle de evcilleştirme, yeme, yedirme, üretme, sevgi ve değer verme gibi ilişki ve süreçlerle ilgileniyor. Canan Çakırlar İstanbul’da doğup büyümüş olup, Beyrut ve Brüksel gibi şehirlerde yaşamıştır. Halen Türkiye’de kazılara katılmaktadır.

Risks in the City: From Mitigation to Recalcitrance? The Case of Istanbul

Youenn Gourain

This presentation aims to question the marks of the earthquake risk in Istanbul by focusing on the way this risk has been mitigated by different actors. As I consider the risk as socially “built” (Gilbert, 2003), I aim to focus on the way different actors translate (as understood by Callon [1986]) the risk by using different types of methods, practices, and sociotechnical tools (Akrich, 2006). Those processes require following each actant to put their actions into a meaningful context (Latour and Woolgar, 1979; Latour, 1987). My analysis is not only identifying humans such as scientists, engineers, public institutions, private actors, NGOs, or inhabitants. Indeed, the “irruptions” of nonhumans (Callon and Law, 1997) in this study participate in getting a more systemic approach to both understanding earthquake risk mitigation and urban production. Ties between earthquake risk and urban planning are thick: while they have been identified, some processes occurred to mitigate them (November, 2012). However, risks are “resisting,” and this “recalcitrance” can be seen in many urban experiences (November, 2006; 2002). It may remain in social relationships, perceptions of the territory, and memories; it can also create new risks.

In the case of Istanbul, after the earthquake of 1999 in the Marmara region, critics have stated that the city's current stance towards urbanism did not suit to the high risk of earthquake. Since 1999, many tools included earthquake risk to shape the city: insurance (DASK), master plans or law (i.e. Disaster Law of 2012). I aim here to question the diverse forms of earthquake risk recalcitrance by focusing on two neighborhoods in Istanbul: Bostancı and Fikirtepe. It will arise that this recalcitrance may be an opportunity not to forget the risk to mitigate it in a better way.

Youenn Gourain is a PhD candidate at LATTS (UMR 8134 CNRS) and associate researcher at the Institut Français d'Études Anatoliennes (IFEA USR 3131 – CNRS-MAE) where he co-coordinates the Urban Observatory of Istanbul (OUI). He is conducting a research in urban planning on risk managements in the urban fabric by focusing on the earthquake risk and the pandemic in Istanbul.

Şehirdeki Riskler: Azaltmadan Kontrol Edilemezliğe? İstanbul Örneği

Youenn Gourain

Bu sunum, İstanbul'daki deprem riskinin belirtilerini, bu riskin farklı aktörler tarafından nasıl azaltıldığına odaklanarak sorgulamayı amaçlamaktadır. Riski sosyal manada “inşa edilmiş” (Gilbert, 2003) olarak değerlendirip, farklı aktörlerin farklı yöntemler, uygulamalar ve sosyoteknik araçlar (Akrich, 2006) kullanarak bu riski nasıl çevirdiklerine (Callon tarafından anlaşıldığı şekliyle [Callon, 1986]) odaklanmayı hedefliyorum. Bu süreçler, failerin hareketlerini anlamlı bir bağlama oturtmak için her birini izlemeyi gerektirmektedir (Latour ve Woolgar, 1979; Latour, 1987). İncelemem sadece bilim insanları, mühendisler, kamu kurumları, özel aktörler, STK'lar veya bölge sakinleri gibi insanları tanımlamaktan oluşmuyor. Elbette, bu çalışmada insan olmayanların “istilası” (Callon ve Law, 1997) hem deprem riskinin hafifletilmesini hem de kentsel üretimi anlamaya yönelik daha sistematik bir yaklaşım edinmeye katkıda bulunuyor. Deprem riski ve şehir planlama arasındaki bağlar sıkıdır: bunlar tanımlanırken onları gevşetmek için bazı süreçler meydana gelmiştir (November, 2012). Bununla birlikte, riskler buna “karşı koymaktadır” ve bu “kontrol edilemezlik” birçok kentsel deneyimde görülebilir (November, 2006; 2002). Bunlar sosyal ilişkilerde, bölgenin algısında ve hatıralarda kalabilir; aynı zamanda yeni riskler de yaratabilir.

İstanbul örneğinde, Marmara bölgesindeki 1999 depreminin ardından, mevcut şehircilik pratiklerinin yüksek bir deprem riskine uygun olmadığına dair eleştiriler yöneltildi. 1999'dan bu yana pek çok araç deprem riskini şehri şekillendirmek için kullandı: sigorta (DASK), imar planları veya 2012 Afet Yasası. Burada deprem riskinin kontrol edilemezliğinin muhtelif biçimlerini İstanbul'un iki mahallesine odaklanarak sorgulayacağım: Bostancı ve Fikirtepe. Bu kontrol edilemezliğin, deprem riskini unutmamak ve daha iyi bir şekilde azaltabilmek için bir fırsat olabileceği ortaya çıkacaktır.

Youenn Gourain LATTS'te (UMR 8134 CNRS) doktora öğrencisi ve Institut Français d'Études Anatoliennes'de (IFEA USR 3131 – CNRS-MAE) araştırmacıdır. IFEA'da İstanbul Kent Rasathanesi'ni (OUI) ortaklaşa koordine etmektedir. Gourain, İstanbul'daki deprem riski ve pandemiye odaklanarak kentsel dokuda risk yönetimleri üzerine şehir planlaması konusunda bir araştırma yürütmektedir.

Archiving for Quotidian Anthropocenes: From Reserve, Louisiana to Taipei and Istanbul

Tim Schütz

My presentation advances understanding of the data and knowledge infrastructure needed to support response to “the Anthropocene” at the local level, addressing what I term “quotidian Anthropocenes.” My focus is on data collection in communities affected by Formosa Plastics, one of the world’s largest petrochemical companies, operating in Taiwan, Vietnam, and the United States. Center of my analysis is Reserve, Louisiana, also known as “Cancer Alley,” where activists use civic data collection to address the entangled disasters of petrochemicals, slavery, and COVID-19. Pushing back against the opening of a new \$13 billion Formosa Plastics complex, activists recognize the need to build infrastructures for connecting across sites and cases.

Based on fieldwork and collaborative archiving with activists in Texas, Louisiana, and Taiwan, I will discuss the design, governance, and sustainability of transnational civic data infrastructure. I will focus particularly on data politics and risk of industry retaliation, comparing my findings with the need for fugitive archiving spaces in Turkey. Finally, I draw on a case study framework for teaching environmental injustice to undergraduate students in Southern California. The presentation demonstrates the analytic purchase of my framework to assess and teach data capacity across scales and sites, imagining what future civic data infrastructure for Istanbul could look like. The approach responds to calls for new, transdisciplinary forms of knowledge production attuned to the expansive complexity and urgency of the Anthropocene.

Tim Schütz is a PhD researcher in anthropology at the University of California, Irvine. He holds a BA in Communication and Media Studies from Universty of Bremen as well as an MA in Science and Technology Studies from Goethe University Frankfurt. His current research focuses on civic data and infrastructure in highly polluted communities. As a member of the Design Group for the Platform for Experimental Collaborative Ethnography (PECE), he is interested in research project architecture and community outreach.

Gündelik Antroposenler İçin Arşivleme: Reserve, Louisiana’dan Taipei ve İstanbul’a

Tim Schütz

Sunumum yerel seviyede “Antroposen”e gösterilen tepkiyi desteklemek için gereken veri ve bilgi altyapısının anlaşılmasını “gündelik Antroposenler” olarak tanımladığım kavramı ele alarak tartışmaya açıyor. Odak noktam Tayvan, Vietnam ve ABD’de faaliyet gösteren dünyanın en büyük petrokimya şirketlerinden biri olan Formosa Plastics tarafından zarar gören topluluklardaki veri toplamadır. İncelememin merkezini, birbirine dolanmış petrokimya, kölelik ve COVID-19 felaketleriyle başa çıkmak için aktivistlerin kentsel veri toplamayı kullandıkları “Kanser Geçidi” olarak da bilinen Reserve, Louisiana oluşturuyor. Aktivistler, 13 milyar dolarlık yeni bir Formosa Plastics kompleksinin açılışına karşı çıkarak bölgeler ve vakalar arasında bağlantı kurmak için altyapılar inşa etmenin gerekliliğini gösteriyorlar.

Bu sunumda, Teksas, Louisiana ve Tayvan’daki aktivistlerle yapılmış saha çalışmalarına ve iş birliğine dayalı arşivlemeye dayanarak, ulus ötesi kentsel veri altyapısının tasarımı, yönetimini ve sürdürülebilirliğini tartışacağım. Bulgularımı Türkiye’deki kaçak arşivleme alanlarına yönelik ihtiyaçla karşılaştırarak özellikle veri politikalarına ve endüstrinin misilleme riskine odaklanacağım. Son olarak Güney Kaliforniya’daki lisans öğrencilerine çevresel adaletsizliği öğretmek için bir vaka çalışmasından yararlanıyorum. Bu sunum İstanbul’un gelecekteki kentsel veri altyapısının neye benzeyeceğini hayal ederek ölçekler ve bölgeler arasındaki veri kapasitesini değerlendirmek ve öğretmek için ele aldığım çerçevenin analitik çıkarımını göstermektedir. Bu yaklaşım, Antroposen’in artan karmaşıklığına ve aciliyetine uygun hale getirilmiş yeni, disiplinlerarası bilgi üretim biçimlerine yönelik çağrılara yanıt vermektedir.

Tim Schütz University of California, Irvine Department of Anthropology’de doktora araştırmasına devam etmektedir. Universty of Bremen Communication and Media Studies’den lisans, Goethe University Frankfurt Science and Technology Studies’den ise yüksek lisans derecesini almıştır. Schütz’ün güncel araştırmaları yüksek oranda çevre kirliliğinin yaşandığı topluluklardaki kentsel veri ve altyapıya odaklanmaktadır. Design Group for the Platform for Experimental Collaborative Ethnography’nin (PECE) bir üyesi olarak araştırma projesi mimarisi ve sosyal yardımlarla ilgilenmektedir.

17:30 – 18:45

Twentieth-Century Istanbul from Below and Above Yirminci Yüzyılda, Aşağıdan ve Yukarıdan İstanbul

Chair | Oturum Başkanı

Esra Akcan

Esra Akcan is the Professor of Architectural Theory at Cornell University's Department of Architecture. Her research on modern and contemporary architecture and urbanism foregrounds the intertwined histories of Europe and West Asia and offers new ways to understand architecture's role in global, social, and environmental justice. Among her books are *Architecture in Translation* (Duke University Press, 2012), *Turkey: Modern Architectures in History* (w. Bozdoğan) (University of Chicago Press, 2012), *Open Architecture: Migration, Citizenship and Urban Renewal* (Birkhäuser, 2018), *Landfill Istanbul* (124/3 Publishing, 2004), *Building in Exile: Bruno Taut in Turkey* (w. Nicolai) (Niggli, 2019), and the forthcoming *Abolish Human Bans*. Currently, she is writing *Right-to-Heal: Architecture in Post-Conflict and Post-Disaster Societies*. Her articles explore critical and postcolonial theory, immigration, translation, racism, architectural photography, neoliberalism, and global history.

Esra Akcan Cornell University Department of Architecture'da mimarlık teorisi profesörüdür. Modern ve çağdaş mimarlık ve şehircilik üzerine çalışmaları, Avrupa ve Batı Asya'nın iç içe geçmiş tarihlerini ön plana çıkartır ve mimarlığın küresel, sosyal ve çevresel adalet konusundaki rolünü anlamak için yeni yollar önerir. Kitapları arasında *Çeviride Modern Olan: Şehir ve Konutta Türk-Alman İlişkileri* (YKY, 2009), *Turkey: Modern Architectures in History* (Bozdoğan ile) (University of Chicago Press, 2012), *Open Architecture: Migration, Citizenship and Urban Renewal* (Birkhäuser, 2018), *Dolgu İstanbul: Küresel Şehre Oniki Senaryo* (124/3 Yayınları, 2004), *Building in Exile: Bruno Taut in Turkey* (Nicolai ile) (Niggli, 2019) ve yakında yayımlanacak *Abolish Human Bans* sayılabilir. Şu sıralarda *Right-to-Heal: Architecture in Post-Conflict and Post-Disaster Societies* kitabını yazmaktadır. Eleştirel ve postkolonyal teori, göç, çeviri, ırkçılık, mimari fotoğrafçılık, neoliberalizm ve küresel tarih üstüne makaleleri vardır.

The Role of Private Enterprises in Shaping the Environment and the Construction of Ports and Bridges in Interwar Istanbul

Semih Gökatalay

This presentation explores the role of private enterprises in shaping the environment in Istanbul during the interwar period, with a specific emphasis on the construction of ports and bridges in and around the city. The tension between the civic leaders of Istanbul and the Turkish government in Ankara after the formation of the republic was publicly known. After Ankara became the capital of the Turkish Republic, the administrative importance of Istanbul, the city that had for centuries been the center of the Ottoman Empire, dramatically decreased. Since the government tried to turn the new capital into a commercial center, businessmen from Istanbul naturally were not happy with the gradual shift in the location of power from Istanbul to Ankara. Nonetheless, along with other civic figures, the managers of the big companies that operated in Istanbul frequently came together with governmental authorities to maintain compliance and ensure economic and political stability. Through official and semi-official channels, public and private figures had debates on how to reshape the environment and infrastructure of Istanbul. The business leaders of the city tried to prove that Istanbul had not lost its significance for the Turkish economy and forced the government to accept their demands in many cases. Making use of correspondences between the civic leaders of Istanbul and the governmental institutions, the publications of the Istanbul Chamber of Commerce and Industry, periodicals with national circulations, and memoirs, this presentation provides an analysis of the environmental history of interwar Istanbul. It argues that the interactions and negotiations between businessmen and governmental authorities significantly contributed to the transformation of the environment in and around Istanbul.

Semih Gökatalay obtained his BA in economics at the Middle East Technical University in 2013. He completed his master's thesis in the same field in 2015 and wrote a second master's thesis in Middle East Studies at the same university in 2016. He is currently a PhD candidate in history at the University of California, San Diego. His dissertation in progress is a political and economic history of the modern Middle East during the transition from the Ottoman Empire to nation-states.

İki Savaş Arasında İstanbul Çevresini Şekillendirmede ve Liman ile Köprülerin İnşasında Özel İşletmelerin Rolü

Semih Gökatalay

Bu sunum, İstanbul'da ve çevresindeki liman ve köprülerin inşasına yoğunlaşarak, özel teşebbüslerin iki savaş arası dönemde İstanbul şehrinde çevrenin şekillenmesindeki rolünü araştırmaktadır. Cumhuriyetin kurulmasının ardından İstanbul'un sivil liderleri ile Ankara'daki Türk hükümeti arasında kamuoyunca bilinen bir gerilim bulunmaktaydı. Ankara'nın Türkiye Cumhuriyeti'nin başkenti olmasının ardından, yüzyıllardır Osmanlı İmparatorluğu'nun merkezi olan İstanbul'un idari önemi büyük ölçüde azaldı. Hükümet yeni başkenti bir ticaret merkezine dönüştürmeye çalıştığı için, İstanbullu işadamları doğal olarak iktidar konumunun İstanbul'dan Ankara'ya kademeli olarak taşınmasından memnun değildi. Bununla birlikte, İstanbul'da faaliyet gösteren büyük şirketlerin yöneticileri, diğer sivil figürler ile birlikte, iktisadi ve siyasi istikrarı sağlamak için sık sık hükümet yetkilileriyle bir araya geliyordu. Resmi ve yarı resmi kanallar aracılığıyla, kamu ve özel şahıslar İstanbul'un çevresini ve altyapısını nasıl yeniden şekillendirecekleri konusunda görüşüyorlardı. İstanbullu iş adamları şehrin Türkiye ekonomisi için önemini yitirmediğini kanıtlamaya ve birçok konuda taleplerini hükümete kabul ettirmeye çalışıyorlardı. İstanbul'un sivil liderleri ile devlet kurumları arasındaki yazışmalardan, İstanbul Ticaret ve Sanayi Odası'nın yayınlarından, yüksek tirajlı gazete ve dergilerden ve anı kitaplarından yararlanan bu sunum, iki savaş arası dönemde İstanbul'un çevre tarihinin bir analizini sunmaktadır. İşadamları ile siyasi yetkililer arasındaki etkileşim ve görüşmelerin, İstanbul şehri ve etrafındaki çevresel dönüşüme önemli katkılar sağladığını tartışmaktadır.

Semih Gökatalay 2013 yılında Orta Doğu Teknik Üniversitesi İktisat Bölümü'nden lisans derecesini aldı. 2015 yılında aynı bölümde yüksek lisans tezini tamamladı ve 2016 yılında aynı üniversitede Ortadoğu Çalışmaları alanında ikinci yüksek lisans tezini yazdı. Şu anda University of California, San Diego'da tarih alanında doktora eğitimine devam etmektedir. Doktora çalışmasında Osmanlı İmparatorluğu'ndan ulus-devletlere geçiş dönemindeki Ortadoğu'nun siyasi ve iktisadi tarihini araştırmaktadır.

Ruderal Stories: Urban Change, Vacant Property, and Trees of Heaven in Istanbul

Timur Hammond

Istanbul is a city of trees. In Ahmet Hamdi Tanpınar’s classic essay about the city, he identifies two as having “left a trace in the dreams and lives of Turks”: the cypress (servi, [*Cupressus*]) and the plane tree (çınar, [*platanus orientalis*]). Both are immediately recognizable parts of the city— the dark thin lines of the cypresses marking Istanbul’s cemeteries and its plane trees filling parks and mosque courtyards. But there is a third tree that is arguably as important to the city: the tree of heaven (kokar ağaç, [*Ailanthus altissima*]). Long an object of interest for botanists and biologists, this “urban” tree grows in marginal, disturbed, and vacant properties. In the city of Istanbul today, one finds it at the margins of vacant properties, growing from the corners of mosques, sprouting from the edges of parking lots with dubious ownership. It thus forms a key but largely unacknowledged part of Istanbul’s environmental and social landscapes. This paper uses the tree of heaven as one way to enter into a broader discussion of the ruderal stories that link people, property, and plants. I argue that beginning from the tree of heaven—and not from the cypress or the plane tree—provides a different lens to consider the politics of belonging, urban change, and heritage in twentieth-century Istanbul.

Timur Hammond is an Assistant Professor in the Department of Geography and the Environment at Syracuse University. A cultural and urban geographer, his research explores how cities come to be experienced as sites of meaning, belief, and identity. His current book project focuses on the Istanbul district of Eyüp over the course of the twentieth century, shedding light on that district’s many meanings and providing a new framework for theorizing a geography of Islam. Other recent writing has focused on the politics of commemoration following the 2016 coup attempt.

Ruderal Hikâyeler: İstanbul’da Kentsel Değişim, Metruk Mülkler ve Kokar Ağaçlar

Timur Hammond

İstanbul bir ağaç şehridir. Ahmet Hamdi Tanpınar İstanbul’la ilgili klasik yazısında bu ağaçlardan ikisini şöyle tanımlar: “İki ağaç Türk muhayyilesinde ve hayatında izini bırakmıştır: servi (*Cupressus*) ve çınar (*Platanus orientalis*)”. Her iki ağaç da şehrin hemen fark edilen birer parçasıdır—servinin koyu ince hatları İstanbul’un mezarlıklarını imlerken, çınarlar parkları ve cami avlularını doldurur. Ancak şehir için muhtemelen bir o kadar önemli üçüncü bir ağaç daha vardır: kokar ağaç (*Ailanthus altissima*). Botanikçiler ve biyologlar için uzun süredir bir ilgi konusu olan bu “şehirli” ağaç marjinal, yıpranmış ve metruk mülklerde yetişiyor. Camilerin köşelerinden biten ve mülkiyeti şüpheli otoparkların uçlarından filizlenen bu ağaç bugün İstanbul’da metruk mülklerin kenarlarında bulunuyor. Böylece İstanbul’un çevresel ve sosyal manzarasının kilit, ancak büyük oranda bilinmeyen bir kısmını oluşturuyor. Bu çalışmada insan, mülk ve bitkileri birbirine bağlayan ruderal hikâyelerle ilgili daha geniş kapsamlı bir tartışmaya girmenin bir yolu olarak kokar ağaç ele alınmaktadır. Bu bağlamda servi ve çınarlardan değil, kokar ağaçlardan yola çıkmanın yirminci yüzyıl İstanbul’undaki aidiyet, kentsel değişim ve miras politikalarını düşünmek için farklı bir perspektif sağladığını ileri sürüyorum.

Timur Hammond, University of Syracuse Department of Geography and the Environment’ta öğretim üyesidir. Bir kültür ve kent coğrafyacısı olarak Hammond’ın çalışmaları birer anlam, inanç ve kimlik alanı olarak şehirlerin nasıl deneyimlendiğini incelemektedir. Hammond’ın güncel kitap projesi yirminci asır boyunca Eyüp semtine odaklanmakta ve bu semtin farklı anlamlarına ışık tutarak İslam coğrafyasını kuramlaştırmak için yeni bir çerçeve sunmaktadır. Son dönemdeki diğer yazıları 2016 darbe girişimini müteakiben izlenen anma politikalarına odaklanmaktadır.

The 1970 Cholera Epidemic in Sağmalcılar: Unveiling the Entangled Water Relations of Istanbul

Asya Ece Uzmay

In the fall of 1970, a cholera epidemic redrew the boundaries of Sağmalcılar and its surrounding neighborhoods, and driven by the fear of disease and ostracization associated with the epidemic, the neighborhood would later be renamed Bayrampaşa. While the atmosphere of disease was visible in Sağmalcılar from the increasing number of deaths and isolation of the area, the reasons for the outbreak could be found in the underground water infrastructure system. In this paper, I trace the greater Istanbul water infrastructure both geographically and historically with a specific focus on Sağmalcılar and analyze the water infrastructure of Istanbul with the questions concerning the city and its hinterland, environmental (in)justice, and urban political ecology. The unprecedented expansion of the city together with its insufficient infrastructural capacity resulted in makeshift and haphazard solutions yielding fragmented infrastructure networks and unequal usage and distribution of city's water resources starting from early twentieth century. Zooming in to the history of the (in)complete modernization of Istanbul's water infrastructure reveals the invisible and entangled relations that came together around a network of water pipes. How and through which concrete relations did the city, hinterland, and nature mutually transform each other?

Asya Ece Uzmay is a PhD student in the history of architecture and urban development at Cornell University. Her research engages architectural history with the history of environment and medicine through looking at how architectural/infrastructural places of healing and waste have been shaped by techno-policies. Prior to Cornell, she participated in several exhibitions at the SALT Research Institute, held a teaching position at Kadir Has University, and worked as a researcher at the Istanbul Studies Center. She received a master's degree in architecture and urban studies from Kadir Has University and a BArch from Istanbul Technical University.

1970 Sağmalcılar Kolera Epidemisi: İstanbul'un Dolaşık Su İlişkilerini Açığa Çıkarmak

Asya Ece Uzmay

Sağmalcılar ve çevresinin sınırları, 1970 sonbaharında ortaya çıkan kolera salgının yol açtığı korku ve dışlanmalar sebebiyle yeniden çizildi. Öyle ki, Sağmalcılar'ın hastalıkla özdeşleşmiş ününden ötürü mahallenin adı Bayrampaşa olarak değiştirildi. Artan ölüm ve karantinalarla hastalık atmosferini görünür olsa da salgının sebepleri, yeraltı su altyapılarında saklıydı. Bu bildiri, Sağmalcılar üzerinden İstanbul'un su altyapı coğrafyası ve tarihinin izini, şehir hinterlandıyla birlikte ele alarak, çevresel adaletsizlik ve kentsel politik-ekoloji çerçeveleriyle sürüyor. Şehrin yirminci yüzyıl başlarından itibaren daha önce benzeri görülmemiş ölçüde genişlemesi ve yeni yerleşimlerin hâlihazırdaki mevcut altyapıya eklenmesi, artan altyapı problemlerine üstünkörü ve gelişigüzel çözümler bulunmasıyla sonuçlandı. Bu da şehirde parçalı bir altyapı ağının oluşumuna ve su kaynaklarının hem eşitsiz hem de orantısız dağıtımına sebep oldu. İstanbul'un tamamlanamayan su altyapısına odaklanmak, aynı zamanda yeraltı boru ağları ile örülmüş, dolaşık ve görünmez olan ilişkileri de açığa çıkarıyor. Şehir, hinterland ve doğa hangi somut ilişkilerle ve ne şekilde birbirlerini dönüştürmüşlerdir?

Asya Ece Uzmay Cornell University History of Architecture and Urban Development doktora programında öğrencidir. Doktora araştırması mimarlık tarihinin çevre ve tıp tarihleriyle kesişiminde yer alıyor. Özellikle tedavi ve atık mekânları ile altyapılarının tekno-politikalar tarafından nasıl şekillendirildiğine odaklanıyor. Doktora çalışmalarından önce SALT Araştırma'nın çeşitli sergilerinde çalıştı ve Kadir Has Üniversitesi'nde yüksek lisans asistanı ve İstanbul Çalışmaları Merkezi'nde araştırmacı olarak görev yaptı. Yüksek lisans derecesini Kadir Has Üniversitesi Mimarlık ve Kent Çalışmaları Programı'ndan, lisansını ise İstanbul Teknik Üniversitesi Mimarlık Bölümü'nden aldı.

DAY 3 / APRIL 10

3. GÜN / 10 NİSAN

11:30 – 12:45

Environments of Disease and Healing in Istanbul – I

İstanbul’da Hastalık ve Şifa Mekânları – I

Chair | Oturum Başkanı
K. Mehmet Kentel

K. Mehmet Kentel works on the urban and environmental history of late Ottoman Istanbul. He received his PhD from the University of Washington in 2018 with his dissertation “Assembling ‘Cosmopolitan’ Pera: An Infrastructural History of Late Ottoman Istanbul,” which he is currently revising for publication as a monograph. He is the Research Projects Manager at the Istanbul Research Institute and the Managing Editor of *YILLIK: Annual of Istanbul Studies*. His curatorial work includes *Memories of Humankind: Stories from the Ottoman Manuscripts* at the Istanbul Research Institute (curator, 2019) and *The Characters of Yusuf Franko: An Ottoman Bureaucrat’s Caricature* at Koc University’s Research Center for Anatolian Civilizations (advisor and author, 2017).

K. Mehmet Kentel doktorasını 2018 yılında University of Washington’dan, “Assembling ‘Cosmopolitan’ Pera: An Infrastructural History of Late Ottoman Istanbul” başlıklı teziyle aldı. İstanbul Araştırmaları Enstitüsü’nde Araştırma Projeleri Yöneticisi olarak çalışmakta ve *YILLIK: Annual of Istanbul Studies* dergisinin sorumlu editörlüğünü yürütmektedir. Araştırmaları ve ilk kitap projesi geç Osmanlı İstanbul’unun çevresel ve altyapısal tarihi üzerine yoğunlaşan Kentel, 2017 yılında Koç Üniversitesi ANAMED’de açılan *Yusuf Franko’nun İnsanları: Bir Osmanlı Bürokrat’ının Karikatürleri* sergisinin danışmanlığını ve metin yazarlığını, 2019 yılında İstanbul Araştırmaları Enstitüsü’nde açılan *Hafıza-i Beşer: Osmanlı Yazmalarından Hikâyeler* sergisinin küratörlüğünü yaptı.

Sacred Topography in the Istanbul Suburbs: The Byzantine Tradition and Worship of the Health-Giving Virgin in Late Ottoman Istanbul

Brigitte Pitarakis

“Truly her church is a meadow and paradisiac garden, with varied and fruitful plants growing at the outlets of the spring waters.” So marveled the anonymous author of tenth-century miracle accounts describing the shrine of the Virgin of Pege in Constantinople, outside the city gate of Selymbria (today Balıklı Meryem Ana Rum Ortodoks Manastırı). The shrine was destroyed in the fifteenth century, and upon its reconstruction in 1835 the “life-giving spring” was found to have retained its power to heal. Its legendary fishpond—the central theme of an anachronistic icon type bearing the urban outline of Byzantine Constantinople—became a pilgrimage site for exorcisms and other rituals invoking cures.

The Virgin of Pege is but one Byzantine shrine in suburban Istanbul dedicated to the Mother of God that inspired epithets referencing nature in beseeching blessings of good health. In veneration of the Virgin, Byzantine rhetoric and iconography drew upon mystical interpretations of earthly experiences amid fruit-bearing trees and natural springs as a means of enhancing a message of health and rejuvenation.

Focusing on Theodore Metochites’s (1270–1332) choice of Chora as the name of his monastery, this paper explores the intersection of the natural environment in the suburbs of Istanbul and the healing virtues of the Virgin in light of Byzantine and late Ottoman Marian shrines dedicated to her.

Brigitte Pitarakis has been a researcher in the Byzantine World team of the Centre national de la recherche scientifique (CNRS), Paris, since 2002. From 1992 to 1997, she taught in the Department of Byzantine Art and Archaeology at Université Paris 1–Sorbonne. With Byzantine metalwork as her main area of study, Pitarakis has pursued research on an array of subjects pertaining to the craft and its place in society, including objects from daily life, religious practices, health, religion, and magic. The historiography of Byzantine studies is another focus of her research. Pitarakis holds a Habilitation à diriger des recherches from the École Pratique des Hautes Études (EPHE), Université Paris Sciences et Lettres.

İstanbul Çeperinin Kutsal Topografyası: Bizans Geleneği ve Geç Osmanlı İstanbul’unda Şifa Veren Meryem’e İbadet

Brigitte Pitarakis

“Hakikaten de onun [Meryem’in] kilisesi, pınarların etrafında çeşitli ve bereketli bitkilerin yetiştiği bir çayır ve cennet bahçesidir.” Silivrikapı dışındaki Pege Meryem’i Kilisesi’ni (günümüzde Balıklı Meryem Ana Rum Ortodoks Manastırı) betimleyen onuncu yüzyıla ait mucize anlatılarının anonim yazarı hayretle böyle söylüyordu. Kutsal mekân on beşinci yüzyılda yıkıldı ve 1835’teki yeniden inşasıyla, yaşam veren pınarının şifa gücünü koruduğu görüldü. Arka planında Konstantinopolis silüetinin yer aldığı, anakronistik bir ikona tipinin de merkez ögesi olan efsanevi balık havuzu, kötü ruhları defetmeye ve şifaya yönelik ritüelleri barındıran bir hac yerine dönüştü.

Pege Meryem’i doğaya atıflarla şifa kutsamaları dileyen sıfatların ilham kaynağı Tanrı’nın Anası’na atfedilmiş, İstanbul’un çeperindeki Bizans mabetlerinden sadece biri. Bakire Meryem’in yüceltilmesinde Bizans retorik ve ikonografyası, meyve veren ağaçlar ve pınarlar arasındaki dünyevi deneyimlere mistik anlamlar yükleyerek sıhhat ve yenilenme mesajları geliştirmiştir.

Theodoros Metokhites’in (1270–1332) Khora’yı manastırına isim olarak seçmesine odaklanarak, bu sunum Bizans ve geç Osmanlı’da Meryem’e adanmış, şehrin merkezinden uzak kiliseler kapsamında, doğal çevre ile Bakire Meryem’in şifa erdemleri arasındaki kesişimleri irdeliyor.

Brigitte Pitarakis, Paris’te, CNRS’in (Fransa Ulusal Bilimsel Araştırma Merkezi), “Bizans Dünyası” ekibinde 2002’den bu yana araştırmacı kadrosundadır. 1992 ve 1997 arasında Université Paris 1–Sorbonne’da Bizans Sanatı Tarihi ve Arkeolojisi bölümünde öğretim görevlisi olarak çalışmıştır. Uzmanlık alanı Bizans maden sanatı olmak üzere, Bizans’ta zanaatın toplumdaki yerine ilişkin, günlük yaşam objeleri, dini uygulamalar, sağlık, din ve büyü gibi geniş bir yelpazede araştırmalarını sürdürmektedir. Diğer bir araştırma alanı Bizans çalışmalarının tarihyazımıdır. École Pratique des Hautes Études (EPHE), Université Paris Sciences et Lettres’den “Habilitation à diriger des recherches” (doktora yönetme yetkisi) almaya hak kazanmıştır.

The Sewers and Prostitution: Regulating the Human Body and Urban Environment in Late Ottoman Istanbul

Müge Telci Özbek

In late-Ottoman urban critiques, the sewers and prostitution appeared too often—sometimes side-by-side—implying the metaphorical and actual ways they resemble and connect to each other. For the urban elites, both the open sewers and unregulated and uncontained sexuality connoted disease and urban disorder. Just as a modern capitalist city required efficient flow of people, goods, and money, it also required the controlled flow of bodily waste and bodily desires. Underground sewers and regulated brothels were supposed to lead things away from the human bodies, to carry them to some unknown place, to keep the waste and desire of human bodies hidden and thus manageable. Yet, the everyday of late Ottoman Istanbul was marked by moments of horror, moments in which people of the city (mostly in unequal ways and with an unequal frequency) encountered the shameful and vulnerable materiality of the human body that was manifest through the open, overflowing sewers and the uncontained females in the name of prostitutes. In this work, I try to answer the following questions: How can one account for the ubiquity and coupling of the sewers and prostitution in the critiques of the urban life and urban transformation in late Ottoman Istanbul? In which ways did the regulative actions and rhetoric targeting bodies and sexualities and the new modern infrastructural visions of the city get connected at the backdrop of nineteenth-century capitalist urbanization?

Müge Telci Özbek received her PhD in the history of modern Turkey from Boğaziçi University in 2018. She is working as a part-time lecturer at Istanbul Bilgi University and Işık University. Her research concerns the quotidian experiences, labor, and im/mobility of lower-class women in late Ottoman contexts. She is currently finishing her manuscript tentatively titled, *Precarious Moves, Precarious Lives: Solitary Poor and Working Women in Late Ottoman Istanbul (1850–1914)*. Her publications include “‘Disorderly Women’ and the Politics of Urban Space in Early 20th Century Istanbul (1900–1914)” in *Crime Poverty and Survival in the Middle East and North Africa: The ‘Dangerous Classes’ since 1800*, ed. Stephanie Cronin (I.B. Tauris, 2019) and “The Regulation of Prostitution in Beyoğlu (1875–1915),” *Middle Eastern Studies* 46, no. 4 (2010).

Lağım ve Fuhuş: Geç Osmanlı İstanbul’unda İnsan Vücudunu ve Kentsel Çevreyi Düzenlemek

Müge Telci Özbek

Geç Osmanlı kent eleştirilerinde lağım ve fuhuşun bahsi oldukça sık geçiyordu—hatta bazen de bu ikisi birbirlerine benzerlikleri ve birbirleriyle metaforik ve fiili ilişkileri ima edilerek yan yana görünüyordu. Kent elitleri için açık lağım ve denetimsiz cinsellik, hastalık ve kentsel kargaşayı temsil ediyordu. Modern kapitalist şehirde insan, mal ve paranın verimli bir şekilde akışını sağlamak gerektiği gibi, bedensel atıkların ve bedensel arzuların da kontrollü akışını sağlamak gerekiyordu. Yeraltı kanalizasyonları ve regüle edilmiş umumhaneler yoluyla bedensel atıkların ve arzuların insan vücudundan uzaklaştırılması, bilinmeyen yerlere götürülmesi ve böylece de gizli ve yönetilebilir halde tutulmaları amaçlanıyordu. Ancak, geç Osmanlı İstanbul’unda gündelik yaşam şehir halkının taşan lağım ve denetim dışı kadın bedenleri üzerinden insan vücudunun utanç verici ve savunmasız maddeselliğiyle yüzleştikleri dehşet anlarıyla damgalanıyordu. Bu çalışmada şu sorulara cevap vermeye çalışıyorum: Geç Osmanlı İstanbul’unda kent yaşamı ve kentin dönüşümüne dair eleştirilerde lağım ve fuhuşun sık sık karşımıza çıkmasını ve birbirleriyle ilişkilendirilmelerini nasıl açıklayabiliriz? Kadın bedenlerini ve cinselliğini hedef alan dışlayıcı eylemler ve retorik ile kente dair modern altyapı vizyonları, on dokuzuncu yüzyıl kapitalist kentleşmesinin arka planında nasıl bir araya geliyordu?

Müge Telci Özbek doktora derecesini 2018 yılında Boğaziçi Üniversitesi Atatürk Enstitüsü’nden aldı. İstanbul Işık Üniversitesi ve İstanbul Bilgi Üniversitesi’nde yarı zamanlı öğretim görevlisi olarak çalışıyor. Araştırmaları geç Osmanlı toplumunda alt sınıf kadınların gündelik deneyimleri, emekleri ve kent içindeki mekânsal hareketleri üzerine yoğunlaşıyor. Şu sıralar *Güvencesiz Hareketler, Güvencesiz Yaşamlar: Geç Osmanlı İstanbul’unda Yalnız Yoksul ve Çalışan Kadınlar (1850-1914)* başlıklı kitabı üzerine çalışıyor. Başlıca yayınları arasında “‘Disorderly Women’ and the Politics of Urban Space in Early 20th Century Istanbul (1900–1914),” *Crime Poverty and Survival in the Middle East and North Africa: The ‘Dangerous Classes’ since 1800*, der. Stephanie Cronin (I.B. Tauris, 2019) ve “The Regulation of Prostitution in Beyoğlu (1875-1915),” *Middle Eastern Studies* 46, no. 4 (2010) sayılabilir.

Rendering Infrastructures Visible: Death, Hygiene, and Social Inequalities in Late Ottoman Istanbul

Y. Can Gümüş

For centuries, Istanbul had faced many public health crises due to various contagious diseases from plague to cholera. Changing the understanding of health and hygiene in significant terms, the bacteriological revolution of the nineteenth century sparked a transformation in the measures taken to address these challenges. In this context, Istanbul's urban setting has become an important ground through which health and disease, sanitation and filth are (re)constructed and contested. Having been considered as the major sources of filth and disease, water structures and sewages have gained a new importance and novel meanings in this process.

What can Istanbul's infrastructure tell us about the institutionalization of public health and sanitation practices of the city and about inequalities that emerged during this process? This presentation attempts to analyze the interrelationship between urbanization and sanitation in late Ottoman Istanbul from an infrastructural point of view. Focusing particularly on the process of defeating water-borne diseases, this study investigates how Istanbul's infrastructure had been politicized during the late nineteenth and early twentieth centuries. Through an analysis of public health reports, archival documents, and death statistics, it shows in what ways the attempts to sanitize and modernize Istanbul's water and sewage infrastructure interacted with power relations and hierarchies within the Ottoman state and society. It furthermore aims to unravel the social and political dynamics as well as the negotiations that evolved around the moments of infrastructural disruptions and the subsequent attempts to control them in the context of turning Istanbul into a sanitary city.

Y. Can Gümüş is a research assistant and PhD candidate at Atatürk Institute for Modern Turkish History, Boğaziçi University. Her dissertation investigates the interaction between sanitation practices, institutionalization of public health, and urbanization in late Ottoman Istanbul. She is teaching modern Turkish history courses at Boğaziçi University. She is the managing editor for the Turkish-language *Ottoman History Podcast* and records podcasts on various themes. From 2014 to 2019, she worked at various NGOs, as editor, researcher and project manager. She received her BA in Political Science and International Relations from Boğaziçi University and her MA from Koç University's Comparative Studies in History and Society Program.

Altyapıları Görünür Kılmak: Geç Osmanlı İstanbul'unda Ölüm, Hijyen ve Toplumsal Eşitsizlikler

Y. Can Gümüş

İstanbul yüzyıllar boyunca vebadan koleraya çeşitli bulaşıcı hastalıklardan kaynaklanan pek çok halk sağlığı kriziyle karşılaştı. Sağlık ve hijyen anlayışını önemli biçimde değiştiren on dokuzuncu yüzyıl bakteriyolojik devrimi bu gibi krizlere karşı geliştirilen yöntemleri de dönüştürdü. Bu bağlamda, İstanbul'un kent mekânı hastalık ve sağlığın, temizlik ve pisliğin (yeniden) inşa edildiği ve sorgulandığı bir zemin hâline geldi. Kir ve hastalığın temel kaynakları olarak kabul edilen su ve kanalizasyon yapıları ise bu süreçte yeni bir önem ve anlam kazandı.

İstanbul'un altyapısı halk sağlığının ve sanitasyon pratiklerinin kurumsallaşmasına ve bu bağlamda ortaya çıkan toplumsal eşitsizliklere dair bize ne anlatır? Bu sunum, geç Osmanlı İstanbul'unda kentleşme ile sanitasyon ilişkisini altyapısal bir bakış açısıyla incelemeyi amaçlar. Özellikle su yoluyla bulaşan hastalıklara odaklanarak, İstanbul'un altyapısının geç on dokuz ve erken yirminci yüzyılda nasıl politikleştiğini inceler. Sıhhi istatistikler, ölüm istatistikleri ve diğer arşiv dokümanları ışığında, kentin altyapısını modernleştirme ve arındırma çabalarının Osmanlı toplumundaki iktidar ilişkileri ve toplumsal hiyerarşilerle nasıl ilişkilendiğini gösterir. Altyapısal aksaklıklar ve bu aksaklıkları kontrol altına alma girişimleri etrafında şekillenen toplumsal ve siyasi dinamikler ile müzakereleri açığa çıkarmayı amaçlar.

Y. Can Gümüş Boğaziçi Üniversitesi Atatürk Enstitüsü'nde doktora adayıdır. Araştırma görevlisi olarak çalıştığı Boğaziçi Üniversitesi'nde Modern Türkiye Tarihi dersleri vermektedir. Doktora araştırmasında geç Osmanlı İstanbul'unda kentleşme, halk sağlığının kurumsallaşması ve sanitasyon pratikleri arasındaki ilişkiye odaklanır. Ottoman History Podcast'e Türkçe editörü olarak destek veren ve çeşitli konularda podcastler üreten Gümüş, 2014-2019 yılları arasında çeşitli sivil toplum kuruluşlarında editör, araştırmacı ve proje yöneticisi olarak çalışmıştır. Gümüş lisans eğitimini Boğaziçi Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü'nde; yüksek lisansını ise Koç Üniversitesi Karşılaştırmalı Tarih ve Toplum Çalışmaları Programı'nda tamamlamıştır.

13:45 – 15:15

Environments of Disease and Healing in Istanbul – II İstanbul’da Hastalık ve Şifa Mekânları – II

Chair | Oturum Başkanı
Fatih Artvinli

Fatih Artvinli is an Associate Professor of History of Medicine and Ethics at Acıbadem University. He graduated from Yusufeli Health Vocational High School (Department of Public Health) and received a BA in Political Science and International Relations from Marmara University (2001), MA in Political Science (2004), and PhD in Modern Turkish History (2011) from Yıldız Technical University. He received a Fogarty Fellowship from National Institute of Health and worked as a postdoctoral research fellow at Harvard Medical School and the Boston Children’s Hospital (2015–2016). From 2001 to 2012, Artvinli worked as a nurse and health officer at several medical institutions including Gebze-Tavşanlı Health Center, Beykoz Public Hospital, Zeynep Kamil Women and Children Hospital. During his doctoral studies, he worked at Bakırköy Hospital for Psychiatry, Neurology and Neurosurgery. His research interests lie at the intersection of the history of psychiatry, bioethics, and politics. Besides a number of journal articles appeared in *History of Psychiatry* and *History of Neurosciences*, he is the author of two books in Turkish: *Osman Bölükbaşı: Seraba Harcanmış Bir Ömür* (Kitap Yayınevi, 2007) and *Delilik Siyaset ve Toplum: Toptaşı Bimarhanesi* (1873–1927) (Boğaziçi Üniversitesi Yayınları, 2013).

Fatih Artvinli Yusufeli Sağlık Meslek Lisesi, Toplum Sağlığı Bölümü’nden mezun oldu. Lisans eğitimini, Marmara Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü’nde, yüksek lisansını Yıldız Teknik Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü’nde, doktora çalışmasını ise aynı üniversitenin Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Bölümü’nde tamamladı. Öğrenim hayatı boyunca aynı zamanda sağlık memuru olarak görev yapan Artvinli, psikiyatri tarihiyle ilgili doktora tezini yazdığı dönemde Bakırköy Prof. Dr. Mazhar Osman Ruh Sağlığı ve Sinir Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi’nde çalıştı. Burada, kurumun tarihini aydınlatmaya yönelik projelerde yer aldı. Doktora sonrası araştırmasını Fogarty Bursu ile Harvard Medical School ve Boston Children’s Hospital’da yaptı. Halen Acıbadem Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Tarihi ve Etik Anabilim Dalı’nda öğretim üyesidir. Tıp ve psikiyatri tarihçisi olarak sağlık ve sosyal bilimleri birleştirme, bir araya getirmeye çalışan Artvinli’nin *History of Psychiatry*, *History of Neurosciences*, *Osmanlı Bilimi Araştırmaları* gibi dergilerde yayımlanan makalelerinin yanı sıra, yayımlanmış iki kitabı bulunmaktadır: *Seraba Harcanmış Bir Ömür: Osman Bölükbaşı* (Kitap Yayınevi, 2007), *Delilik, Siyaset ve Toplum: Toptaşı Bimarhanesi* (1873–1927) (Boğaziçi Üniversitesi Yayınevi, 2013).

Public Space as a Matter of Life and Death: Cholera Outbreaks and Spaces of Public Health in Nineteenth-Century Beyoğlu

Gizem Kıyıcı

For centuries, epidemic disasters have shaped urban spaces to an extent; however, their determinant role gained a new characteristic in the nineteenth century: institutionalized agendas of modernization redefined sanitation, particularly on urban space. Istanbul, like other cities of the world, dealt with the cholera pandemic several times during the nineteenth century. Each visit by the disease had left new institutions, regulations, and spatial problems like management and accessibility of public spaces, control over mobility, and dissemination. The pandemic, as a global occurrence, accompanied establishment of global institutions, events, mobility of knowledge, and expertise. This article aims to present Ottoman Istanbul's cholera experience on urban space by examining the transformation of two cemeteries and the establishment of the municipal hospital in Beyoğlu, the vibrant city center of the period. Sanitation discourse of the century and its spatialization on urban space will open to discussion by questioning linkages between local institutional efforts and the global mobility of knowledge.

Gizem Kıyıcı is an Istanbul-based urban planner and urban historian. Her practice is built upon merging boundaries of different disciplines and topics like spatial justice, urban childhood, memory spaces, and spatialization of death. Gizem Kıyıcı holds a bachelor's in urban planning from Mimar Sinan Fine Arts University and a MA in modern Turkish history from Boğaziçi University. She is the founder and director of City Detective, an urbanism initiative working on children's rights to the city. She also hosts a radio program about urbanism on Açık Radyo, *Yerden Yüksek*.

Bir Ölüm Kalım Meselesi Olarak Kamusal Mekân: On Dokuzuncu Yüzyıl Beyoğlu'sunda Kolera ve Halk Sağlığının Mekânsallaşması

Gizem Kıyıcı

Salgınlar yüzyıllar boyunca kentleri etkilemiştir, yine de salgınların kentsel mekândaki belirleyiciliğinin on dokuzuncu yüzyılda yeni bir karakter kazandığını söylemek mümkündür. Bu dönemde modernleşmenin giderek kurumsallaşan gündemleri halk sağlığı ve mekânsallaşmasını yeniden tanımladı. Dünyadaki diğer kentler gibi İstanbul da, on dokuzuncu yüzyılın pandemi felaketi kolerayla savaşmak zorunda kaldı. Hastalık her ziyaretinin arkasında yeni kurumlar, düzenlemeler ve acilen çözülmesi beklenen mekânsal sorunlar bıraktı. Kamusal mekânların, hizmetlerin yönetimi ve erişilebilirliği, salgın yayılımının ve dolayısıyla kentsel hareketliliğin kontrolü her kolera tecrübesinde yeniden şekillendi. Küresel bir tecrübe olan pandemi beraberinde küresel kurumları, bilgi akışını ve uzmanlık alanlarını getirdi. Bu makale, İstanbul'un kolerayla mücadelesinin kentsel mekândaki etkisini dönemin canlı kent merkezi Beyoğlu'ndaki iki mezar alanının dönüşümü ve ilk belediye hastanesinin kuruluş süreci üzerinden, yerel kurumların çabaları ile küresel bilgi ve uzman akışı ilişkisini ortaya koyarak tartışmaya açmayı hedefliyor.

Gizem Kıyıcı, şehir plancısı ve kent tarihçisi. Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Şehir ve Bölge Planlama Bölümü'nden 2012 yılında mezun olmuş, kent tarihi alanında tamamladığı teziyle Boğaziçi Üniversitesi, Atatürk Enstitüsü'nden yüksek lisans derecesini 2019'da almıştır. Çalışmaları kentsel adalet, hafıza mekânları, salgınların kentsel yansımaları ve çocuk haklarına odaklanmaktadır. Açık Radyo'da geniş çerçeveli şehircilik programı *Yerden Yüksek*'i hazırlayıp sunmaktadır. Kurucusu ve direktörü olduğu Şehir Dedektifi İnisiyatifi'yle çocuk hakları temelli mekânsal süreçlerin üretimi için tasarım araçları ve katılım programları geliştirmekte, savunuculuk faaliyetleri yürütmektedir.

Journals of the Plague Year: The Ottoman Press and the Istanbul Cholera Outbreak of 1871

Erik Blackthorne-O’Barr

The outbreak of cholera in Istanbul in the autumn of 1871 has long been considered something of a historical non-event; although responsible for several hundred deaths, in the historiography of the city it remains almost entirely obscured by the 1865–1866 and 1892–1895 outbreaks, which produced significantly clearer sociopolitical consequences. Yet the 1871 outbreak highlighted the social tensions in the burgeoning Istanbulite public sphere and briefly fractured the formerly “unified” Istanbulite medical establishment along imperial, colonial, and racialized lines. This paper will examine the reportage of four newspapers which circulated during the outbreak, each of which claimed to speak for a generalized public, albeit through very different methods. Three of these newspapers—the English-language *The Levant Herald*, the French-language *La Turquie*, and the Ottoman Turkish *Basiret*—were dailies with circulations in the thousands. The fourth paper, the French-language *Gazette Medicale d’Orient*, was instead the press organ of the city’s emergent sanitary establishment. The responses of these papers to this sudden crisis revealed the underlying assumptions, which animated Istanbulite social and medical discourse in the late Ottoman Empire, including the sense of the city as a bacteriological bulwark against “Eastern” disease. Ultimately, this paper aims to understand the local implications of Nühket Varlık’s powerful elucidation of “epidemiological Orientalism”—what she describes as the “spatial association” between “the Orient” and “Oriental” populations with disease, deformity and death in the European epidemiological episteme.

Erik Blackthorne-O’Barr is a doctoral student in the MESAAS Department at Columbia University, currently focusing on Ottoman depictions of Iran and sanitary discourse during the nineteenth century. Previously, he received an MA degree from Sabancı University in Istanbul and a BA from the University of Toronto.

Veba Yılı Günlükleri: Osmanlı Basını ve 1871 İstanbul Kolera Salgını

Erik Blackthorne-O’Barr

1871 sonbaharında İstanbul’daki kolera salgın, yüzlerce kişinin ölümüne yol açmış olmasına rağmen, tarihsel açıdan önemsiz bir hadise olarak görülmüştür. İstanbul’un tarihinde hastalıkların toplumsal, mekansal ve söylemsel etkileri hakkında yapılan çalışmalar, daha net sosyo-politik neticeler üreten 1865–1866 ve 1892–1895 kolera salgınlarına odaklanmıştır. Yine de 1871 salgını, İstanbul’un gelişen kamusal alanında ortaya çıkan toplumsal gerilimleri açığa çıkarmıştır ve kısa bir süre için, önceden “birleşik” olan İstanbul’un çok kültürlü sağlık yapısını emperyalizmin, sömürgeciliğin ve ırkçılığın söylemsel nosyonlarına göre parçalamıştır. Bu çalışma, bu dönemde çok okunan dört farklı gazeteyi incelemeyi amaçlamaktadır. Bu gazetelerden üçü—İngilizce *The Levant Herald*, Fransızca *La Turquie* ve Osmanlıca *Basiret*—tirajları binlerce olan günlük gazeteler olarak incelenmektedir. Dördüncü gazete, Fransızca yayınlanan *Gazette Medicale d’Orient* ise, şehrin yeni ortaya çıkan sıhhi kurumunun basın organıydı. Bu gazetelerin bu ani krize verdikleri yanıtlar, Osmanlı İmparatorluğu’nun son dönemlerinde İstanbul’da toplumsal ve tıbbi söylemi yapılandıran temel varsayımları açık eder, şehrin “Doğu” hastalıklarına karşı bakteriyolojik bir siper olarak kavramsallaştırması da dâhil. Nihayetinde bu çalışma Nühket Varlık’ın düşündürücü “epidemiolojik Oryantalizm” kavramının yerel sonuçlarını anlamayı amaçlamaktadır; başka bir deyişle bu dönemde Avrupalı epidemiolojik epistem tarafından kurulan salgınlar, çarpıklık ve ölüm ile “Doğu” ve “Doğulu” popülasyonlar arasındaki “mekansal ilişki.”

Erik Blackthorne-O’Barr, Columbia Üniversitesi MESAAS Bölümü’nde doktora öğrencisidir ve şu anda on dokuzuncu yüzyıldaki Osmanlı kültüründe İran tasvirleri ve sıhhi söylem üzerine çalışmaktadır. Daha önce Sabancı Üniversitesi’nden yüksek lisans ve University of Toronto’dan lisans derecelerini almıştır.

A Space of Emergency: Sirkeci as a Site of Transnational Relief during the Wars of 1877–1878 and 1912–1913

Gabriel Doyle

From the eighteenth century onwards, Ottoman political authority retreated from Istanbul's old peninsula to settle new palaces along the Bosphorus. Yet, the area around the Topkapı Palace and the Bâb-ı Âli remained a commercial hub that witnessed some of the first radical urban renovations of the Ottoman capital. Even before the construction of Sirkeci Train Station in 1888, this new infrastructure made the area directly connected to the Balkans and hence to Europe, which was notable during moments of emergency. In the winters of 1877–1878 and 1912–1913, after two major Ottoman military defeats, massive numbers of wounded soldiers and migrants fleeing the Balkans arrived in Sirkeci.

Consequently, the areas of Sirkeci, Sultanahmet, and Beyazıt became the center of transnational relief with the meeting of various organizations such as the Red Crescent (Hilal-i Ahmer), the British Red Cross, and Catholic and Protestant congregations, and also relief projects financed by German Jewish philanthropist Maurice de Hirsch or designed by the Austrian doctor Jaromir von Mundy. The risk of propagating diseases like smallpox, typhus, and cholera to other areas of the city explains their choice of using various buildings in the peninsula (mosques, commercial *hans*, the university) to spatially separate the newcomers.

The neighborhoods around the Sirkeci Train Station saw the implementation of various innovations in the domain of relief and care, such as sanitary trains, spatial separation of the sick according to hygienist standards, or care specific to refugees. This urban area that was once the political center of the empire thus became a place of experimentation and international

Gabriel Doyle is a PhD candidate in history at the CETOBaC-EHESS in Paris and is writing a spatial and material study of Catholic missionary activity in late Ottoman Istanbul, with a strong focus on relief and charitable institutions. He teaches courses in history and urban studies in France and also occasionally translates, edits, and writes mostly on Mediterranean cities.

Bir Acil Durum Mekânı: 1877–1878 ve 1912–1913 Savaşlarında Ulusaşırı Bir Yardım Alanı Olarak Sirkeci

Gabriel Doyle

On sekizinci yüzyıldan bu yana Osmanlı siyasi otoritesi Tarihi Yarımada'dan ayrılarak yeni saraylar inşa ettiği Boğaziçi kıyılarına yerleşmeye başlamıştır. Bununla birlikte, Topkapı Sarayı ve Bâb-ı Âli civarındaki bölge Osmanlı payitahtının ilk köklü şehirleşme faaliyetlerine tanıklık eden ticari bir merkez olmayı sürdürmüştür. Bu altyapı sayesinde bölge Sirkeci İstasyonu'nun 1888'de inşa edilmesinden önce de Balkanlara ve oradan Avrupa'ya doğrudan bağlanmış bulunuyordu. Bu bağlantı acil durumlarda hatırı sayılır bir işlev görmüştür. 1877–1878 ve 1912–1913 yıllarının kış aylarında yaşanan iki büyük Osmanlı mağlubiyeti sonucu çok sayıda yaralı asker ve mülteci Balkanlardan Sirkeci'ye doğru firar etmiştir.

Bu sebeple Sirkeci, Sultanahmet ve Beyazıt bölgeleri Hilal-i Ahmer, İngiliz Kızıl Haçı, Katolik ve Protestan cemaatlerinin de aralarında bulunduğu çok sayıda uluslararası yardım teşkilatını bir arayan getiren bir merkez haline gelmiş, ayrıca Alman Yahudi hayırsever Maurice de Hirsch tarafından finanse edilen ya da Avusturyalı Doktor Jaromir von Mundy'nin planladığı yardım projelerine de ev sahipliği yapmıştır. Yarımada'daki muhtelif binaları (camiler, ticaret hanları, üniversite) kullanmayı tercih etmelerinin sebebi ise yeni gelen kişileri farklı mekânlara dağıtarak çiçek hastalığı, tifüs ve kolera'nın diğer bölgelere yayılma riskini bertaraf etmektir.

Sirkeci Tren İstasyonu civarındaki mahalleler, sağlık trenleri, hijyen standartlarına göre hastanın ayrı bir mekânda tecrit edilişi ya da mültecilerin bakımı gibi yardımlaşma ve sağlık alanında yürürlüğe konan birçok yeni pratiğin tatbik edilmesine tanıklık eder. Bir zamanlar imparatorluğun siyasi merkezi olan bu bölge böylece uluslararası yardım pratiklerinin karmaşasının mekânı ve deney alanı haline gelmiştir.

Gabriel Doyle, CETOBaC-EHESS'te doktora öğrencisi. Geç Osmanlı İstanbul'unda Katolik misyonerlik faaliyetini mekânsal ve maddi bakımdan, özellikle yardım ve hayır kurumlarının çalışmaları çerçevesinde inceleyen bir tez hazırlıyor. Fransa'da tarih ve şehircilik alanında çeşitli dersler veren Doyle, genellikle Akdeniz şehirleri hakkında yazılar kaleme alıyor, çeviri ve editörlük yapıyor.

Istanbul, Capital of TB?: Public Health, Construction, and Blurring of the Rural/Urban Divide in Mid-Twentieth-Century Turkey

Léa Delmaire

When tuberculosis (TB) was the “number one sanitary problem” in Turkey, national and international antituberculosis policies focused mostly on Istanbul. Yet, TB was well spread in the country, and the death rate was measured higher in some less urbanized provinces. However, for the then TB specialists, as well as in the contemporary historiography, TB remained mostly an urban disease. Most of the TB specialists, the most active antituberculosis association, and the WHO-founded “TB training and demonstration center” were in Istanbul. Therefore, it was the place where most of the surveys were conducted and antituberculosis policies implemented. It contributed to construct Istanbul as the model to extend to the rest of the territory, thus reinforcing the Istanbul/province and urban/rural line. However, this line was blurred in Istanbul itself. The city was not uniformly considered as a pathogenic environment. Some places were even considered healthy enough to build a sanatorium or an aerium. On the contrary, the developing *gecekondu* (slum) areas were seen as particularly dangerous, combining the risks of city life and a population of rural origin. This environmental approach of TB is, however, rarely explicitly developed by the designers and actors of the antituberculosis policies. Some discreet signs showed that such an environmental approach underlined their actions, while they rather focused in their discourses on measures preventing the bacillus to hit at the individual level (vaccination, change of individual behaviors, isolation, and treatment of the people who were sick), going hand in hand with the quartering of the city with the establishment of dispensaries.

Léa Delmaire is a PhD candidate at Sciences Po Centre for History (Paris). Her thesis questions the rise and fall of tuberculosis as a major public issue in Turkey, at the intersection of sciences, politics, and policies. She is a teaching and research assistant at Sciences Po, where she teaches history and STS classes. She was awarded the Society for Turkic, Ottoman, and Turkish Studies (GTOT) MA thesis prize and is a member of the DFG-network “Contemporary Turkey” (Duisburg-Essen). Her works include an article on tuberculosis and economy in the *Dossiers de l'IFEA* and the co-direction of an issue on medical inquiries to be published in *Histoire Médecine et Santé*.

İstanbul, Tüberküloz Başkenti?: Yirminci Yüzyıl Ortasında Türkiye’de Halk Sağlığı, Kır/Kent Ayrımının İnşası ve Belirsizleşmesi

Léa Delmaire

Tüberkülozun (TB) Türkiye’de “1 numaralı sağlık problemi” olduğu sırada ulusal ve uluslararası veremle savaş politikaları en çok İstanbul’a yönelikti. Oysa hastalık ülkede çok yaygındı ve ölüm oranları bazı daha az şehirleşmiş illerde daha yüksekti. Bununla birlikte zamanın tüberküloz uzmanları ve aynı şekilde çağdaş tarihyazımı için verem çoğunlukla bir kent hastalığı olarak kalmıştır. Tüberküloz uzmanlarının çoğu, en aktif veremle savaş kurumları ve Dünya Sağlık Örgütü’nün kurduğu Tüberküloz Tekâmül ve Demonstrasyon Merkezi İstanbul’daydı. Bu sebeple de İstanbul birçok araştırmanın gerçekleştirildiği ve veremle savaş politikalarının yoğunlaştığı yerd. Bu durum bölgenin geri kalanına uzanacak şekilde İstanbul’un bir model olarak inşa edilmesine katkıda bulunuyor, böylece İstanbul/taşıra ve kent/kır ayrımını güçlendiriyordu. Fakat bu çizgi İstanbul’un kendi içinde bile belirsizleşmişti. Şehrin tamamı eşit oranda patojenik bir çevre olarak görülüyordu. Hatta bazı yerlerin bir sanatoryum veya bir aeryum inşa edilecek kadar sağlıklı olduğu düşünülüyordu. Buna karşın büyümekte olan gecekondu bölgeleri ise şehir yaşamının ve kırsal kökenli bir nüfusun riskleriyle birleştirilerek özellikle tehlikeli olarak görülüyordu. Bununla birlikte veremle savaş politikalarının mimarları ve aktörleri tüberküloz ile ilgili bu çevresel yaklaşımı genelde açık etmemişlerdir. Bu kişiler, dispanserlerin kurularak şehrin bölünmesiyle beraber basilin daha ziyade bireysel seviyede saldırmasını engelleyen önlemler (aşılama, bireysel davranış değişikliği, izolasyon ve hastaların tedavisi) hakkında söylemlere odaklanırken, ilk bakışta göze çarpmayan bazı işaretler böylesi bir çevresel yaklaşımın bu kişilerin politikalarına yön verdiğini göstermektedir.

Léa Delmaire Sciences Po Centre for History'de (Paris) doktora öğrencisidir. Delmaire'nin tezi bilim, siyaset ve politikaların kesişim noktasında Türkiye’de büyük bir kamu meselesi olarak tüberkülozun yükseliş ve düşüşünü araştırmaktadır. Kendisi tarih ve bunun yanında bilim, teknoloji ve toplum dersleri verdiği Sciences Po’da öğretim ve araştırma asistanıdır. Yüksek lisans tezi Society for Turkic, Ottoman, and Turkish Studies (GTOT) tarafından ödüle layık görülmüştür. Delmaire DFG-network “Contemporary Turkey” (Duisburg-Essen) üyesidir. Çalışmaları arasında *Dossiers de l'IFEA*’da tüberküloz ve ekonomi üzerine bir makale ve *Histoire Médecine et Santé*’de hazırlayıcılarından biri olduğu ve tıbbi araştırmalar üzerine yayımlanacak bir sayı bulunmaktadır.

15:30 – 17:15

Attempting and Failing to Control the Nature in Pre- and Early Modern İstanbul Modern Öncesi ve Erken Modern İstanbul’da Doğayı Kontrol Etmeye Çalışmak ve Başaramamak

Chair | Oturum Başkanı
Cemal Kafadar

Cemal Kafadar is the Vehbi Koç Professor of Turkish Studies at Harvard University’s Department of History. Kafadar is interested in the social and cultural history of the Middle East and southeastern Europe in the late medieval/early modern era. His books include *Kendine Ait Bir Roma: Diyar-ı Rum’da Kültürel Coğrafya ve Kimlik Üzerine* (Metis, 2017), *Kim Var İmiş Biz Burada Yoğ İken: Dört Osmanlı: Yeniçeri, Tüccar, Derviş ve Hatun* (Metis, 2009), *Between Two Worlds: The Construction of the Ottoman State* (UC Press, 1995). His most recent publication is a co-edited multivolume, *Treasures of Knowledge: An Inventory of the Ottoman Palace Library (1502/3-1503/4)* (Brill, 2019), which includes his essay on Bayezid II, Amasya, and the palace library. Another volume he is co-editing on İstanbul’s nature is forthcoming in 2021. He worked closely on the conception and production of two historical documentaries: *Inspirations* (dir. Nurdan Arca, 2005) on Sheikh Bedreddin, an Ottoman intellectual executed for his ideas ca. 1417; *Invisible to the Eye* (dir. Zeynep Dadak, 2020) on the mid-seventeenth century account of İstanbul by Eremya Çelebi Kömürciyan.

Cemal Kafadar Harvard University Department of History’de Vehbi Koç Türkiye Çalışmaları Profesörü’dür. Kafadar, Ortadoğu ve Güneydoğu Avrupa’nın geç ortaçağ/erken modern döneminde sosyal ve kültürel tarihle ilgilenmektedir. Yayımlanmış üç monografi vardır: *Kendine Ait Bir Roma: Diyar-ı Rum’da Kültürel Coğrafya ve Kimlik Üzerine* (Metis, 2017), *Kim Var İmiş Biz Burada Yoğ İken: Dört Osmanlı: Yeniçeri, Tüccar, Derviş ve Hatun* (Metis, 2009), *Between Two Worlds: The Construction of the Ottoman State* (UC Press, 1995). Son projesi, derleyenlerinden biri olduğu ve II. Bayezid, Amasya ve saray kütüphanesi hakkında bir çalışmasını da içeren *Treasures of Knowledge: An Inventory of the Ottoman Palace Library (1502/3-1503/4)* kitabıdır (Brill, 2019). İstanbul’un doğası üzerine 2021’de çıkacak bir başka kitabın da editörlerinden biridir. Kafadar ayrıca iki tarihi belgeselin ortaya çıkışında rol oynamıştır: Fikirleri yüzünden yak. 1417’de idam edilmiş Şeyh Bedreddin’in hayatı üzerine *Simavnalı Bedreddin* (yön. Nurdan Arca, 2005) ve Eremya Çelebi Kömürciyan’ın on yedinci yüzyıl İstanbul anlatısını merkeze alan *Ah Gözel İstanbul* (yön. Zeynep Dadak, 2020).

Water in Making the City: The Imagery of Sustaining Istanbul

Fatma Sarıkaya Işık

The capital of both the Byzantine and Ottoman empires, the city of Constantinople had always required the transportation of water from outside. Starting from the foundation of the city, with the great endeavor of the emperors and the sultans, there had been a continuous urge to attain water sources. Considerable expenses were made in the construction and maintenance of the extensive infrastructural projects, compensating the lack of water in their imperial capital. The flow of water had been celebrated as the lifeblood for surviving intramural life and as a fundamental component for achieving the imperial vision and the architectural programs. Both the mental image of these streams and the conspicuous traces of their networks that extended from the extramural landscape to the tip of the peninsula show up on maps of the Ottoman water supply. This study seeks to analyze these water networks, which reach the various regions of the Thracian hinterland, as one of the utmost elements that had formed the environmental history of the city. It aims to map the vital activity of water transportation in sustaining the capital and proposes the story of the imperial city through the maps of the historical water supply.

Fatma Sarıkaya Işık is a PhD student at Boğaziçi University, Department of History. After graduating from Bilkent University, Department of Interior Architecture and Environmental Design with high honors in 2015, She worked as a designer in various architectural studios in Ankara. She obtained her MA in the history of architecture from Middle East Technical University in 2019. Her studies focus on the interface between Byzantine and Ottoman urban topography of Istanbul, the early modern urban representations of Istanbul, and the historical water distribution systems of the city with the late antique water bridge of Valens Aqueduct.

İstanbul’u Meydana Getiren Su: Şehri Sürdürebilmenin Tasvirleri

Fatma Sarıkaya Işık

Hem Bizans hem de Osmanlı imparatorluklarının başkenti Konstantinopolis her zaman taşıma suya bağımlı bir şehir olmuştur. İmparatorların ve sultanların büyük gayretleriyle beraber, şehrin kuruluşundan itibaren su kaynaklarına ulaşmak üzere kesintisiz bir çaba süregelmıştır. Hükümdarlar bu imparatorluk kentinin en büyük dezavantajını telafi etmek için kapsamlı altyapı projeleri inşa etmiş ve bakımları için büyük yatırımlar yapmışlardır. Böylece şehrin isale hatları Suriçi’ndeki hayatın sürdürülebilmesinde temel bir rol oynamış ve kent sakinleri tarafından “can damarı” olarak anılmıştır. Bunun yanında, imparatorluk vizyonunu ve şehrin mimari programlarını meydana getiren önemli bileşenlerden birisi olmuştur. Osmanlı su yolları haritaları su şebekelerinin hem Suriçi akıntılarının tahayyüllerini hem de Tarihi Yarımada’nın ucundan İstanbul’un kırsal peyzajına uzanan dikkat çekici izlerini ortaya çıkarmaktadır. Bu çalışma şehrin çevre tarihinin de önemli bir unsuru olan, Trakya hinterlandının çeşitli bölgelerine erişen su şebekelerini incelemeyi amaçlamaktadır. Bunun yanında, taşıma suyun başkentin sürdürülebilmesindeki hayati faaliyetini görselleştirmek ve tarihi su yolu haritaları aracılığıyla bu imparatorluk kentinin hikâyesini sunmayı hedeflemektedir.

Fatma Sarıkaya Işık Boğaziçi Üniversitesi Tarih Bölümü’nde doktora öğrencisidir. 2015’te Bilkent Üniversitesi İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı bölümünden yüksek şeref öğrencisi olarak mezun olduktan sonra, Ankara’da bazı mimarlık stüdyolarında tasarımcı olarak görev aldı. 2019 yılında Orta Doğu Teknik Üniversitesi Mimarlık Tarihi programında yüksek lisans derecesini tamamladı. Lisansüstü çalışmaları Bizans ve Osmanlı ara yüzünde İstanbul’un kentsel topografyası, İstanbul’un erken modern dönem tasvirleri ve şehrin tarihi isale hatları ile geç Antik su yapısı Valens Su Kemerü üzerinde yoğunlaşmaktadır.

Istanbul's Deluge of 1563

Aleksandar Shopov

In 1563, a flood devastated Istanbul's countryside and its coastal areas. During three days of incessant rain, hundreds of people and animals died, bridges were destroyed, and housing along waterfronts was submerged. Some contemporary accounts note that the newly built aqueducts bringing drinking water into the city had become clogged with debris, damming the water flowing through the valleys around the city. Under the pressure of the deluge, they had burst, sending an enormous flood of water towards the city. This paper will discuss narratives describing the flood, as well as archival administrative documents concerning this and other floods during this period. How did such texts conceive of the relationship between human activity—building water systems, urban developments, etc.—and flooding? What role did narratives of flooding play in the historicizing of the city and its environment? How did reports from Ottoman officials differ from the literary narratives? How could flood narratives be used as political commentary? By the second half of the sixteenth century, this paper will argue, floods tended to be ascribed to human activity rather than divine order. Responses to flooding played a fundamental role in the conceptual and material construction of early modern Istanbul.

Aleksandar Shopov is a historian with interests in the history of science and the social and environmental histories of the Ottoman Empire, with a focus on the period between 1400 and 1800. He received his PhD from Harvard University in 2016. He held a postdoctoral fellowship at the Annemarie Schimmel Kolleg, and has also held fellowships at Dumbarton Oaks Library, the Rachel Carson Center for Environment and Society, and the Max Planck Institute for the History of Science. He is currently writing a book about urban produce gardening in Ottoman Istanbul. From August 2021 onwards, he will be an assistant professor of Ottoman history at Binghamton University, SUNY.

1563 İstanbul Tufanı

Aleksandar Shopov

1563'te bir tufan İstanbul'un kırsal bölgelerini ve sahil kesimini harap etti. Üç gün boyunca durmaksızın yağan yağmurlar sırasında yüzlerce insan ve hayvan öldü, köprüler yıkıldı ve deniz kıyısındaki evler sular altında kaldı. Bu dönemden bazı anlatılar şehre içme suyu getiren yeni inşa edilmiş su kemerlerinin molozlarla tıklandığını ve şehrin etrafındaki vadiler boyunca akan suya set çektiğini bildirmektedir. Tufanın sebep olduğu basınçla birlikte bu su kemerleri patlamış ve devasa dalgalar şehre doğru sökün etmişti. Bu çalışma sel baskınını konu edinen anlatıları ve aynı şekilde bu ve bu dönemdeki diğer sel baskınlarıyla ilgili olarak arşivlerdeki idari belgeleri ele alacaktır. Bu gibi metinler insan etkinlikleri—su sistemlerinin inşası, kentsel gelişmeler, vb.—ile sel arasındaki ilişkiyi nasıl anlamıştır? Şehrin ve çevresinin tarihselleştirilmesinde sel anlatıları ne rol oynamıştır? Osmanlı yetkililerinin raporları edebî anlatılardan nasıl farklılaşmaktadır? Sel anlatıları siyasi yorum olarak nasıl kullanılabilmekteydi? Bu çalışma on altıncı yüzyılın ikinci yarısına gelindiğinde su taşkınlarının ilahî bir emirdense bir insan faaliyeti olarak görülme eğiliminde olduğunu ileri sürecektir. Taşkına yönelik tepkiler erken modern İstanbul'un kavramsal ve maddî inşasında temel bir rol oynamıştır.

Aleksandar Shopov 1400–1800 yılları arasındaki dönemde Osmanlı İmparatorluğu'nun bilim tarihi, sosyal ve çevresel tarihiyle ilgilenmektedir. Doktora derecesini 2016 yılında Harvard University'den almıştır. Annemarie Schimmel Kolleg'de doktora sonrası araştırmalarını gerçekleştirmiş ve Dumbarton Oaks Library, Rachel Carson Center for Environment and Society ve Max Planck Institut for the History of Science burslarını almıştır. Shopov şu anda Osmanlı İstanbul'unda kent bahçeciliği hakkında bir kitap yazmaktadır. Ağustos 2021 tarihinden itibaren Binghamton University, SUNY'de Osmanlı tarihi alanında öğretim üyesi olacaktır.

Let the Sunshine In: Responses by Istanbul's Early Modern Populace to Environmental Changes in Their Residences

Gül Kale

In the early modern period, Istanbul's populace perceived a close connection between their well-being and the four natural elements: air, fire, water, and earth. For example, Istanbul's notorious winds, *poyraz* and *lodos*, have not only influenced its inhabitants, landscape, and architecture physically, but also led to the association of these breezes with specific moods. This connection stemmed from the longstanding relation established between the four elements and the four humors, which were accepted as the cause of many diseases. Thus, their presence or absence, as much as the balance between them, designated the health of a society. This paper offers an interdisciplinary critical analysis of the intertwined histories of natural phenomena, the built environment, and residents' spatial and multisensory experiences in early modern Istanbul. It explores the reaction of the populace to climate change as traced through residents' attempts to control the levels of air and sun admitted into their homes. Whereas housing has often been read in relation to aesthetic features, status, and privacy, this interdisciplinary critical exploration reveals how people reacted to natural events as experienced in their built environment and tried to control climate change through small architectural interventions and adjustments. It also looks at thresholds when such environmental responses intersected with the impact of a growing city, which triggered discussions among neighbors who attempted to protect their right to air and sun, no different than the importance attributed to water sources since the mid-sixteenth century. My project examines how Istanbul's residents, whether they lived in a house by the sea or in a tiny room in a lodge on a hilltop, responded and adjusted to the city's environmental changes by developing various interventions, ranging from proposing housing solutions, such as building wooden panels, to requesting court investigations to demolish walls, and from claims for one's right to infrastructure to demands for more open spaces.

Gül Kale is an assistant professor of History and Theory of Architecture at Carleton University. She received her PhD (2014) and M.Arch II degree from the Architectural History and Theory Program at McGill University and has B.Arch and M.Arch degrees from the ITU. She has been awarded the Getty/ACLS postdoctoral fellowship in Art History in 2018–2019 along with fellowships from the University of Bonn's Annmarie-Schimmel Kolleg and the Art Histories Program of the Forum Transregionale Studien Berlin. She was an AKPIA associate at Harvard University in 2019. Her published and forthcoming articles appear in *Muqarnas*, *JSAH*, and *RES* journals among others. Her interests include the relationship between architectural practice, mathematical knowledge, and social affairs, the social, material, and intellectual histories of artwork, and the relation between sciences, music, architecture, and poetry. Her book-length project is the first sustained and critical analysis of *A Book on Architecture*, written by Cafer Efendi, a scholar on Ottoman architecture and on the life of an Ottoman chief architect.

Bırak Güneş İçeri Girsin: Erken Modern Dönemde Çevresel Değişimlere İstanbulluların Mekânsal Tepkileri

Gül Kale

Erken modern dönemde İstanbul'da oturanlar, sağlıkları ve doğadaki dört element—hava, ateş, su ve toprak—arasında yakın ilişki olduğuna inanıyorlardı. İstanbul'un meşhur rüzgârları, poyraz ve lodos, insanlara, çevreye ve mimarlığa etkileri yanında, sıklıkla belirli ruh halleriyle ilişkilendirilirdi. Bu doğal elementlerin varlığı ve aralarındaki denge sağlıklı bir toplumun işaretiydiler. Bu sunum doğal oluşumları, yapıları çevreyi ve toplumun mekânsal ve duysal deneyimlerini bir arada ele alarak disiplinler arası kritik bir analiz sunacaktır. Toplumun çevresel değişimlere tepkileri ve içeri giren havayı ve güneşi kontrol etme çabaları yaşam mekânlarında yaptıkları değişimler üzerinden incelenecektir. İstanbul'da evler ve mekân kullanımı genellikle formal özellikleri üzerinden ya da statü ve mahremiyet alanları olarak incelenmişlerdir. Bu çalışma ise toplumun çevresel etkenlere adapte olmak için evlerinde yaptıkları küçük çaplı mekânsal değişikliklere odaklanacaktır. Bu tepkiler gelişmekte olan kentte komşular arasındaki davalar üzerinden incelenecektir. Kadı sicilleri, mahallelerde ortaya çıkan şikâyetlerin nedeni hakkında çok açık bilgi vermese de, kritik ve yakın bir okuma, mekâna dair şikâyetlerin sadece mahremiyet veya mülk sorununa dayanmadığını göstermektedir. İnsanların güneş ışığına veya evlerine girecek havaya dair kaygıları da bu tartışmaların kaynağı olarak görülmelidir. Ayrıca, kadınları sadece görünürlüklerini ve hareketlerini engelleyen toplumsal kuralların kurbanları olarak görmek de yanıltıcıdır. Kadınların yapıları çevreye müdahale biçimleri, bedensel ve duysal olarak dış dünyayla nasıl ilişki kurduklarını gösterir. Bu eylemler ahşap paneller yapmaktan, duvarları yıktırtmaya kadar değişik biçimler alabilirler. Sonuçta, ister küçük bir odada ister yalıda yaşasınlar, İstanbul toplumunun çevresel değişimlere tepkileri yaptıkları küçük girişimler üzerinden incelenebilir.

Gül Kale Carleton University History and Theory of Architecture programında öğretim üyesidir. McGill University'de 2014 yılında doktora ve 2006 yılında yüksek lisans derecesini tamamlamıştır. İTÜ'den mimarlık lisans ve mimarlık tarihi yüksek lisans dereceleri vardır. 2018–2019 yılında Getty/ACLS ödülü yanında Bonn Üniversitesi Annmarie-Schimmel Kolleg ve Forum Transregionale Studien Berlin'den doktora sonrası bursları almıştır. 2019 yılında Harvard Üniversitesi, AKPIA'da ziyaretçi araştırmacı olarak bulunmuştur. Diğer yayınları yanında, *Muqarnas*, *JSAH* ve *RES* dergilerinde yayımlanmış ve yakında çıkacak makaleleri vardır. Çalışmaları mimarlık, matematik ve sosyal pratikler ilişkisi, sanat objelerinin kültürel, materyal ve entelektüel tarihi, bilim, müzik, mimarlık ve şiir ilişkilerine odaklanırlar. Doktorasından derlenen kitap projesi, Cafer Efendi'nin *Risale-i Mimariyye* kitabının ilk derinlemesine ve eleştirel incelemesidir.

Plagues and the Urban Transformation of Istanbul in the Early Modern Period

Fariba Zarinebaf

Natural disasters and plagues often resulting from climate change in the Mediterranean world transformed the urban fabric and social landscape of major cities and ports. The plague spread with maritime and caravan trade, while fires (and earthquakes) raged from global climate change, particularly in the seventeenth century. My paper will examine the impact of these disasters on Istanbul's urban fabric, municipal and public health measures, and urban transformations. I will argue that overcrowded neighborhoods suffered the most from fires and disease in the port areas (Galata, Istanbul proper) and that the movement of the ruling class and European communities to villages along the Bosphorus was one direct result. I will also examine building codes, public health policies, and poverty relief measures in Istanbul based on Ottoman archival records. In many ways the transformation of the city took place in response to environmental disasters.

Fariba Zarinebaf is a professor of history at the University of California at Riverside. She obtained her doctorate from the University of Chicago in Middle Eastern history. She has published extensively on the history of Istanbul, the Ottoman Empire, and Safavid Iran, with a focus on urban history. Her recent publications include *Crime and Punishment in Eighteenth Century Istanbul: 1700–1800* (UC Press, 2010) and *Mediterranean Encounters: Trade and Pluralism in Early Modern Galata* (UC Press, 2018).

Erken Modern İstanbul'da Veba ve Kentsel Dönüşüm

Fariba Zarinebaf

Akdeniz dünyasındaki iklim değişikliğinin bir sonucu olan doğal afetler ve veba, büyük şehir ve limanların kentsel dokusunu ve sosyal manzarasını sık sık dönüştürmüştür. Veba özellikle on yedinci yüzyılda deniz ve karavan ticareti ile yayılırken yangınlar (ve depremler) küresel iklim değişikliği ile ortalığı kasıp kavuruyordu. Bu çalışmada, bu felaketlerin İstanbul'un şehir dokusu, kentsel ve kamusal sağlık önlemleri ve de kentsel dönüşümü üzerindeki etkisi incelenecektir. Liman bölgelerindeki (özellikle Galata ve Suriçi) yangınlar ve salgından en çok kalabalık mahallelerin zarar gördüğünü ve yönetici sınıfın ve Avrupalı toplulukların Boğaziçi boyunca uzanan köylere olan hareketinin bunun doğrudan bir sonucu olduğunu ileri sürüyorum. Bununla birlikte, İstanbul'daki imar yasalarını, halk sağlığı politikalarını ve yetersiz yardım önlemlerini Osmanlı arşiv kayıtlarına dayanarak inceleyeceğim. Şehrin dönüşümü pek çok açıdan çevresel felaketler karşısında meydana gelmiştir.

Fariba Zarinebaf University of California, Riverside'da tarih profesörüdür. Ortadoğu tarihi üzerine doktora derecesini University of Chicago'dan almıştır. Zarinebaf'ın İstanbul, Osmanlı İmparatorluğu ve Safevi İran tarihi konusunda kentsel tarihe odaklanan birçok yayını vardır. Son yayınları arasında *Crime and Punishment in Eighteenth Century Istanbul* (UC Press, 2010) ve *Mediterranean Encounters, Trade and Pluralism in Early Modern Galata* (UC Press, 2010) bulunmaktadır.

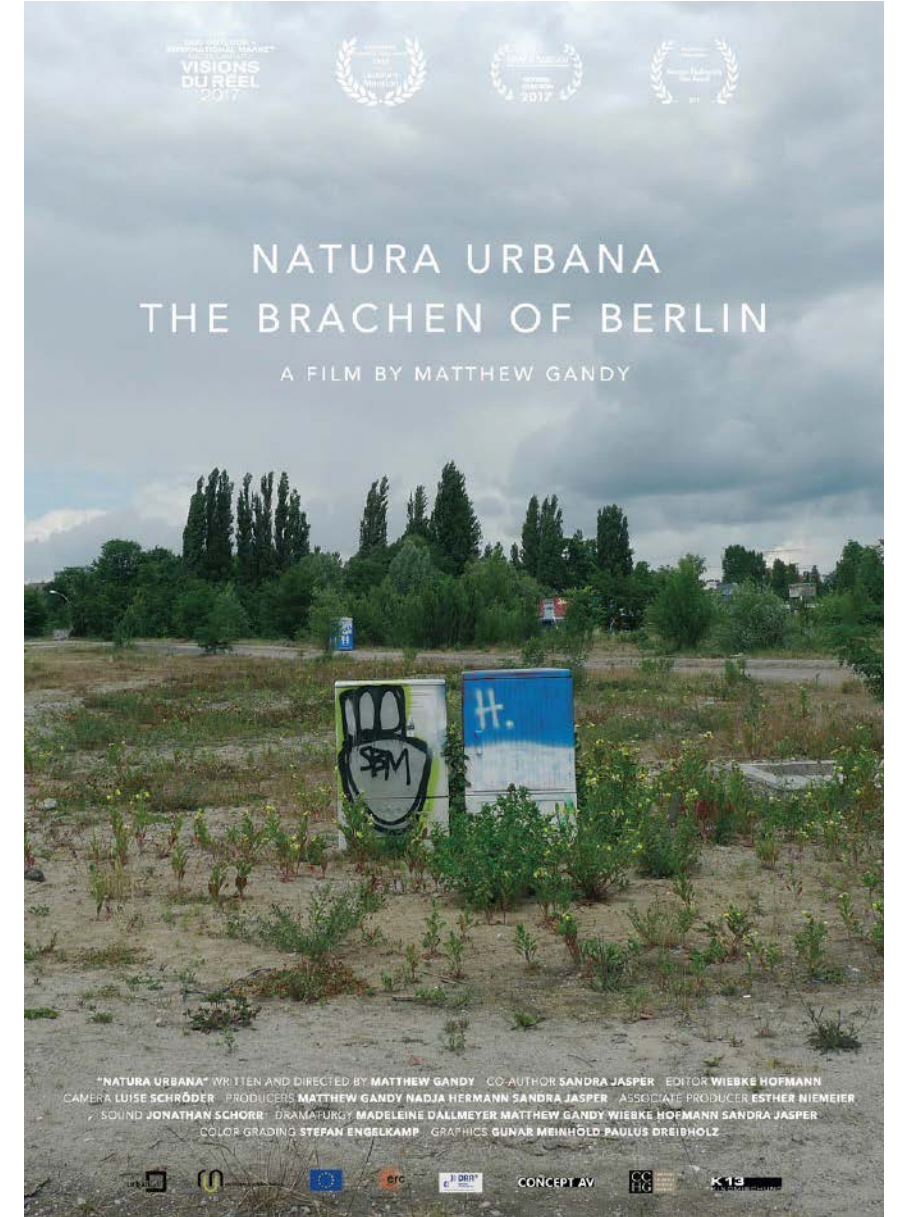
17:30 – 19:15

Film Screening and Q&A

Film Gösterimi ve Soru&Cevap

Natura Urbana: The Brachen of Berlin

Natura Urbana: Berlin'in Boş Arazileri



Natura Urbana: The Brachen of Berlin

Director: Matthew Gandy
United Kingdom / Germany, 2017, 72', color

Natura Urbana tells the post-war history of Berlin through its plants. The film takes us from the Trümmerlandschaften and their unique ecologies to the abandoned roofs of the Friedrichshagen Waterworks on the edge of the city. Encountering an extraordinary variety of spontaneous vegetation from all over the world that has sprouted along railway lines, street corners, and in the distinctive Brachen of Berlin.

In *Natura Urbana* the changing vegetation of Berlin serves as a parallel history to war-time destruction, geo-political division, and the newest phase of urban transformation. *Natura Urbana* takes us on a unique journey through Berlin ranging from the botanical microcosm of cracked paving stones to elaborate attempts to map the entire city in terms of its distinctive ecological zones.

Followed by a special Question and Answer session with the director Matthew Gandy, moderated by Timur Hammond (Syracuse University).

In collaboration with Pera Film.



Matthew Gandy is a geographer, urban field ecologist, and award-winning documentary filmmaker. He is Professor of Geography and Fellow of King's College at the University of Cambridge. He previously taught at University College London, where he was the founder and director of the UCL Urban Laboratory from 2005 to 2011. Matthew Gandy has published extensively on urban natures, infrastructures, spaces of disease, and queer geographies. His monographs include *Recycling and the Politics of Urban Waste* (Earthscan, 1994), *Concrete and Clay: Reworking Nature in New York City* (MIT, 2002), *The Fabric of Space: Water, Modernity, and the Urban Imagination* (MIT, 2014), *Nature, sexualité, et hétérotopie* (Eterotopia, 2015), *Moth* (Reaktion Books, 2016); and among his edited volumes are *The Return of the White Plague: Global Poverty and the 'New' Tuberculosis* (Verso, 2003), *Urban Constellations* (Jovis Verlag, 2011), *The Acoustic City* (Jovis Verlag, 2014) ve *The Botanical City* (Jovis Verlag, 2020).

Natura Urbana: Berlin'in Boş Arazileri

Yönetmen: Matthew Gandy
Birleşik Krallık / Almanya, 2017, 72', renkli

Natura Urbana, savaş sonrası Berlin tarihini bitkileri üzerinden anlatıyor. Film bizi Trümmerlandschaften'in (enkaz peyzajları) eşsiz ekolojilerinden, kentin sınırlarındaki Friedrichshagen su sisteminin terk edilmiş çatılarına götürüyor. Bu yolculuk karşımıza, tüm dünyadan gelmiş ve demiryolu raylarının arasında, sokak köşelerinde ve Berlin Brachen'inde (başıboş bırakılmış alanlar) kendiliğinden yetişen bitkileri çıkarıyor.

Natura Urbana, Berlin'in değişen bitki örtüsü, savaş zamanı yıkımı, jeopolitik bölünme ve kentsel dönüşümün son aşamasına paralel bir tarih sunuyor. Film bizi Berlin'in kaldırım taşlarının çatlaklarındaki botanik mikrokozmdan tüm şehri ayrı ekolojik bölgelerine göre haritalandırma çabalarına, eşsiz bir yolculuğa çıkartıyor.

Gösterimden sonra, filmin yönetmeni Matthew Gandy'le, Timur Hammond (Syracuse University) moderasyonunda özel bir Soru&Cevap seansı gerçekleşecek.

Pera Film iş birliğiyle.

Matthew Gandy coğrafyacı, kent ekolojisti ve ödüllü bir belgesel yönetmenidir. University of Cambridge King's College'ta coğrafya profesörü olan Gandy, 2005-2011 arasında University College London'daki Urban Laboratory'nin kurucusu ve direktörüyü. Matthew Gandy'nin kent doğası, altyapı, hastalık mekânları ve kuir coğrafyalar üzerine yayımlanmış çok sayıda eseri vardır. Yazarı olduğu kitaplar arasında *Recycling and the Politics of Urban Waste* (Earthscan, 1994), *Concrete and Clay: Reworking Nature in New York City* (MIT, 2002), *The Fabric of Space: Water, Modernity, and the Urban Imagination* (MIT, 2014), *Nature, sexualité, et hétérotopie* (Eterotopia, 2015), *Moth* (Reaktion Books, 2016), derlediği kitaplar arasında *The Return of the White Plague: Global Poverty and the 'New' Tuberculosis* (Verso, 2003), *Urban Constellations* (Jovis Verlag, 2011), *The Acoustic City* (Jovis Verlag, 2014) ve *The Botanical City* (Jovis Verlag, 2020) vardır.

DAY 4 / APRIL 11

4. GÜN / 11 NİSAN

11:45 – 13:00

Histories of Human-Animal Relations in Istanbul İstanbul’da İnsan-Hayvan İlişkilerinin Tarihleri

Chair | Oturum Başkanı
Onur İnal

Onur İnal is a post-doctoral researcher at the University of Vienna. He is a board member and the regional representative for Turkey at the European Society for Environmental History (ESEH) and the founder of Network for the Study of Environmental History of Turkey (NEHT). His research focuses on the urban and environmental histories of the late Ottoman Empire and early republican Turkey. His academic work has appeared in edited volumes and peer-reviewed journals such as the *Journal of World History*, *International Journal of Middle Eastern Studies*, *Journal of Ottoman Studies*, *Journal of Urban History*, and *Environment and History*.

Onur İnal University of Vienna’da doktora sonrası araştırmacı olarak çalışmaktadır. European Society for Environmental History (ESEH) yönetim kurulu üyesi ve Türkiye bölge temsilcisi olan İnal, Network for the Study of Environmental History of Turkey’nin (NEHT) de kurucusudur. Araştırmaları son dönem Osmanlı İmparatorluğu ve erken cumhuriyet dönemi çevre ve kent tarihi üzerine odaklanmaktadır. Akademik çalışmaları derleme kitaplarda ve *Journal of World History*, *International Journal of Middle Eastern Studies*, *Journal of Ottoman Studies*, *Journal of Urban History* ve *Environment and History* gibi hakemli dergilerde yayımlanmıştır.

Urban Pollution in Late Ottoman Istanbul: The Case of Horse-Drawn Tramways

M. Emir Küçük

The first public transportation on land in Istanbul, horse-drawn tramways, which started operation in 1871, needed a considerable number of horses until the introduction of the electric tramway in 1914. The Constantinople Tramway Company had stables near tramlines in different parts of the city. Even though horses were not new to Istanbul, the horse-drawn tramways impacted the use of horses in Istanbul in two ways. Firstly, the number of horses and their travel within the city increased. Secondly, before the use of tramways, the owners of horses in neighborhoods were residents of those neighborhoods, but the horses of the tramways belonged to the Constantinople Tramway Company, and stablemen were not residents of local neighborhoods.

The new ways of using the horses and their increasing numbers in the city prompted new complaints about them. People perceived tramway horses and stables as pollution: bad smells, manure, and noise. This study will present the horse-drawn tramways of Istanbul from the angle of urban pollution. This presentation will try to answer two main questions: How did people defend their neighborhood against pollution created by new transportation mechanisms in late Ottoman Istanbul? How did the municipality and the Tramway Company respond to people's concerns with regards to decisions on urban space?

Mustafa Emir Küçük graduated from Boğaziçi University, Department of History in 2016. He obtained his MA degree from Boğaziçi University, Atatürk Institute for Modern Turkish History in 2019. Küçük is currently a PhD student in the same institute.

Geç Dönem Osmanlı İstanbul’unda Kentsel Kirlilik: Atlı Tramvaylar Örneği

M. Emir Küçük

İstanbul’daki ilk kara toplu taşıma aracı olan tramvay, hizmete girdiği 1871 yılından elektrikli tramvayların kullanılmaya başlandığı 1914 yılına kadar atlar tarafından çekilmekteydi. Dersaadet Tramvay Şirketi şehrin farklı noktalarında tramvay hattı yakınlarında ahırlara sahipti. Atlar İstanbul için yeni değillerdi, fakat atlı tramvaylar İstanbul’daki at kullanımını iki temel yönden etkilemişti. Birincisi, kent içinde atların sayısı ve hareketliliği artmıştı. İkincisi, tramvaylardan önce, mahalledeki atların ve ahırların sahipleri yine o mahalleden kişilerden oluşmaktayken, tramvay atlarının sahibi Dersaadet Tramvay Şirketi’ydi. Tramvay Şirketi’ne ait ahırlarda çalışanlar da mahalleye dışarıdan gelen insanlardı.

Kent içerisinde atların yeni kullanım alanları ve sayılarının artması atlar ve ahırlarla ilgili yeni şikâyetlere sebep oldu. İnsanlar tramvay atlarını ve ahırlarını kentsel kirliliğin sebeplerinden biri olarak görmeye başladı. Kentsel kirlilik bağlamında atlar ve ahırlarla ilgili temel şikâyetler kötü koku, tezek ve ses kirliliği idi. Bu çalışma İstanbul’un atlı tramvaylarını kentsel kirlilik açısından değerlendirecektir. Çalışmada iki temel soruya cevap aranacaktır. Geç Osmanlı İstanbul’unda yeni ulaşım mekanizmalarının yaratmış olduğu rahatsızlığa karşı insanlar kendi mahallelerini nasıl savunmuştur? Belediye ve Tramvay Şirketi mahallelinin tepkilerini nasıl karşılamıştır?

Mustafa Emir Küçük 2016 yılında Boğaziçi Üniversitesi Tarih Bölümü’nden mezun olmuştur. 2019 yılında yüksek lisans eğitimini Boğaziçi Üniversitesi Atatürk Enstitüsü’nde tamamlamıştır. Aynı enstitüde doktora eğitimine devam etmektedir.

A Brief History of Mutual Dependence: Stray Cats and Streets of Istanbul in the 1930s

Zeynep Yeşim Gökçe

Recent historical studies on human-animal relations in Istanbul mostly situate “stray dogs” at its focal point. Stray dogs in late Ottoman and the early republican period have recently been intensively studied, with especially the massacre of stray dogs in Istanbul in 1910 receiving special attention by recent works. However, historical work on the human–animal relations of Istanbul seems to overlook the rapport with the stray cats and how they were managed. The early years of the republic especially offer a lot to discuss on the human–stray cat relationship as well as the potential threat of epidemics to stray cats and how this threat was treated. This paper proposes a study on the stray cats of Istanbul in the late 1930s through multiple lenses of environmental history: human to nonhuman relations and the management of epidemics in general. For this paper, British and Turkish newspapers were used as the main primary sources to revisit the streets of Istanbul. Apart from the newspaper articles, health journals of the period and administrative records were used to present a multi-layered brief study of the relationship between stray cats and humans and how the medical regulations on epidemics affected these relations. Through this paper, I aim to read different forms of mutual dependencies between cats and humans of the period and present a rarely discussed typhoid epidemic.

Zeynep Yeşim Gökçe received her bachelor's degree in history from Boğaziçi University. Following her graduation, she worked in several non-governmental organizations in Turkey and abroad. She received her master's degree in communication sciences from Marmara University and worked for the European Commission Civil Protection and Humanitarian Aid. Later she started working at the Istanbul Bilgi University Department of History as a research assistant where she also worked as an assistant coordinator for two projects on cultural plurality of Istanbul and Turkey. She received a second master's degree from Istanbul Bilgi University Department of History. She is a research fellow at Bonn Center for Dependency and Slavery Studies and a doctoral student in the Department of Oriental Studies at the University of Bonn.

Bir Mahalli Müşterek İhtiyaç Örneği: 1930'larda İstanbul'daki Sokak Kedileri

Zeynep Yeşim Gökçe

İstanbul üzerine son yıllarda yapılan insan-hayvan ilişkilerine dair çalışmaların büyük bir kısmı odak noktası olarak sokak köpeklerini alır. Özellikle geç Osmanlı ve cumhuriyetin ilk yıllarında İstanbul sokak köpekleri üzerine bir çok çalışma yapılmış, İstanbul'daki 1910 yılındaki köpek katliamı yakın zamanda yapılan çalışmaların ilgi odağı olmuştur. Bu çalışmalarda insan-sokak hayvanları ilişkileri ele alınırken genellikle kediler ve kediler ile ilişkiler yeterince çalışılmamıştır. Özellikle cumhuriyetin ilk yılları bizlere insan-sokak kedileri ilişkileri ve kedilerin potansiyel salgın hastalıklara karşı nasıl tehdit oluşturduklarına dair birçok alan tanımakta. Bu çalışmada 1930'ların sonunda İstanbul'un sokak kedileri odak noktası olacak; çevresel tarihin çoklu bakış açısı sağlayan perspektifi vesilesi ile insan ve insan olmayanın ve daha genelde ise salgınların yönetim şekilleri tartışılacaktır. İstanbul sokaklarını tekrar ziyaret edebilmemiz için Britanya ve Türkiye'de yayınlanan gazete haberleri temel kaynak olarak kullanılmış, yanı sıra sağlık dergileri ve döneme ait idari kayıtlar kullanılarak sokak kedileri ve insanlar arasındaki ilişkinin ve bu ilişkinin tıbbi düzenlemeler ile nasıl yönetildiği tartışılmıştır. Bu çalışma vesilesi ile dönemin kediler ve insanlar arasındaki karşılıklı bağımlılık ilişkisi ve yine bu döneme ait çok çalışılmamış tifo salgınına dair kısa bir analizin ortaya konulması hedeflenmiştir.

Zeynep Yeşim Gökçe lisans eğitimini Boğaziçi Üniversitesi Tarih Bölümü'nde tamamladıktan sonra bir süre yurtiçi ve yurtdışında çeşitli sivil toplum kuruluşlarında çalışmıştır. Marmara Üniversitesi'nde İletişim Bilimleri alanında yüksek lisans eğitimini tamamlamış ve ardından European Commission Civil Protection and Humanitarian Aid'de görev almıştır. Ardından İstanbul Bilgi Üniversitesi Tarih Bölümü'nde araştırma görevlisi olarak çalışmış, İstanbul'un ve Türkiye'nin kültürel çeşitliliği üzerine iki farklı projede proje koordinatör yardımcısı olarak görev almıştır. Yine İstanbul Bilgi Üniversitesi'nde ikinci yüksek lisans derecesini tarih alanında almıştır. Halen University of Bonn Center for Dependency and Slavery Studies'te araştırma görevlisi olarak çalışmakta ve yine aynı üniversitede doktora eğitimine devam etmektedir.

Fish and Fisher People as Part of Istanbul's Past and Present Panorama

Irmak Ertör

Capture fisheries, fish markets and fisher people in Istanbul have been traditionally a significant part of the city's social, political, and environmental history until present times. In the last decades, there have been concerns that this culture, tradition, and socioeconomic activity are being lost together with the fish stocks in the seas surrounding Istanbul. This study explores small-scale fishing cooperatives in the Istanbul region, organized under the Association of Istanbul Fishing Cooperatives (İstanbul Su Ürünleri Kooperatifleri Birliği, İstanbul Birlik). They have been confronting several injustices due to the industrialization of capture fisheries, intermediaries (e.g., commissioners) controlling the markets, and political structures that are mostly ignoring them and facilitating the appropriation of their resources by economically powerful actors. In such a socially and politically marginalized situation, they have been raising their voices and establishing new alliances with social actors such as NGOs, municipalities, academics, journalists, consumer groups, and social movements. Against socially and ecologically destructive industrial fishing practices, they have hence advocated the notion of “fish as food” rather than “fish as commodity.” This research thus aims to uncover both (1) the social and environmental justice claims of İstanbul Birlik's members and (2) the political agency they have obtained through these alliances with local, regional, and international actors striving for food justice and food sovereignty. In order to understand these processes and uncover their link with recently mobilized consumer groups and cooperatives in Istanbul, I will explore, based on three years of collaborative research, in-depth interviews, participant observation and action methods, why and how İstanbul Birlik gets mobilized by establishing new urban and fisher-to-fisher alliances and how such mobilizations and alliances open up new political spaces for them.

Irmak Ertör is a political ecologist working as an assistant professor in the Atatürk Institute for Modern Turkish History, Boğaziçi University. Before her current position, she was working in the Institute of Environmental Science and Technology, Universitat Autònoma de Barcelona (ICTA-UAB) as a post-doctoral researcher in the ERC-funded ENVJUSTICE project focusing on global fisheries conflicts and environmental justice. She has been a Marie Curie (ITN) early stage researcher of the ENTITLE project (European Network of Political Ecology) and completed her PhD titled “Political Ecology of Marine Finfish Aquaculture in Europe” at ICTA-UAB. Currently, her research interests focus on agroecology, socio-environmental conflicts, fisher communities, food sovereignty, and environmental justice.

İstanbul'un Geçmiş ve Günümüz Panoramasının Parçası Olarak Balık ve Balıkçılar

Irmak Ertör

Balık avcılığı, balık pazarları ve balıkçılar İstanbul'un geleneksel yaşamının ve toplumsal, politik ve çevresel tarihinin önemli bir parçası olagelmıştır. Son yıllarda bu sosyoekonomik faaliyetin ve çevresinde şekillenen kültürün ve geleneklerin balık stoklarıyla beraber yok olmakta olduğuna dair çekinceler artmıştır. Bu çalışma, kentteki küçük ölçekli balıkçıları, balıkçılık kooperatiflerini ve bu kooperatiflerin çoğunun ortağı olduğu İstanbul Su Ürünleri Kooperatifleri Birliği'ni (kısaca “İstanbul Birlik”) inceleyecektir. İstanbul Birlik ve ortakları son yıllarda balıkçılığın endüstriyelleşmesinin, pazarlama ağını kontrol eden kabzımalların—başka bir deyişle aracılardan—ve kendi varlıklarını görmezden gelerek denizel kaynakların ekonomik olarak güçlü aktörler arasında eşitsiz biçimde bölüşülmesine sebep olan politik yapıların yarattığı pek çok adaletsizliğe karşı çıkmışlardır. Böyle bir toplumsal ve politik olarak marjinalize edilme sürecinde İstanbul Birlik ve ortakları seslerini yükseltmeye ve STK'lar, belediyeler, akademisyenler, gazeteciler, tüketim grupları ve sosyal hareketler gibi çeşitli toplumsal aktörlerle bir araya gelerek iş birliği yapmanın yollarını aramışlardır. Böylelikle sosyal ve ekolojik olarak oldukça zararlı endüstriyel balıkçılık pratiklerine karşı “bir meta değil, gıda olarak balık” perspektifini benimsemektedirler. Bu araştırmanın ilk amacı İstanbul Birlik ortağı küçük ölçekli balıkçıların sosyal ve ekolojik adalet taleplerini açığa çıkarmaktır. İkinci amaç ise onların son dönemde dahil oldukları gıda adaleti ve gıda egemenliği üzerine çalışan yerel, bölgesel ve uluslararası organizasyonlarla işbirlikleri sayesinde edindikleri politik faillik biçimlerini anlamaktır. Bahsedilen süreçleri ve balıkçıların İstanbul bölgesinde son dönemde yaygınlaşan tüketici grupları ve tüketici kooperatifleri ile ilişkisini anlamak için araştırmada İstanbul Birlik'in neden ve nasıl balıkçılar arasında ve yeni kentsel aktörlerle iş birliği yaparak mobilize olduğu ve bu işbirliklerinin onlara nasıl yeni politik alanlar açtığı soruları takip edilecektir. Çalışmanın metodolojisi İstanbul Birlik ve balıkçı ortaklarıyla birlikte gerçekleştirilen üç yıllık katılımcı gözlem ve eylem yöntemlerini ve derinlemesine mülakatları içermektedir.

Irmak Ertör Boğaziçi Üniversitesi Atatürk Enstitüsü'nde doktor öğretim üyesi. Doktorasını ENTITLE (Avrupa Politik Ekoloji Ağı)–Marie Curie ITN projesinin bir parçası olarak Universitat Autònoma de Barcelona Institute of Environmental Science and Technology'de balık yetiştiriciliğinin politik ekolojisi üzerine gerçekleştirmiştir. Doktorayı takiben aynı enstitüde doktora sonrası araştırmacı olarak ERC tarafından fonlanan ENVJUSTICE projesinde küresel balıkçılık ihtilafları, balıkçı organizasyonları ve sosyal hareketleri ve çevre adaleti üzerine çalışmıştır. Lisans eğitimini Boğaziçi Üniversitesi Ekonomi Bölümü'nde, yüksek lisansını da Atatürk Enstitüsü'nde yapmıştır. Güncel araştırma konuları agroekoloji, gıda egemenliği, küçük ölçekli balıkçılık toplulukları ve kooperatifleri ve çevre adaleti üzerine yoğunlaşmaktadır.

Plenary Session | Özel Oturum

14:00 – 15:30

**Politics of Urban Climate Justice in Istanbul:
Then and Now**
İstanbul'da Kentsel İklim Adaleti Siyaseti:
Geçmiş ve Şimdi

co-organized | iş birliğiyle



Chair | Oturum Başkanı
Cem İskender Aydın

The future (if not, our common future) has arrived and it is highly uneven. From the flashfloods and heatwaves that have taken their toll on the most marginalized segments of the society to COVID-19, which has proven itself to be a “working-class disease,” megacities like Istanbul are increasingly exposed to multiple risks while the need for transformation is ever-more pressing (and following the late Neil Smith, we can assert that there is no such thing as a natural disaster). This session brings together critical contributions on energy transition, urban nature, climate change adaptation, and place-based urban environmental movements that cut across the social sciences and humanities. In a sense, the session seeks to collectively answer the overarching questions: What does it mean to respond to the looming climatic impacts ravaging the city today from socially just, environmentally sustainable, inclusive, and politically democratic perspectives? What can historical analogies teach us particularly on the self-organization and care of the most vulnerable populations in times of severe hydro-climatic shocks? Co-organized by the Occupy Climate Change! Project run by the KTH Environmental Humanities Laboratory, this session seeks to consolidate and bring into dialogue the seemingly disperse scientific efforts on Istanbul’s socio-natures from different subfields of environmental social sciences and humanities. In doing so, it features papers with historical depth and geographic specificity on the past and present of socioecological challenges in the city.

Chair: Cem İskender Aydın

Cem İskender Aydın is an assistant professor in the Institute of Environmental Sciences at Boğaziçi University. He is working on energy and climate policy/politics, environmental justice, and environmental governance. He received his BA and MA in economics from Boğaziçi University and a second MA in environmental economics from Toulouse School of Economics. He has a PhD in ecological economics from the Paris-Saclay University. He was a 2018–2019 IPC-Mercator fellow at Istanbul Policy Center, Sabancı University. He is also currently a fellow in the Intergovernmental Platform on Biodiversity and Ecosystem Services (IPBES) for the methodological assessment of the diverse conceptualizations of multiple values of nature.

Gelecek (ortak geleceğimiz değilse de) burada ve hayli eşitsiz. Toplumun en marjinal kesimlerine zarar veren ani su baskınları ve sıcak hava dalgalarından, bir “işçi sınıfı hastalığı” olan COVID-19’a, İstanbul gibi mega-şehirler giderek artan bir şekilde daha fazla tehlikeye maruz kalırken, dönüşüm ihtiyacı her zamankinden daha acil (ve merhum Neil Smith’in dediklerinden yola çıkacak olursak, doğal afet diye bir şeyin olmadığını ileri sürebiliriz). Bu oturum sosyal ve beşeri bilimleri ilgilendiren enerji geçişi, kentsel doğa, iklim değişikliği adaptasyonu ve mekâna bağlı kentsel çevre hareketleri hakkında eleştirel katkıları bir araya getiriyor. Bu anlamda bu oturumun katılımcıları herkesi ilgilendiren şu sorulara toplu olarak cevaplar vermeye çalışıyor: Bugün şehri kasıp kavuran iklimsel etkilere sosyal olarak adil, çevresel anlamda sürdürülebilir, kapsayıcı ve politik olarak demokratik perspektiflerden cevap vermek nasıl olabilir? Tarihi analogiler özellikle şiddetli hidro-iklimsel şokların yaşandığı zamanlarda en savunmasız nüfusun kendi kendini örgütlemesi ve bakımı konusunda bize ne öğretebilir? KTH Environmental Humanities Laboratory tarafından yürütülen Occupy Climate Change! (İklim Değişikliğini İşgal Et!) projesiyle ortak düzenlenen ve şehirdeki sosyo-ekolojik zorlukların geçmişi ve bugünü üzerine tarihsel derinlik ve coğrafi özgüllük içeren bildiriler barındıran bu oturum, İstanbul’un sosyo-doğası hakkında çevresel, sosyal ve beşeri bilimlerin farklı alt dallarından görünürde ayrı duran bilimsel çabaları bir araya getirip bir diyalog oluşturmaya çalışıyor.

Oturum Başkanı: Cem İskender Aydın

Cem İskender Aydın, Boğaziçi Üniversitesi Çevre Bilimleri Enstitüsü’nde doktor öğretim üyesi olarak çalışmaktadır. Enerji ve iklim politikası, çevre adaleti ve çevre yönetimi üzerine çalışmalarını sürdürmektedir. Lisans ve yüksek lisansını ekonomi alanında Boğaziçi Üniversitesi’nden, ikinci yüksek lisansını ise Toulouse School of Economics’ten çevre ekonomisi alanında almıştır. Paris-Saclay University’den ekolojik ekonomi alanında doktora derecesi vardır. Sabancı Üniversitesi İstanbul Politikalar Merkezi’nde 2018–2019 İPM-Mercator araştırmacısı olarak çalışmıştır. Şu anda aynı zamanda Hükümetlerarası Biyoçeşitlilik ve Ekosistem Hizmetleri Bilim ve Politika Platformu’nda (IPBES), doğanın çoklu değerlerinin çeşitli kavramsallaştırmaları üzerine metodolojik değerlendirme raporunda araştırmacı olarak çalışmaya devam etmektedir.

From Coal to “Natural Gas Civilization”: Politics of Infrastructural Modernization and (False) Promises of Heating Transition in Istanbul

Elvan Arik

By delivering since the early 1990s a healthy source of energy to people for heating purposes instead of polluting and unsafe burning fuels (coal, wood), the development of an urban gas network represents a major symbol of Istanbul’s infrastructural and environmental modernization. The main theoretical and empirical ambition of my presentation is to show that this energy transition is ultimately correlated with the massive and violent reshaping of urban space/materiality that has taken place in the city since the early 2000s. In order to understand how natural gas has partly succeeded to spread into Istanbulites’ daily lives so quickly (in less than 20 years) and so massively (it is officially estimated that around 80% of Istanbul inhabitants have access to natural gas), I point out the convergent role, despite being contested in time and space, of three sociotechnical instruments: the urban network, individual boilers, and social imaginaries articulating natural gas to comfort, civilization and hygiene ideals. However, I will also demonstrate that the service universalization process failed to extend network access, not in terms of physical expansion—for environmental, technical and political reasons, gas pipes followed an inclusive path of diffusion and are now covering almost the entire city—but regarding the economical inabilities for a big part of the urban population to subscribe to the service and to afford the price of natural gas. My second objective is, thus, to reveal the origins and mechanisms, which produce socio-spatial and environmental injustices, embedded in the new urban metabolism of Istanbul.

Elvan Arik is a temporary teacher and researcher at the LATTS, Université Gustave Eiffel. He holds a PhD in urban studies from Université de Lyon. Conducted within the Laboratory Techniques, Territories, and Societies (LATTS), his research focuses on urban and energy transformations issues (heating/cooling) in emerging countries, in Turkey especially. He has co-authored the paper “Governing the Transition to Natural Gas in Mediterranean Metropolis: The Case of Cairo, Istanbul and Sfax (Tunisia)” in *Energy Policy* (2014).

Kömürden “Doğal Gaz Medeniyeti”ne: İstanbul’da Altyapısal Modernleşme Politikaları ve (Gerçek Dışı) Isıtma Sistemi Değişimi Vaatleri

Elvan Arik

1990’ların başından beri insanlara kirli ve güvenli olmayan yakıtlar (kömür, odun) yerine sağlıklı bir enerji kaynağı sağlayan kentsel gaz şebekesinin gelişimi İstanbul’un altyapısal ve çevresel modernleşmesinin önemli bir sembolü olmuştur. Bu sunumun temel teorik ve ampirik amacı bu enerji dönüşümünün 2000’li yılların başından beri şehirde gerçekleşen kentsel mekânın / maddeselliğin kitlesel ve vahşi bir şekilde yeniden şekillendirilmesiyle en nihayetinde ilişkili olduğunu göstermektir. Doğal gazın İstanbulluların gündelik yaşamında nasıl olup da böylesine hızlı (20 yıldan kısa sürede) ve kitlesel bir şekilde (resmî olarak İstanbul sakinlerinin yaklaşık yüzde sekseninin doğal gaz hizmetine ulaştığı tahmin edilmektedir) yaygınlık kazandığını anlamak için zaman ve mekân açısından tartışmalı olsa da üç sosyo-teknik aygıtın (kentsel ağ, kombiler ve doğal gazı konfor, medeniyet ve hijyen idealleriyle ilişkilendiren sosyal muhayyileler) yakınsak rolüne dikkat çekiyorum. Bununla birlikte hizmetin genelleştirilmesi sürecinin şebekeye erişimi fiziksel yayılma—çevresel, teknik ve siyasî sebeplerden dolayı gaz boruları geniş bir dağılma yolu izlemiştir; şu anda da neredeyse tüm şehri kapsamaktadır—bakımından değil, kent nüfusunun büyük bir kesiminin bu hizmete abone olmasını ve de doğal gaz fiyatını karşılamasını engelleyen ekonomik yetersizlikler ile ilgili olarak genişletemediğini göstereceğim. Bu suretle ikinci amacım ise, İstanbul’un yeni kentsel metabolizmasından ayrı düşünemeyeceğimiz sosyo-mekânsal ve çevresel adaletsizlikleri üreten temel sebepleri ve mekanizmaları ortaya çıkartmaktır.

Elvan Arik, LATTS, Université Gustave Eiffel’de öğretim görevlisi ve araştırmacıdır. Kent çalışmaları alanındaki doktora derecesini Université de Lyon’dan almıştır. The Laboratory Techniques, Territories and Societies (LATTS) bünyesinde yürüttüğü çalışmaları Türkiye başta olmak üzere gelişmekte olan ülkelerdeki kentsel dönüşüm ve enerji dönüşümleri (ısıtma/soğutma) konularına odaklanmaktadır. 2014’te *Energy Policy*’de yayımlanan “Governing the Transition to Natural Gas in Mediterranean Metropolis: The Case of Cairo, Istanbul and Sfax (Tunisia)” başlıklı yazının eş yazarıdır.

Urban vs. Suburban Nature in Contemporary Istanbul: Public Parks as a Tool to Urbanize the Fringes

Helin Karaman

In contemporary Istanbul, speeches and actions of the Justice and Development Party (Adalet ve Kalkınma Partisi, AKP) municipal authorities very often reduce nature to officially produced green public spaces. Among them, the development of public parks under the AKP (and previously the Welfare Party [Refah Partisi]) governments (from 1994 to 2019) represents a significant part of municipal policies. This presentation will question specifically how the development ex nihilo of public parks on the outskirts of the city is both a tool and a justification for urban sprawl. On the one hand, the metropolitan municipality supports the creation of new neighborhoods with the new municipal parks, endowing them with an essential urban function (a public park cannot be rural) and thus justifying the urban sprawl. This makes a tamed and mastered “urban nature” in public parks opposed to the wilder “suburban nature” which can be seen on the not (yet) urbanized fringes. On the other hand, the metropolitan municipality secures its land and keeps it available within the new municipal parks, possibly to increase the value of the land later: the park is then a tool for urban sprawl. Actually, if public parks are tools for urbanizing the fringes, it is possible to understand the word “urbanize” in two different meanings. Firstly, the public park participates in soil artificialization. Secondly, development of public parks is a way for municipal authorities to avoid empty urban spaces that would be filled with what they considered as undesirable practices of undesirable people: here, to urbanize means to “civilize.”

Helin Karaman is a PhD student in urban studies at the École des hautes études en sciences sociales (EHESS) in Paris. Her PhD thesis is supervised by Nilüfer Göle. Her research focuses on Istanbul’s municipal parks and shows how the social engineering projects conducted by AKP municipal authorities is challenged by the very nature of the park as a public space. She was a research fellow at the Institut Français d’Études Anatoliennes (IFEA) in Istanbul from 2015 to 2017, and a research and teaching assistant at Université Gustave Eiffel between 2018 and 2020.

Günümüz İstanbul’unda Kent ve Çeper Doğası: Periferiyi Şehirleştirme Aracı Olarak Parklar

Helin Karaman

Günümüz İstanbul’unda AKP’li belediye yetkililerinin konuşmaları ve eylemleri doğayı çoğu zaman resmî olarak üretilmiş yeşil kamusal alanlara indiriyor. Bunların arasında park inşası Refah Partisi ve AKP yönetimlerinde (1994’ten 2019’a kadar) belediye politikalarının önemli bir bölümünü oluşturmaktadır. Bu sunum özellikle şehrin dolaylarındaki parkların yoktan imar edilmesinin kentsel yayılmanın nasıl hem bir aracı hem de bir gerekçesi olduğunu sorguluyor. Büyükşehir Belediyesi bir yandan yeni mahallelerin oluşumunu yeni belediye parklarıyla onlara temel bir kentsel işlev (bir park kırsal olamaz) kazandırarak ve böylece kentsel yayılmayı meşrulaştırarak destekliyor, ki bu durum (henüz) şehirleştirilmemiş dış mahallelerde görülebilen daha vahşi bir “çeper doğası” karşısında kamusal parklar aracılığıyla ehlileştirilmiş ve hâkimi olunmuş bir “kentsel doğa” yaratıyor. Öte yandan ise, Büyükşehir Belediyesi muhtemelen daha sonra değerini arttırmak için arsasını güvence altına alıyor ve yeni belediye parklarında onu el altında bulunduruyor: böylece park artık kentsel yayılmanın bir aracı hâline geliyor. Aslına bakacak olursak, eğer parklar kent merkezine uzak yerleri şehirleştirmenin araçlarıysa “şehirleştirme” kelimesini iki farklı manada anlamak mümkündür: Birincisi, parklar toprağın doğallığını kaybetmesinde pay sahibidir. İkinci olaraksa, parkların imarı belediye yetkililerinin istenmeyen insanların istenmeyen pratikleri olarak gördükleri şeylerle dolabilecek boş kentsel alanları engellemesinin bir yoludur: burada şehirleştirme “medenileştirme” anlamına gelir.

Helin Karaman Paris’te bulunan École des hautes études en sciences sociales’de (EHESS) kent çalışmaları alanında doktora öğrencisidir. Tez danışmanlığını Nilüfer Göle yapmaktadır. Karaman’ın araştırması İstanbul’daki belediye parklarına odaklanmakta ve AKP’li belediye yetkilileri tarafından yürütülen sosyal mühendislik projesine özünde bir kamusal alan olan park tarafından nasıl meydan okunduğunu göstermektedir. Helin Karaman, 2015–2017 arasında İstanbul’daki Fransız Anadolu Araştırmaları Enstitüsü’nde (IFEA) bursiyer ve 2018–2020 arasında Université Gustave Eiffel’de araştırma ve öğretim asistanı olarak bulunmuştur.

The Historical Transformation of Validebağ Grove and the Struggle over Public Space

Ayşegül Boyalı

This study aims to examine the historical geography of Validebağ Grove, a green, inner-city public space in Istanbul, with a particular focus on its transformation. Used by the Ottoman dynasty as a summer pavilion and garden in the nineteenth century, Validebağ was transformed into an orphanage during World War I and then into a preventorium and sanatorium in the republican period to treat children of low-income families and teachers suffering from tuberculosis in line with welfare policies. Since the end of these preventorium services in the 1970s, it has functioned as a public space. Together with the 1980 coup d'état and Istanbul's restructuring as a result of neoliberal urban policies, the Validebağ has undergone a massive transformation by being subjected to top-down and rent-oriented urban policies giving little importance to environmental and social factors. This transformation was objected to by neighborhood solidarity, aiming to defend the grove's ecological and social value. By following a political ecological perspective and going beyond the assumed dichotomy between nature and urban, this study analyzes how the form, function, and meaning of Validebağ has changed historically in reference to the cultural, political, and economic frames. Particularly, it focuses on the question of how neoliberal urban policies have found expression there. Then, by discussing the competing discourses between the municipality and neighborhood initiatives, the struggle over the meaning of this grove and the politics of public space are examined.

Ayşegül Boyalı is a PhD candidate in cultural studies at Yıldız Technical University and is working as a research assistant at Sakarya University. Her research areas include exile literature, urban studies, city literature, and cultural geography. At present, she is writing her PhD thesis on the historical geography of Validebağ Grove and current place-making processes there.

Validebağ Korusu'nun Tarihsel Dönüşümü ve Kamusal Alan Mücadelesi

Ayşegül Boyalı

Bu çalışma, İstanbul'un şehir içi yeşil kamusal alanlarından Validebağ Korusu'nun tarihsel coğrafyasını özellikle geçirdiği dönüşüme odaklanarak incelemeyi hedeflemektedir. On dokuzuncu yüzyılda Osmanlı hanedan üyeleri tarafından yazlık kasır ve bahçe olarak kullanılan Validebağ, Birinci Dünya Savaşı sonrası sosyal yardım politikalarıyla birlikte öncelikle Daru'l-eytam'a, sonrasında cumhuriyet dönemiyle birlikte verem hastası düşük gelirli aile çocukları ve öğretmenlere hizmet etmek amacıyla prevantoryum ve sanatoryum merkezine dönüştürülmüştür. 1970'lerde prevantoryum hizmetlerinin bitmesiyle birlikte kamusal alan olarak kullanılmaya başlamıştır. 12 Eylül 1980 Darbesi ve İstanbul'un neoliberal kent politikalarıyla yeniden şekillenmesiyle birlikte, Validebağ Korusu, çevresel ve toplumsal faktörleri göz ardı eden tepeden inme ve rant odaklı kent politikalarına maruz kalarak büyük bir dönüşüme uğramıştır. Diğer yandan, söz konusu dönüşüm, korunun ekolojik ve toplumsal değerini savunmayı amaçlayan mahalle dayanışması ile karşılanmıştır. Bu çalışma, politik ekoloji yaklaşımını takip ederek, Validebağ'ın anlamı, formu ve işlevinin tarihsel olarak nasıl dönüştüğünü, kent ve doğa arasındaki ikilik varsayımının ötesine geçerek, kültürel, politik ve ekonomik çerçevelere referansla analiz etmektedir. Özellikle, neoliberal kent politikalarının koruda nasıl ifade bulduğu sorusu üzerine odaklanılacaktır. Belediye ve mahalle inisiyatifinin birbiriyle çekişen söylemleri tartışılarak korunun anlamı üzerine verilen mücadele ve kamusal alan politikaları incelenmektedir.

Ayşegül Boyalı Yıldız Teknik Üniversitesi Kültürel Çalışmalar Bölümü'nde doktora öğrencisi ve aynı alanda Sakarya Üniversitesi'nde araştırma görevlisi olarak çalışıyor. İlgi alanları sürgün edebiyatı, kent çalışmaları, şehir edebiyatı ve kültürel coğrafyadır. Şu anda, Validebağ Korusu'nun tarihsel coğrafyası ve günümüzdeki yer-yapma süreçleri üzerine doktora tezini hazırlıyor.

Lost and Found?

Reclaiming the Climate-Just City in Istanbul

Ethemcan Turhan, Baran Alp Uncu

Spatializing climate justice requires a perspective of the existing injustices not as unfortunate byproducts of climate disruption but as one of its core elements. Having the potential to link multiple scales—from a critique of economic growth to uneven geographic development of neighborhoods—considering climate justice in urban spaces is a timely and important exercise. Urban climate justice, in this junction, often manifests itself in the different spatiotemporal configurations, visions, and aspirations of the urban space by social movements. These movements act from, act on, and act in spaces eventually leading to the making of new insurgent spaces (Dikeç, 2001). By inviting us to materialize climate justice concerns in these insurgent spaces here and now, social movements expand our scalar imagination towards territorial belonging not least in megacities, increasingly at risk of major loss and damage due to irreversible climate impacts. This study focuses on the shared viewpoints and overlapping subjectivities of social movement actors regarding climate change adaptation in Istanbul, a megacity undergoing rapid urban transformation despite vocal resistance from right-to-the-city groups. Using Q-methodology to reveal the diverging and converging shared discourses of twenty-six activists from different movements and civil society platforms with a focus on fairness and justice in adaptation to climate change, the study suggests that basic needs, rights, and political processes are central to the calls to reclaim the climate-challenged city against one based on technocratic, green smart city narratives. Based on fieldwork undertaken during the politically contentious municipal elections in spring 2019 with follow-up interviews with activists, the preliminary findings of this study suggests that Istanbulites' social movements are only beginning to frame their political claims towards transformative adaptation.

Ethemcan Turhan is an assistant professor of environmental planning at the University of Groningen. Previously, he was a researcher at KTH Environmental Humanities Laboratory in Stockholm. He holds a BSc from Middle East Technical University and a MSc and PhD in environmental studies from Universitat Autònoma de Barcelona. His academic work focuses on climate justice and energy democracy issues.

Baran Alp Uncu is a political sociologist. After graduating from Boğaziçi University, he received his MA from McGill University. He completed his PhD in sociology at the London School of Economics (LSE). He continues his academic work as an independent researcher in collaboration with civil society organizations and research institutions.

Kaybedilenler ve Bulunanlar?

İstanbul'da İklim Adaletli Bir Şehir Talep Etmek

Ethemcan Turhan, Baran Alp Uncu

İklim adaletini mekânsallaştırmak, var olan eşitsizlikleri sadece iklim tahribatının makûs bir yan etkisi olarak değil aslında temel bir bileşeni olarak gören bir perspektif gerektirir. Ekonomik büyüme eleştirisinden muhitlerin eşitsiz coğrafi gelişimine kadar farklı ölçekleri birleştirme potansiyeli taşıması sebebiyle, iklim adaletini kentsel alanda düşünmek hem tam zamanında hem de önemli bir egzersiz olabilir. Kentsel iklim adaleti, bu dönemde, çoğu zaman sosyal hareketlerin kent alanına dair farklı mekânsal-zamansal konfigürasyonları, vizyonları ve hayalleriyle vücut bulur. Bu hareketler nihayetinde mekândan, mekân üzerine ve mekân içinde harekete geçerek yeni isyankâr mekânların oluşumuna yol açarlar (Dikeç, 2001). Şimdi ve şu anda bizi bu isyankâr mekânlar içerisinde iklim adaletini hayata geçirmeye davet etmeleriyle kentsel sosyal hareketler, iklim krizinin geri dönüştürülemez etkileri sebebiyle gittikçe daha fazla kayıp ve zarar riski taşıyan mega şehirlerde mekânla ilişkilerimize de değecek şekilde ölçeğe dair tahayyülümüzü genişletir. Bu çalışma kent hakkı hareketlerinin güçlü muhalefetine rağmen hızlı bir kentsel dönüşüm geçirmekte olan İstanbul'da iklim değişikliğine uyuma dair sosyal hareket aktörlerinin ortak görüş ve çıkarılan öznelliklerine odaklanmaktadır. Q-Metodolojisi kullanarak farklı sosyal hareket ve sivil toplum platformlarından yirmi altı aktivistin iklim değişikliğine uyumda adalet ve hakkaniyet üzerine ortaklaşan ve ayrıklaşan söylemlerini ortaya çıkaran bu çalışma, iklim riski yaşayan kent üzerinde yeniden hak talep edebilmek için temel ihtiyaçlar, haklar ve siyasi süreçlerin teknokratik yeşil akıllı şehir söylemlerinin karşısında durduğunu göstermektedir. 2019 ilkbaharındaki çalkantılı belediye seçimleri sırasında saha çalışması gerçekleştirilen ve mülakatlarla desteklenen bu çalışmanın ilk bulguları İstanbullu sosyal hareketlerin dönüştürücü uyuma dair politik taleplerini henüz yeni yeni oluşturmaya başladığına işaret ediyor.

Ethemcan Turhan University of Groningen'de çevresel planlama alanında öğretim üyesidir. Daha önce, Stockholm, İsveç'te KTH Environmental Humanities Laboratory'de doktora sonrası araştırmacı olarak çalışmıştır. Lisans derecesini ODTÜ'den, çevre bilimleri alanında yüksek lisans ve doktora derecelerini ise Universitat Autònoma de Barcelona'dan almıştır. Akademik çalışmaları iklim adaleti ve enerji demokrasisi konularına odaklanmaktadır.

Baran Alp Uncu siyasal sosyoloji alanında çalışan bir araştırmacıdır. Boğaziçi Üniversitesi'nden mezun olduktan sonra yüksek lisansını McGill University'den almıştır. Doktora derecesini London School of Economics'ten sosyoloji alanında almıştır. Akademik çalışmalarına bağımsız bir araştırmacı olarak sivil toplum kuruluşları ve araştırma kurumlarıyla iş birliği içerisinde devam etmektedir.

15:45 – 17:15

(Former) Spaces of Food Production and Waste Gıda ve Atık Üretiminin (Eski) Mekânları

Chair | Oturum Başkanı
Aleksandar Shopov

Aleksandar Shopov is a historian with interests in the history of science and the social and environmental histories of the Ottoman Empire, with a focus on the period between 1400 and 1800. He received his PhD from Harvard University in 2016. He held a postdoctoral fellowship at the Annemarie Schimmel Kolleg, and has also held fellowships at Dumbarton Oaks Library, the Rachel Carson Center for Environment and Society, and the Max Planck Institute for the History of Science. He is currently writing a book about urban produce gardening in Ottoman Istanbul. From August 2021 onwards, he will be an assistant professor of Ottoman history at Binghamton University, SUNY.

Aleksandar Shopov 1400–1800 yılları arasındaki dönemde Osmanlı İmparatorluğu'nun bilim tarihi, sosyal ve çevresel tarihiyle ilgilenmektedir. Doktora derecesini 2016 yılında Harvard University'den almıştır. Annemarie Schimmel Kolleg'de doktora sonrası araştırmalarını gerçekleştirmiş ve Dumbarton Oaks Library, Rachel Carson Center for Environment and Society ve Max Planck Institut for the History of Science burslarını almıştır. Shopov şu anda Osmanlı İstanbul'unda kent bahçeciliği hakkında bir kitap yazmaktadır. Ağustos 2021 tarihinden itibaren Binghamton University, SUNY'de Osmanlı tarihi alanında öğretim üyesi olacaktır.

Something Missing in Istanbul? De-agrarianization of the City during the Late Nineteenth and Early Twentieth Centuries

Ayşe Nur Akdal

Historically, the boundaries between the urban and the rural have never been so clear. Food production and urban space were never as segregated in history as they are today. In the era when preservation and transportation technologies were insufficient, easily perishable foods such as dairy products and vegetables had been produced in and around the city. With its abundant and prevalent market gardens, Istanbul was not an exception. It had an extensive and complex urban agricultural system that lasted more than a thousand years until its gradual disappearance in the last century. My research indicates that from the late nineteenth century onwards, Istanbul's urban agricultural system began losing ground during the process of modernization and urbanization. As the modernist perspectives of the time foregrounded standardization, securitization, and sanitization of urban environments, market gardens began to be perceived as hazardous for public health and safety, and thus unsuitable for the city. In this paper, I will first delineate a general landscape of urban agriculture in pre-modern Istanbul. Then, I will discuss the impacts of newly introduced governmental projects at the turn of the century (e.g., urban planning and zoning laws) on the transformation of agricultural lands into building plots. Based on archival research, this paper aims to contribute to the growing urban environmental history literature as well as to a rather underexplored theme in the history of Istanbul.

Ayşe Nur Akdal received a BA in urban and regional planning at Mimar Sinan Fine Arts University in 2012 and went on to do an MA at the Atatürk Institute for Modern Turkish History at Boğaziçi University, where she is currently a PhD candidate. Her MA thesis titled *Market Gardens and Gardeners of Ottoman Istanbul* was published in 2017.

İstanbul'da Eksik Bir Şeyler mi Var? Geç On Dokuzuncu Yüzyıl ve Erken Yirminci Yüzyıl Boyunca Kentin Tarımsızlaşması

Ayşe Nur Akdal

Geçmişte kent ile kırsal arasındaki sınırlar günümüzdeki kadar net değildi. Kent ve gıda üretimi birbirinden günümüzde olduğu gibi ayrı düşünülmezdi. Soğutma teknolojilerinin ve ulaşım imkânlarının yetersiz olduğu bir dönemde, taze sebze-meyve ve süt ürünleri gibi çabuk bozulabilir gıdalar kent içinde ya da çeperinde üretilirdi. Çok sayıda bahçe ve bostanıyla İstanbul da istisna değildi. İstanbul'un bin yıldan uzun süredir devam eden yaygın ve karmaşık kentsel tarım sistemi on dokuzuncu yüzyıldan itibaren giderek yok oldu. Bu çalışma, İstanbul'un kentsel tarım sisteminin modernleşme ve kentleşme süreçlerinin etkisiyle on dokuzuncu yüzyıl boyunca nasıl ortadan kalktığını incelemektedir. Dönemin modernist anlayışına uygun olarak kent çevresinin tektipleştirilmesi, güvenlikleştirilmesi ve sıhhileştirilmesi ile beraber kent içi tarım alanları kamu sağlığı ve güvenliği açısından tehdit olarak algılanmaya başlandı. Bu çalışmada ilkin, modernite öncesi İstanbul'un genel manzarasını betimleyecek, sonra yüzyıl dönümünde yeni yeni uygulanmaya başlayan idari projelerin (ör. kent planlaması, imar hukukunda değişiklikler, vb.) kentsel tarım arazilerinin imara açılmasına etkilerini tartışacağım. Arşiv araştırmasına dayanan ve İstanbul tarihinin göz ardı edilmiş bir alanını öne çıkarmayı amaçlayan bu çalışma, kentsel çevre tarihi literatürüne katkı sunacaktır.

Ayşe Nur Akdal lisans derecesini 2012 yılında Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Şehir ve Bölge Planlama Bölümü'nden almıştır. Boğaziçi Üniversitesi, Atatürk Enstitüsü'nde yazdığı yüksek lisans tezi, *Market Gardens and Gardeners of Ottoman Istanbul* başlığıyla 2017 yılında yayımlanmıştır. Halen aynı enstitüde doktora çalışmalarına devam etmektedir.

Fields into Houses: The Making of a New Urban Landscape in Tatavla and Tarlabaşı in Late Ottoman Istanbul

Ayşe Ozil

This paper engages with the role of “ordinary” people in the making of a newly built environment in late Ottoman Istanbul. In the nineteenth century, as modernizing Istanbul pushed the limits of its physical extension towards the north, formerly uninhabited or scantily inhabited open spaces in the Tatavla (modern day Kurtuluş) and Tarlabaşı districts began to turn into an urban sprawl. Largely composed of middle and lower classes, depending on the specific area, these neighborhoods emerged as a significant part of the changing urban landscape. While scholarship has shed much light on the agency of the state and the upper “bourgeois” families in understanding modern urban transformation in Istanbul, this paper aims to contribute to the debate by showing how wider groups of people actively took part in this transformation. The paper demonstrates the ways in which individual people were not simply and passively responding to change but how they perceived and acted upon new urban opportunities, such as the construction of modest yet new houses in former garden plots or fields. Focusing on a comparative examination of Greek communal archives, Ottoman state documentation, and memoirs of the late nineteenth and early twentieth centuries, this paper aims to contribute to scholarship on the relationship between the city, humans, and nature.

Ayşe Ozil is a faculty member at the Faculty of Arts and Social Sciences at Sabancı University. She received her PhD degree in history from the University of London, Birkbeck College. Her research interests include the social history of the late Ottoman Empire, modernization, nationalism, urbanization, and Greek communities. Her works have been published in journals such as the *International Journal of Turkish Studies* and the *Journal of the Ottoman and Turkish Studies Association* and in a number of other volumes. She is the author of *Orthodox Christians in the Late Ottoman Empire: A Study of Communal Relations in Anatolia* (Routledge, 2013).

Bahçelerden Evlere: Osmanlı İmparatorluğu’nun Son Döneminde Tatavla ve Tarlabaşı’nda Kent Mekânının Oluşumu

Ayşe Ozil

Bu sunumda, Osmanlı İmparatorluğu’nun son döneminde İstanbul’un yapılaşmasında “sıradan” insanların nasıl bir varlık gösterdikleri ve ne tür bir rol oynadıkları incelenecektir. On dokuzuncu yüzyılda modernleşen İstanbul kuzey yönüne doğru büyürken, Tatavla (günümüzde Kurtuluş) ve Tarlabaşı’nda meskûn olmayan ya da seyrek yerleşimli açık alanlar iskân edilmeye başlamıştır. Daha çok orta ve alt sınıfların yaşadığı bu bölgeler zaman içinde kent mekânının önemli bir parçasına dönüşmüştür. Şimdiye kadar yapılan bilimsel çalışmalar, İstanbul’un on dokuzuncu yüzyıldaki dönüşümünde daha çok devletin ve yüksek burjuva ailelerin rolünü vurgularken bu sunum daha geniş toplum kesimlerin söz konusu dönüşümdeki varlıklarını ve etkinliklerini ortaya çıkararak İstanbul’un kentsel gelişimi üzerine yapılan çalışmalara bir katkı sunmayı amaçlamaktadır. Modernleşen İstanbul’da insanlar sadece var olan bir dönüşüme ayak uydurarak ya da yanıt vererek değil, aynı zamanda bu dönüşümün yarattığı olanaklardan etkin bir şekilde faydalanarak örneğin kendi bahçelerine evler yapmaya başlamışlar ve bu dönüşümün aktif bir parçası olmuşlardır. Rum cemaati arşiv kaynakları, Osmanlı devleti arşiv belgeleri ve dönemin anılarının karşılaştırmalı bir incelemesinden yola çıkılarak yapılacak bu sunum kent, insan ve doğa arasındaki ilişkiyi ele alan araştırmalara tarihsel açıdan bir katkı sunmayı hedeflemektedir.

Ayşe Ozil Sabancı Üniversitesi Sanat ve Sosyal Bilimler Fakültesi’nde öğretim üyesidir. Doktorasını University of London, Birkbeck College’da tarih alanında tamamlamıştır. Araştırma alanları son dönem Osmanlı toplumsal tarihi, modernleşme, ulusçuluk, kentleşme ve Rum toplulukları olan Ozil’in çalışmaları *International Journal of Turkish Studies* ve *Journal of the Ottoman and Turkish Studies Association* gibi dergilerde ve çeşitli kitap bölümlerinde yayımlanmıştır. *Anadolu Rumları: Osmanlı İmparatorluğu’nun Son Döneminde Millet Sistemini Yeniden Düşünmek* adlı kitabı önce İngilizce (Routledge, 2013) sonra da Türkçe olarak (Kitap Yayınevi, 2016) yayımlanmıştır.

Melon Rinds and *Mecidiyeköy* Flies: Trash Collection and Urban Responsibility 1900–1950

Isaac Hand

In 1930, while walking in Beyoğlu’s fish market, Abidin Daver was struck in the head by a melon rind that was carelessly tossed from a nearby apartment window. Outraged, he wrote an editorial in *Cumhuriyet*, excoriating his fellow *Istanbullus* for not doing their part to keep the city clean. He compared Istanbul’s litter-strewn streets with those of Berlin, where he had seen children neatly collecting and disposing of their cherry stems and tin cans. Peyami Safa, in a 1936 editorial, blamed poor trash collection for the growing menace of “Mecidiyeköy flies,” which, he claimed, were gobbling up new territory in the city every day “like General Franco’s army.” Daver and Safa were two of many contributors to Istanbul’s press in the first decades of the century who expressed concerns about trash: the labor that was used to move it around, the places where it was disposed, the diseases that accompanied it, and the flies that it attracted. Urban cleanliness was an animating concern of early twentieth-century reformers and a major impetus for the development and expansion of municipal authority. Drawing from editorials in Istanbul’s major newspapers and the publications of the municipality itself, my paper will explore the ways in which debates about Istanbul’s trash were an important site for imagining the limits and purview of local government, the shared moral responsibilities of Istanbul’s citizens, and the relationship between the city and its environment.

Isaac Hand is a doctoral candidate in the joint program of History and Middle Eastern and Islamic Studies at NYU. His research explores the climate of ideas around cities in the late Ottoman Empire and early Turkish Republic and follows how these ideas gave shape to Turkey’s first municipal governments and city plans. His dissertation traces how a diverse assortment of actors, including medical doctors, German socialist émigrés, and eugenicists, influenced the development of Turkish urban life. Prior to NYU, he completed an MA in Middle Eastern Studies at the University of Chicago.

Kavun Kabukları ve *Mecidiyeköy* Sinekleri: Çöp Toplama ve Kentsel Sorumluluk, 1900–1950

Isaac Hand

1930’da Beyoğlu balık pazarında yürürken Abidin Daver’in kafasına civardaki bir apartmanın penceresinden fütursuzca atılmış bir kavun kabuğu isabet eder. Abidin Daver bunun üzerine öfkeli bir şekilde *Cumhuriyet*’te bir başyazı kaleme alır ve sevgili İstanbullu hemşerilerini şehri temiz tutmak konusunda üzerlerine düşeni yapmadıkları için şiddetle tenkit eder. Kiraz çöplerini ve teneke kutuları düzgünce toplayıp atan çocuklar görmüş olduğu Berlin ile İstanbul’un çer-çöp dolu sokaklarını kıyaslar. Peyami Safa ise 1936’da yazdığı bir başyazıda “General Franko’nun ordusu gibi” şehirde her gün yeni bir bölgeyi bir hamlede fetheden “Mecidiyeköy sinekleri”nin artan tehdidi karşısında kötü yapılan çöp toplama işini suçlamaktadır. Daver ve Safa yirminci yüzyılın ilk dönemlerinde İstanbul basın camiasının çöple ilgili kaygılarını dile getiren pek çok yazarından ikisiydi: çöpün nakli için harcanan emek, atıldığı yerler, peşi sıra gelen hastalıklar ve çektiği sinekler bu konular arasındaydı. Kent temizliği erken yirminci yüzyıl reformcularının hararetli meselelerindendi ve bu konuda belediye otoritesinin gelişim ve ilerlemesi yönünde ana bir saikti. İstanbul’un belli başlı gazetelerinin başyazılarından ve belediyenin kendi yayınlarından yararlanılan bu bildiride yerel hükümetin sınırlarını ve yetki alanını, İstanbulluların müşterek ahlaki sorumlulukları ve de şehir ile çevresi arasındaki ilişkiyi tahayyül etmek için önemli bir yere sahip olan İstanbul’un çöpleri hakkındaki tartışmaların nasıl yapıldığı ele alınacaktır.

Isaac Hand New York History and Middle Eastern and Islamic Studies ortak programında doktora çalışmasına devam etmektedir. Hand’in çalışmaları geç dönem Osmanlı İmparatorluğu ve erken dönem Türkiye Cumhuriyeti şehirlerindeki düşünce iklimini ve bu iklimin Türkiye’nin ilk belediye yönetimlerine ve şehir planlarına nasıl şekil verdiğini incelemektedir. Hand’in doktora tezi tıp doktorları, Alman sosyalist göçmenler ve öjenistleri içeren birbirinden farklı bir aktör grubunun Türkiye’de kent yaşamının gelişimini nasıl etkilediğinin izini sürüyor. Yüksek lisans eğitimini University of Chicago Middle Eastern Studies’de tamamlamıştır.

Evaluation of the Historical Bostans of Istanbul in the Context of Green Infrastructure and Multi-Functionality

Abdullah İnanç Kıran, Tracy Lord

Historically the *bostans* of Istanbul had formed a green system due to their shared cultivation practices, seeds, social, and economic connections with one another, but this green system has been severely reduced by rapid urbanization, and only a handful survive. Those between Yedikule and Mevlanakapı, which endure as a part of the cultural landscape and heritage of the Istanbul Land Walls, are part of a green system with surrounding cemeteries, parks, and open sports fields. There are also gardens at Piyalepaşa and Maltepe, some of whose original qualities have been preserved. Piyalepaşa Bostanı, once connected to the Great Piyalepaşa Mosque built by Mimar Sinan, is the last remaining garden of the Kasımpaşa river valley. The Maltepe neighborhood hosted numerous *bostans* in the last quarter of the nineteenth century, but only a few of them have survived. Since the *bostans* carry traces of many cultural, physical, and social values of Istanbul, we suggest that they be evaluated in terms of recent urban agriculture literature's concepts of "green infrastructure" and "multifunctionality."

Green infrastructure stresses the relationship of open green spaces with one another, while multifunctionality emphasizes urban agriculture's various biological (plant biodiversity), historic (traditional cultivation methods), food security, esthetic, educational, and social functions. This study draws on academic and popular written and visual resources and fieldwork and interviews with gardeners. We maintain that the conservation of *bostans* and gardening, as a unique component of Istanbul's tangible and intangible cultural heritage, is of vital importance within its green system.

Abdullah İnanç Kıran graduated from Mimar Sinan Fine Arts University, Department of Sociology and prepared a master's thesis titled "Evaluation of Historical Bostans in the World Heritage Site of Istanbul Land Walls within the Scope of Cultural Landscape" in the urban conservation and renewal master's program of the same university. Since 2013 he has been a part of the Historical Yedikule Bostans Protection Initiative.

Tracy Lord received her MA in comparative literature from the University of California, Berkeley, in 1987. She was an instructor at the Atatürk Institute, Boğaziçi University, from 2003 to 2019. She was the president of the Emanetçiler Association for heritage seed conservation (2007–2015), project coordinator for two projects on awareness and conservation of heritage farm seeds supported by SGP/GEF (2006–2007, 2009–2011), and a volunteer for the Piyalepaşa historical garden since 2018.

Yeşil Altyapı ve Çok İşlevlilik Bağlamında İstanbul'un Tarihi Bostanlarının Değerlendirilmesi

Abdullah İnanç Kıran, Tracy Lord

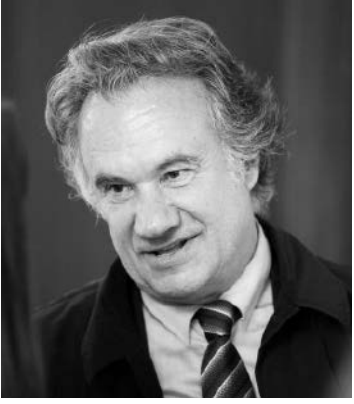
Tarihsel olarak İstanbul'un bostanları, aralarındaki ortak üretim teknikleri, tohum çeşitliliği, sosyal ve ekonomik bağlantıları sebebiyle bir yeşil sistem oluşturmuş, fakat hızlı kentleşme yüzünden bu yeşil sistemin büyük ölçüde zarar görmesiyle sadece birkaçı günümüze ulaşabilmiştir. İstanbul kara surlarının oluşturduğu mirasın ve kültürel peyzajın bir parçası olarak günümüze ulaşan Yedikule-Mevlanakapı arasındaki bostanlar, çevresindeki mezarlıklar, parklar ve açık spor alanları gibi farklı nitelikteki alanlar ile birlikte bir yeşil sistem oluşturmuştur. Yedikule'deki bostanların yanı sıra, Piyalepaşa'da ve Maltepe'de de bazı özgün nitelikleri korunmuş bostanlar bulunmaktadır. Mimar Sinan'ın yaptırdığı Büyük Piyalepaşa Camii ile bağlantısı olan Piyalepaşa Bostanı, Kasımpaşa Deresine ait vadideki yeşil alanlardan günümüze ulaşan son parçadır. On dokuzuncu yüzyılın son çeyreğinde Maltepe çok sayıda bostana ev sahipliği yapmış, fakat bu bostanlardan sadece birkaçı günümüze ulaşabilmiştir. Bostanların, İstanbul'un kültürel, fiziksel ve sosyal birçok değerinden izler taşıyan alanlar olması sebebiyle güncel kentsel tarım literatüründe "yeşil altyapı" ve "çok işlevlilik" kavramları ile değerlendirilmesi gerekmektedir.

Yeşil altyapı, açık yeşil alanların birbirleri ile olan ilişkisini öne çıkarırken, çok işlevlilik kentsel tarımın biyolojik (bitki çeşitliliği), tarihsel (geleneksel üretim teknikleri), gıda güvenliği, estetik, eğitim ve sosyal yönlerini vurgulamaktadır. Bu çalışmada, bostanlar ile ilgili akademik yazılı ve görsel kaynakların yanı sıra alan çalışması ve bostancılar ile görüşmeler yapılmıştır. Bu çalışma ile, İstanbul'un somut ve somut olmayan kültür mirasının özgün bir bileşeni olarak bostanların ve bostancılığın korunmasının yeşil sistem içinde hayati önem taşıdığı anlaşılmıştır.

Abdullah İnanç Kıran Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Sosyoloji Bölümü'nden mezun oldu. Aynı üniversitenin Kentsel Koruma ve Yenileme programında "İstanbul Kara Surları Dünya Miras Alanındaki Tarihi Bostanların Kültürel Peyzaj Kapsamında Değerlendirilmesi" başlıklı bir yüksek lisans tez çalışması hazırladı. 2013'ten beri, Tarihi Yedikule Bostanları Koruma Girişimi'nin bir parçasıdır.

Tracy Lord 1987 yılında University of California, Berkeley'den karşılaştırmalı edebiyat alanında yüksek lisans derecesini aldı. Boğaziçi Üniversitesi Atatürk Enstitüsü'nde 2003–2019 yılları arasında ders verdi. Atalık miras tohumları korumak için faaliyet yürüten Emanetçiler Derneği'nde 2007–2015 yılları arasında başkanlık yaptı. SGP/GEF tarafından desteklenen çiftlik tohumları mirasının korunması ve farkındalığı için iki projenin koordinatörlüğünü yürüttü (2006–2007, 2009–2011). 2018'den beri Piyalepaşa Bostanı gönüllüsüdür.

CLOSING REMARKS | KAPANIŞ KONUŞMASI



Cemal Kafadar is the Vehbi Koç Professor of Turkish Studies at Harvard University's Department of History. Kafadar is interested in the social and cultural history of the Middle East and southeastern Europe in the late medieval/early modern era. His books include *Kendine Ait Bir Roma: Diyar-ı Rum'da Kültürel Coğrafya ve Kimlik Üzerine* (Metis, 2017), *Kim Var İmiş Biz Burada Yoğ İken: Dört Osmanlı: Yeniçeri, Tüccar, Derviş ve Hatun* (Metis, 2009), *Between Two Worlds: The Construction of the Ottoman State* (UC Press, 1995). His most recent publication is a co-edited multivolume, *Treasures of Knowledge: An Inventory of the Ottoman Palace Library (1502/3-1503/4)* (Brill, 2019), which includes his essay on Bayezid II, Amasya, and the palace library. Another volume he is co-editing on Istanbul's nature is forthcoming in 2021.

He worked closely on the conception and production of two historical documentaries: *Inspirations* (dir. Nurdan Arca, 2005) on Sheikh Bedreddin, an Ottoman intellectual executed for his ideas ca. 1417; *Invisible to the Eye* (dir. Zeynep Dadak, 2020) on the mid-17th century account of Istanbul by Eremya Çelebi Kömürciyan.

Cemal Kafadar Harvard University Department of History'de Vehbi Koç Türkiye Çalışmaları Profesörü'dür. Kafadar, Ortadoğu ve Güneydoğu Avrupa'nın geç ortaçağ/erken modern döneminde sosyal ve kültürel tarihle ilgilenmektedir. Yayımlanmış üç monografi vardır: *Kendine Ait Bir Roma: Diyar-ı Rum'da Kültürel Coğrafya ve Kimlik Üzerine* (Metis, 2017), *Kim Var İmiş Biz Burada Yoğ İken: Dört Osmanlı: Yeniçeri, Tüccar, Derviş ve Hatun* (Metis, 2009), *Between Two Worlds: The Construction of the Ottoman State* (UC Press, 1995). Son projesi, derleyenlerinden biri olduğu ve II. Bayezid, Amasya ve saray kütüphanesi hakkında bir çalışmasını da içeren *Treasures of Knowledge: An Inventory of the Ottoman Palace Library (1502/3-1503/4)* kitabıdır (Brill, 2019). İstanbul'un doğası üzerine 2021'de çıkacak bir başka kitabın da editörlerinden biridir. Kafadar ayrıca iki tarihi belgeselin ortaya çıkışında rol oynamıştır: Fikirleri yüzünden idam edilmiş Şeyh Bedreddin'in hayatı üzerine *Simavnalı Bedreddin* (yön. Nurdan Arca, 2005) ve Eremya Çelebi Kömürciyan'ın on yedinci yüzyıl İstanbul anlatısını merkeze alan *Ah Gözel İstanbul* (yön. Zeynep Dadak, 2020).



29.9 KM
VIDEO PROGRAMMING
VIDEO PROGRAMI

by birbuçuk

29.9 km

As part of *Istanbul Unbound: Environmental Approaches to the City*, the birbuçuk collective presents the 29.9 km video program, a close reading of contemporary Istanbul through videos produced by individuals and collectives actively involved in art, academia, and social movements. The videos, which focus on the city's history, culture, wildlife, metaphors, symbols, and ecological transformations, explore the city in the framework of political ecology and point to the striking contrasts therein. The videos are an exploration that extends from the common spaces to the invisible borders of the city, which is rapidly expanding eastward and westward of the 29.9 km-long Bosphorus that embodies a geographical, political, and cultural separation as well as a union.

Since 2016, birbuçuk works with the coordination of climate change and energy economist/performance artist Ayşe Ceren Sarı, environmental scientist/artist Serkan Kaptan, and curator Yasemin Ülgen.

Day 2 / 13:15 – 14:15

1. Rantİstanbul (Devrim CK, Alper Şen)
2. Fikirtepe: A Black Dot in Istanbul's History of Urbanization (Murat Germen, Murat Tülek, Haluk Diriker)
3. "This is Not a Line": A Cartography on Istanbul's Coastline Ecotone (Gökçen Erkılıç, Ahmet Ünveren)

Day 3 / 12:45 – 13:45

4. Calx ruderalis subsp. Istanbulensis (Elif Kendir-Beraha, Aslıhan Demirtaş, Ali Mahmut Demirel)
5. Waterline (Aslı Uludağ, Kerem Ozan Bayraktar)
6. The Sea-Crossed Fisherman: Solastalgia and Grief in the Beykoz District (Deniz Gündoğan İbrişim, Aysim Türkmen, Serhan Erkol)

Day 4 / 13:00 – 14:00

7. The Istanbul of the Fish (Özden Demir, Mert H. Atalay)
8. Upstream (Bahar Topçu, Hilal Şenel)
9. Compassion (Halil Yetiş)
10. Misanthropy: The Istanbul of the Eagle (Alen Mevlat, Ali Cindoruk, Aslıhan Demirtaş, Itri Levent Erkol, Erhan Muratoğlu, Aylin Kanar, Rumeysa Tıpırdamaz)

29,9 km

Bendine Sığmayan İstanbul: Kente Çevresel Yaklaşımlar konferansı kapsamında, birbuçuk kolektifinin düzenlediği 29,9 km başlıklı video programı, sanat, akademi ve toplumsal hareketlerde aktif rol üstlenen kişiler ve kolektiflerin bir araya gelerek ürettiği videolar aracılığıyla günümüz İstanbul'unun bir okumasını yapıyor. Kentin tarihine, kültürüne, yaban hayatına, metaforlarına, simgelerine ve ekolojik dönüşümlerine odaklanan videolar, kenti politik ekoloji çerçevesinde keşfe çıkarken içindeki çarpıcı tezatlara da işaret ediyor. Videolar coğrafı, siyasi, kültürel bir ayrışmanın ve aynı zamanda birleşmenin temsili 29,9 km uzunluğundaki İstanbul Boğazı'nın doğu ve batısına doğru hızla genişleyen şehrin müşterek alanlarından görünmez sınırlarına uzanan bir keşif niteliğinde.

birbuçuk 2016'dan bu yana, çalışmalarına iklim değişikliği ve enerji ekonomisti/dansçı Ayşe Ceren Sarı, çevre bilimci/sanatçı Serkan Kaptan ve küratör Yasemin Ülgen'in koordinasyonunda devam ediyor.

2. Gün / 13:15 – 14:15

1. Rantİstanbul (Devrim CK, Alper Şen)
2. Fikirtepe: İstanbul Kentleşme Tarihinde Bir Kara Leke (Murat Germen, Murat Tülek, Haluk Diriker)
3. Bu Bir Çizgi Değildir": İstanbul'un Kıyı Çizgisi Ekotonu Üzerine Bir Kartografi (Gökçen Erkılıç, Ahmet Ünveren)

3. Gün / 12:45 – 13:45

4. Calx ruderalis subsp. Istanbulensis (Elif Kendir-Beraha, Aslıhan Demirtaş, Ali Mahmut Demirel)
5. Su Çizgisi (Aslı Uludağ, Kerem Ozan Bayraktar)
6. Deniz Küstü: Beykoz'da Solastalji ve Ekolojik Keder (Deniz Gündoğan İbrişim, Aysim Türkmen, Serhan Erkol)

4. Gün / 13:00 – 14:00

7. Balıkların İstanbul'u (Özden Demir, Mert H. Atalay)
8. Akışa Karşı, Akıntıyla Beraber (Bahar Topçu, Hilal Şenel)
9. Merhamet (Halil Yetiş)
10. Mizantropi: Kartalın İstanbul'u (Alen Mevlat, Ali Cindoruk, Aslıhan Demirtaş, Itri Levent Erkol, Erhan Muratoğlu, Aylin Kanar, Rumeysa Tıpırdamaz)

Rantİstanbul

Devrim CK, Alper Şen

Urban transformation is the desire of the wealthy to return to the center.
David Harvey

Istanbul's boundaries have expanded over time, generating new living spaces and suburbs within itself, whereby the human life cycle has been controlled according to the rules of the neoliberal capital. While living spaces are rearranged under the name of "urban transformation," the city turns into a marketed, commercial meta in which its residents can only remain as long as they exist within the gears of the commercial machine.

We have come across projects of urban transformation in Tarlabası, Taksim, and Gezi Park since the 1990s under different names, but always with the aim of erasing the social memory and gentrifying the city center. These plans do not regard residents as the owners of the city. Rapidly launched in 2008, the urban transformation projects in Tarlabası, for example, began by displacing the neighborhood residents. The history, architecture, and culture of the neighborhood were reshaped from the perspective of the ruling class.

Not everything worked out as intended, though; resistance against the transformation and gentrification of the city center took root, leaving marks on the center of the rent-regulated city that contained both utopic and dystopic visions.

Rantİstanbul constitutes a visual and auditory record of the toll of neighborhood transformations take on residents, specifically in Tarlabası. The film examines the conditions in which the transformation takes place, and how the built environment became more valuable than the people who found a living space and shelter in it. It records, from 2008 to 2021, the voices of those who speak up and of the neighborhoods, shorelines, parks, squares, resistances, and protests that turn into sounds, images, and symbols.

Devrim CK was one of the founding members of the music band Siya Siyabend, which has a cult status in the music scene of Istanbul. Devrim CK contributed later to many activist platforms with his visual practices and organizational works. He took part in and also initiated many projects that were based on cultural activism. He made use of quite a large span of media, ranging from GIFs to quickly-edited short videos, from audio-reactive visuals to digital AV techniques. He is currently working on notions of artificial intelligence and minimalistic-geometric forms of generative art. In his practice, Devrim CK traces moments of quotidian life, and transient thoughts and signs that leave their marks on public space. Recently, he and his friends established the project STUDIO B7.

Alper Şen studied political science at Middle East Technical University. In 2007, he took part in international film festivals and exhibitions with his documentary *Scavengers from Hakkari to Ankara*. In 2012, he collaborated with Oktay İnce on the video exhibition *Fire and Wedding* that appeared at Depolistanbul and Amed Art Gallery in Istanbul. The documentary *Dictionary of Waste* (2019), which emerged as a result of Artıkışler Collective's visual research "Surplus of Istanbul," conducted between 2014–2019, was shown at various festivals and exhibitions. Since 2000, Şen has shot videos and documentaries, in addition to coordinating workshops on areas such as urban transformation, the environment, immigration, labor, social struggles and memory.

Rantİstanbul

Devrim CK, Alper Şen

Kentsel dönüşüm, varlıklı sınıfın merkeze dönme isteğidir.
David Harvey

İstanbul, sınırlarını yıllar içerisinde genişleterek kendi içinde yeni yaşam alanları ve banliyöler oluşturan ve insan döngüsünü neoliberal sermayenin kurallarına göre kontrol eden bir şehre dönüştü. Yaşam alanları "kentsel dönüşüm" ismiyle yeniden düzenlenirken şehir, pazarlanan ticari bir meta haline geliyor, şehrin sakinleri ise ancak bu ticari çarkın dişlileri içerisinde var olabildikleri sürece burada kalabiliyorlar.

1990'lardan bugüne dek farklı isimlerde, ama her defasında kentin merkezinin toplumsal hafızasını silmeye ve çevresini soylulaştırmaya çalışan Tarlabası, Taksim ve Gezi Parkı dönüştürme projeleri ve uygulamaları, kentin sahibi olan bizleri yok sayan anlayışın ürünlerinden biri olarak ortaya çıktı. 2008'de Tarlabası'nda hızla uygulanmaya başlanan kentsel dönüşüm projeleri, işe kentin merkezindeki mahalle sakinlerini yerlerinden ederek başladı. Mahallenin tarihi, mimarisi ve kültürü egemen sınıfın dili ve bakışıyla yeniden üretildi.

Ancak her şey istendiği gibi olmadı; kentin merkezinin dönüşümüne ve soylulaştırılmasına karşı başlayan ve içinde ütopayı da distopyayı da barındıran direniş, rantın yeniden düzenlediği şehrin merkezinde izler bıraktı.

Rantİstanbul, bu dönüşümün Tarlabası özelinde insanların yaşamında nelere mal olduğunun, binaların hangi koşullarda dönüştüğünün, yine bu binaların kendilerini yaşam alanı ve sığınak yapmış insanlardan nasıl daha değerli hale geldiğinin izini sürüyor. Bu dönüşüme karşı diyecek sözü olanlarla birlikte, 2008'den 2021 yılına kadar, mahallenin içinde, kıyısında, parkında, meydanında, direnişinde, eyleminde sese, resme ve ize dönüştüğü yerlerin görsel ve işitsel bir kaydı.

Devrim CK İstanbul müzik sahnesinde kült statüsüne sahip müzik grubu Siya Siyabend'in kurucu üyelerinden biri. Albümleri ve sokak performansları büyük ölçüde belgesel filmlerle işlendi. Grup ayrıca Fatih Akın'ın filmi *İstanbul Hatırası: Köprüyü Geçmek*'de yer aldı. Devrim CK görsel pratikleri ve örgütsel çalışmalarıyla kültürel aktivizme dayalı çeşitli projelerde yer aldı ve aynı zamanda birçok projeyi başlattı. GIF'lerden hızlı bir şekilde düzenlenmiş kısa videolara, ses-tepkisel görsellerden dijital görsel işitsel tekniklere kadar oldukça geniş bir medya yelpazesinden yararlandı. Şu anda yapay zeka kavramları ve üretken sanatın minimalist-geometrik formları üzerine çalışıyor. Sanatçı, pratiğinde gündelik hayatın döngüsel anlarının ve kamusal alanda izlerini bırakan geçici düşünce ve işaretlerin izini sürüyor. Yakın zamanda, arkadaşlarıyla birlikte STUDIO B7 projesini kurdu.

Alper Şen ODTÜ'de siyaset bilimi okudu. 2007'de *Hakkari'den Ankara'ya Kağıtçılar* adlı belgeseliyle uluslararası film festivalleri ve sergilerde yer aldı. 2012 yılında Depolistanbul'da ve Amed Sanat Galerisi'nde Oktay İnce ile birlikte *Ateş ve Düşün* video sergisini gerçekleştirdi. 2014–2019 yılları arasında Artıkışler Kolektifi'nin yürütmüş olduğu *İstanbul'un Artığı* isimli görsel araştırma sonucunda yaptığı *Atık Sözlüğü* (2019) belgeseli çeşitli festivallerde ve sergilerde gösterildi. 2000 yılından beri kentsel dönüşüm, çevre, göç, emek, toplumsal mücadele ve bellek gibi alanlar üzerine sanatçılar ve akademisyenlerle birlikte Türkiye'de ve yurtdışında sergilenen çeşitli videolar ve belgeseller yaptı, atölyeler gerçekleştirdi.

Fikirtepe: A Black Dot in Istanbul's History of Urbanization

Murat Germen, Murat Tülek, Haluk Diriker

Fikirtepe Höyük, which dates back to the Neolithic period, experienced urban settlements through the proliferation of slums from the 1950s onward, and began to host a dense population in the 1970s, with the construction of the Bosphorus Bridge and ring roads (E-5). Since then, Fikirtepe has been a social barrier dividing Istanbul in half, and remained in the south of the E5. However, it has a different socio-spatial profile than many neighborhoods in the south of E-5, and this separates Fikirtepe from its surroundings. Changes to the structure of Fikirtepe began in 2011, causing urban segregation within Fikirtepe itself. *A Black Dot in Istanbul's History of Urbanization* explores the deep traces of this socio-spatial separation created by the urban transformation process in the region. Urban transformation in Istanbul led to temporary periods of economic recovery, as well as of the enrichment of construction companies. Justified on the grounds of the expected Istanbul earthquake, urban transformation projects were held in high esteem in more affluent regions and the areas with buildings of higher quality. For example, in the well-to-do areas along Bağdat Street, more than two thousand buildings, most of which of relatively good quality, were replaced by taller buildings with smaller flats. Most residents were able to return to their homes when construction finished, and the area's real estate market continues to flourish even in current economic conditions. Fikirtepe, chosen as the pilot region, was the area that suffered the most. With various promises, either people's homes were bought at very low prices or deals were made in exchange for flats. Structures built on building blocks were destroyed, foundations laid, and retaining walls built to some extent, but eventually construction halted. Tens of thousands of families were affected, with many losing their homes and finding themselves dispossessed by contractors who offered financial difficulties as an excuse for the cessation of construction projects. Yenifikirder Association was founded in order to protect the rights of those who suffered during the process. The "Çadırkent/Millet Garden" demonstration, staged at an unfinished construction zone, made a lot of noise. The #lekefikirtepe campaign is still ongoing on social. Unable to return to their homes in the area, victims continue to seek justice from both the ruling and opposition parties.

Murat Germen is an artist, academic, and archivist using photography as an expression and research tool, currently based in Istanbul. He has published extensively on architecture, photography, art, and new media. His oeuvre focuses on impacts of over-urbanization, gentrification, new forms of imperialism, civic rights, sustainability of local cultures, the devastation of nature, climate change, global warming, and water rights. He has two monographs, one published by Skira (2016) and the other by MASA (2013) and has opened and/or participated in over ninety national and international exhibitions. More than 400 editions of the artist's works are in personal and institutional collections, including Istanbul Modern, Proje4L Elgiz Museum of Contemporary Art, Centre of Contemporary Art in Toruń, Benetton Foundation's Imago Mundi, among others.

Murat Tülek is an urban Researcher. He is a PhD student at Mimar Sinan Fine Arts University, Department of Urban and Regional Planning. His research interests include urban history, cartography, and economic geography. He specializes in the visualization of historical data sets, geographic information systems, and interactive mapping.

Haluk Diriker started his career as a computer programmer. In 2006, he transitioned to game design with *Age of Conan*. After working on the project as an AI designer and a PvP designer, he expanded his experience on different platforms and genres with games such as *Ryse: Son of Rome*, *Motocross Madness*, *Sigils: Battle for Raios*, *Silent Hunter Online*. He has so far worked on over ten titles as senior or lead designer.

Fikirtepe: İstanbul Kentleşme Tarihinde Bir Kara Leke

Murat Germen, Murat Tülek, Haluk Diriker

Neolitik döneme tarihlenen Fikirtepe Höyüğü, 1950 sonrasında gecekondulaşma süreçleriyle yapılaşmaya başlamış, 1970'li yıllarda Boğaz Köprüsü ve çevre yollarının (E-5) kullanıma girmesiyle yoğun bir nüfusu barındırmaya başlamıştır. Bu tarihten sonra Fikirtepe İstanbul'u sosyal bir bariyer olarak ikiye ayırmış ve E5'in güneyinde kalmıştır. Ancak E-5'in güneyinde kalan birçok mahalleden farklı bir sosyo-mekânsal profile sahiptir ve bu Fikirtepe'yi çevresinden ayırır. Fikirtepe'nin bu yapısı 2011 yılından itibaren farklı dönüşüm süreçleriyle değişmeye başlamış, bu dönüşüm süreçleri Fikirtepe'nin kendi içerisinde müthiş bir kentsel ayrışmaya neden olmuştur. *Fikirtepe: İstanbul Kentleşme Tarihinde Bir Kara Leke* başlıklı video çalışması, bölgedeki kentsel dönüşüm süreciyle yaratılan bu sosyo-mekânsal ayrışmanın derin izleri araştırılıyor. İstanbul'daki kentsel dönüşüm projeleri, ekonomide yaşanan geçici düzelmelere ve inşaat şirketlerinin zenginleşmesine vesile oldu. Beklenen İstanbul depremi dönüşüme sebep gösterilerek görece daha varsılların yaşadığı, yapı kalitesi görece daha iyi mahallelerde kentsel dönüşüm projeleri baş tacı edildi. Örneğin, rantın yüksek olduğu Bağdat Caddesi civarında iki binin üzerinde çoğunluğu depreme dayanma ihtimali yüksek olan yapılara yıkım izni verildi ve yerlerine daha küçük daire metrajları ile daha çok katlı yapılar inşa edildi. Evini geri alamayan neredeyse hiç olmadı, bölgedeki satışlar ve kiralamalar günümüz ekonomik şartlarında bile devam ediyor. Kentsel dönüşüm sürecinden en çok yara alan bölge ise pilot bölge seçilen Fikirtepe oldu. Çeşitli vaatlerle ya insanların evleri çok düşük fiyatlarla satın alındı ya da kat/daire karşılığında anlaşmalar yapıldı. Eski yapılar yıkıldı, temeller ve istinat duvarları bir yere kadar inşa edildi ancak sonunda inşaatlar durdu. Mali zorlukları bahane eden şirketler sebebiyle onbinlerce aile mağdur oldu, evlerini kaybetti, mülksüzleştirildiler. Süreçte mağduriyet yaşayanların haklarını koruyabilmek üzere kurulan Yenifikirder Derneği'nin, inşaatı yarım bırakılan bir arsada yaptığı "Çadırkent/Millet Bahçesi" eylemi çok ses getirdi. Sosyal medyada hâlâ devam eden #lekefikirtepe kampanyası başlatıldı. Bölgede evlerini alamayan mağdurlar, iktidar ve muhalefet partileri nezdinde haklarını aramaya devam ediyorlar.

Murat Germen fotoğrafı bir ifade ve araştırma aracı olarak kullanan, İstanbul'da yaşayan ve çalışan bir sanatçı, eğitimci ve arşivci. Sabancı Üniversitesi Sanat ve Sosyal Bilimler Fakültesi'nde sanat ve tasarım dersleri vermekte. Fotoğraf, mimarlık, planlama, yeni medya, sanat konularında birçok yayını olan Germen'in külliyatı; aşırı kentleşme ve soylulaştırmanın etkileri, mülkiyet/mülksüzleştirme, kent hakları, yerel kültürlerin sürdürülebilirliği, insanın doğada neden olduğu tahribat, iklim değişikliği, küresel ısınma, su hakları gibi konulara odaklanıyor. Skira (2016) ve MASA'dan (2013) iki adet monografik kitabı yayımlandı. Doksanın üzerinde uluslararası/ulusal sergiye katıldı. Sanatçının farklı eserlerine ait 400'ün üzerinde edisyon, yurtiçi ve yurtdışındaki kişisel ve İstanbul Modern, Proje 4L Elgiz Çağdaş Sanat Müzesi, Centre of Contemporary Art in Toruń (Polonya), Benetton Foundation Imago Mundi gibi kurum koleksiyonlarındadır.

Murat Tülek kent araştırmacısı. Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi'nde şehircilik alanında doktora öğrencisi. Kent tarihi, kartografya ve ekonomik coğrafya alanlarıyla ilgileniyor; tarihsel veri tabanlarının görselleştirilmesi, coğrafi bilgi sistemleri, interaktif haritalama gibi alanlarda çalışmalar yürütüyor.

Haluk Diriker kariyerine programcı olarak başladıktan sonra, 2006 yılında *Age of Conan* ile oyun tasarımcılığına giriş yaptı. Projede önce yapay zekâ tasarımcısı, ardından PvP tasarımcısı olarak gelişen kariyeri, *Ryse: Son of Rome*, *Motocross Madness*, *Sigils: Battle for Raios*, *Silent Hunter Online* gibi oyunlarla farklı platform ve türlere evrildi. Ondandan fazla oyunda kıdemli ve baş tasarımcı olarak çalıştı.

“This Is Not a Line”:

A Cartography on Istanbul’s Coastline Ecotone

Gökçen Erkıılıç, Ahmet Ünveren

For no two successive days is the shore line precisely the same.
Rachel Carson

Did you recognize that the coastline of Istanbul is slowly changing? There is an ongoing disposition between water and earth. “*This is not a Line*” experiments with a way of looking at the city by the changing lines between water and land, shaped by humans; through the spaces of solid and fluid; the dry and wet. Different terrestrial and aquatic ecosystems intersect and often compete along the shorelines. Hydrologists call those spaces of intersection “ecotone.” Ecotones address the conflicts of material displacements at the making of the coastal geography in Istanbul. Critical delineation of the coastline follows the alteration of the coastal strip and brings together geographic, architectural, and journalistic representations. Spread over the history of the past hundred years of visual colonization via aerial photography, maps, and satellite images are disassembled, blown up, and reframed in multiple montages. Coastal stories from the news are brought together with the images to follow the displacement of water bodies and urban debris. Results of the inspection show that the coastline has changed in the past ten years more than it did in the past hundred. The natural port was dislocated. Infills replaced seascapes. Mudflats filled up quarries. Quarries morphed into post-modern entertainment landscapes. Water reserves dried. Ex-lake areas flooded. Ecosystems were displaced. Sometimes there is an error in the map. Here, the cartography holds a material record of the changing coastline. The impact of humans on the planet has been rendered in divided representations that formed fractured worldviews in the past decade. While political ecology, and its alter-versions delved into the manifestations of flat ontology regarding humans as equal beings among wider ecosystems, habitats, and urban systems, the conventional divisions among natural and cultural, urban and natural, human and nonhuman were crossed over. However, the tools remain obscure about new versions of imagining the urban edge conditions. “*This is Not a Line*” looks for a way of seeing the stratification of the coastal urban edge which equally becomes a political zone and a planetary common.

Gökçen Erkıılıç is an independent researcher, working at the intersection of urban studies with cartography, geography, and ecology. She graduated from METU Department of Architecture. She holds a master’s from Istanbul Bilgi University and a PhD from ITU, and was a fellow in Istanbul Studies Center. She has worked on various exhibitions, urban design projects and competitions as a conceptual designer and researcher. Her doctoral thesis “This is not a line: Critical Delineation of the Coastline in Istanbul” (2019) focused on the edge condition between the land and sea as a cartographic agent shaped by humans. In Coastliners Lab she produces experimental video narratives on critical water and land relations. She teaches on the theory of urban ecology. Her architectural design and urban research practice continue at Go.St.

Ahmet Ünveren graduated from the METU (2010) and completed his master’s studies at Istanbul Bilgi University (2013). He has been awarded several prizes in national and international competitions in architectural and urban design. His areas of interest are computational design and digital fabrication. Since 2016, he runs Masifwall, a design and production atelier using reclaimed wood. Together with Ecem Dilan Köse he founded Re.Sole in 2017, where they experiment with forms of digital art and generate motion-textures at multiple scales combined with sound design. Their performances have been shortlisted in various art events. He continues teaching in design studios and on design scripting.

“Bu Bir Çizgi Değildir”:

İstanbul’un Kıyı Çizgisi Ekotonu Üzerine Bir Kartografi

Gökçen Erkıılıç, Ahmet Ünveren

Bir kıyı çizgisinin art arda iki gün yerinde kaldığı asla görülmez.
Rachel Carson

Fark ettiniz mi, İstanbul’un kıyı çizgisi yavaş yavaş değişiyor. Suyun yerini toprak, toprağın yerini su alıyor. “*Bu Bir Çizgi Değildir*” şehre kara ve su arasında çizilen hatlardan bakıyor. İnsan eliyle şekillendirilen bu coğrafyada katı olan ile sıvının; ıslak ile kuru olanın yer değiştirdiği mekânlara... Dünya kıyı çizgileri ile haritalanır. Kıyılarda su ve kara ekosistemlerinin farklı döngülerle kendi zaferini ilan ettiği görülür. Su bilimciler, kara ve suya ait iki farklı habitatın kesişimine “ekoton” diyor. Bu incelemede kullanılan görüntüler böylesi kesişimleri *görmek* üzere düzenlendi. Bu takipte kıyıdağı değişimlere *şahitlik* eden bazı görüntü sistemleri kullanıldı. Görüntüler son yüz seneye yayılan kaynaklara ait; hava fotoğrafları, haritalar ve haberlerin filtresinden çıkanlar. Uydu fotoğrafları bozulup yeniden düzenlendi. Patlatıldı, yakınlştırıldı, farklı ölçeklerde defalarca bakıldı. İstanbul’un kıyı çizgisinin son 10 yılda son 100 senede olduğundan fazla değişmiş olduğu görüldü. Doğal liman, kentin merkezinden çeperine taşınmış. Rıhtımlar şekil değiştirmiş. Deniz olan bazı yerleri dolgu alanları almış. Su rezervleri kurumuş, taşmış. Taş ocakları çamurla dolmuş. Üzerine eğlence peyzajları inşa edilmiş. Eskiden göl olan arazilerde su baskınları olmuş. Kentin atığı sahile vurmuş. Ekosistemler yerinden olmuş. Kartografi maddi bir kaydı tutar gibi değişen kıyı çizgisine tutunuyor. Bazen haritada bir aksaklık oluyor. Görüntüsü olan her şey gibi bunlar da maddi, politik ve duygulanımla ilgili. Son on yılda insan varlığının gezegen üzerindeki etkileri farklı temsiller ve dünya görüşleri ile irdelendi. Politik ekoloji ve türevleri insanları, insan olmayan diğer tüm varlıkların ekosistemleri arasında üstün bir yerden ziyade eşit bir yerde olduğunu savundu, varlığını düzledi. Bu esnada doğa ile kültür, insan yapımı olan ile olmayan arası sınırlar aşındırıldı durdu. Ancak bu arka planda, insanın ürettiği kent sınırları hâlâ yeterli kadar irdelenmiş değil. Doğanın kent mekânının üretiminde karıştığı roller farklı temsil sistemlerini gerektiriyor. “*Bu Bir Çizgi Değildir*,” görünenlerin ötesinde, kıyı çizgisini maddesel olarak kavramak ile ilgili. Kıyı çizgisi, şehrin su-kara çeperini tarifleyen eleştirel bir hat; insan olan ve olmayan failerin şeklettiği gezegene ait bir müşterek.

Gökçen Erkıılıç, bağımsız araştırmacı, kentsel çalışmalarda kartografi, coğrafya ve ekoloji alanlarında çalışıyor. Mimarlık lisansını ODTÜ’de tamamladı. İstanbul Bilgi Üniversitesi’nden yüksek lisans, İTÜ’den doktora derecesi aldı ve İstanbul Çalışmaları Merkezi’nde misafir araştırmacı olarak bulundu. Çeşitli sergiler, kentsel tasarım projeleri ve yarışmalarda kavramsal tasarımcı ve araştırmacı olarak yer aldı. Su kıyısının insan eliyle şekillendirilmesi ve bunun oluşturduğu sınır biçimleri üzerine doktora tezi “Bu Bir Çizgi Değildir: İstanbul Kıyısının Eleştirel Hatlarının Çizimi”ni 2019 yılında tamamladı. Coastliners Lab’de video anlatılar ile kara ve suyun maddi ilişkileri üzerine çalışıyor. Kentsel ekoloji kuramı konusunda ders vermeyi sürdürüyor. Mimari tasarım ve kentsel araştırma pratiğini Go.St’ta devam ettirmekte.

Ahmet Ünveren 2010’da ODTÜ’den mezun oldu ve 2013’te İstanbul Bilgi Üniversitesi’nden yüksek lisans derecesi aldı. Mimarlık ve kentsel tasarım alanında ulusal ve uluslararası yarışmalarda çeşitli ödüller aldı. Araştırma alanını dijital üretim ve hesaplamalı tasarım oluşturuyor. 2016’dan beri geri dönüştürülen ahşap malzemeleri kullandığı tasarım ve üretim atölyesi Masifwall’ı yürütüyor. Ecem Dilan Köse ile birlikte 2017’de kurduğu dijital sanat oluşumu Re.Sole’de çok ölçekli dokular, ses tasarımı ile video performansları üretiyorlar ve çeşitli sanat etkinliklerinde yer alıyorlar. Tasarım stüdyosu ve kodlama alanlarında ders vermeye devam etmekte.

Calx ruderalis subsp. Istanbulensis

Elif Kendir-Beraha, Aslıhan Demirtaş, Ali Mahmut Demirel

Calx ruderalis subsp. Istanbulensis (CRI; binomial nomenclature expressly proposed for the taxonomy of anthropogenic geological formations, usually reserved for the classification of living species) is an exemplary formation of the current geological era often found on the Princes' Islands near Istanbul, a suburban archipelago in the Marmara Sea. A protected urban and historical site since 1984 without motorized traffic, the Princes' Islands present a stark contrast to the congestion and rapid urban growth within the rest of the city, whose littoral zones constitute a litmus test for the effects of construction waste on marine and terrestrial ecosystems of Istanbul. The best examples of CRI can be found in the Natural History Museum of Istanbul (NHMI). NHMI holds the first collection of its kind; its specimens are collected following the maxim "staying with the trouble" (Haraway, 2016) according to the principles of neo-natural science based on qualitative research, occasionally complemented by quantitative data. The work presented is a video entry for CRI and comprises meanings, concepts, definitions, characteristics, metaphors, symbols, and descriptions of things in several media, but not its counts or measures. In the video, the compressed timescale of this feral geological entity is revealed through a minute observation of its immediate surroundings juxtaposed with its recently formed qualities. What does the inclusion of CRI as a natural formation in a subverted museum of natural history based on qualitative research say about today and the future? What other reasonings and positionings can the research produce beyond the condemnation and criticism of the forces and systems which act upon Istanbul, its growth cycle, and the rights of its non-human residents?

Elif Kendir-Beraha is an architect and academic at Istanbul Bilgi University. Her PhD, focusing on traditional Anatolian stonemasonry as a case study displaying the impact of making and craft knowledge on architectural conception, was completed at RMIT University. She has a MScAAD from Columbia University, and a BArch and MArch from METU. Her main areas of interest are political ecology of urban environments, craft culture, architectural phenomenology, and the epistemological impact of sites on building praxis. She has exhibited her research nationally and internationally, the most recent being *Harran: Physiognomy of a Plain* at Studio-X Istanbul in 2019 with FOL Collective, an occasionally productive art-design research collaboration with Ceren Balkır Övünç. In Fall 2020–2021, she conducted a graduate research studio and a seminar series on the political ecology of Istanbul.

Aslıhan Demirtaş is a practicing architect and co-founder of KHORA Office. Her practice is situated on and around the boundaries of disciplines engaged in making, often in the forms of buildings, gardens, and art projects, while searching for a revised mode of existence and practice on our planet. She has an undergraduate degree from METU and a graduate degree from MIT. Prior to establishing her own practice in New York, she worked for Pritzker Laureate I. M. Pei as the lead designer for the Museum of Islamic Arts in Doha, Qatar and the Miho Chapel in Japan. She is the recipient of a Graham Foundation Grant for her e-book *Graft* to be published by SALT and is an active member of the Initiative for the Protection of the Historical Yedikule Urban Gardens. She teaches at Kadir Has University. She lives in Istanbul and is particularly interested in soils, rocks, dams, plants, geography, and recently, crocheting.

Ali Mahmut Demirel is a Berlin-based artist. He studied nuclear engineering and architecture. He started to make video and sound work in the early 1990s while he was at METU, Audio-Visual Systems Research Center. In the 2000s, he focused his work on real-time computer-generated images and began to create interactive live audio-visual performances. In 2015, Demirel returned to video installation and created a trilogy under the theme *Post-Apocalyptic Utopias*. Those videos formed Demirel's solo show, *ISLE* at Arter Istanbul in 2018. Recently he is working on a series that connects ecology, nature, and myth, through an exploration of specific geographies where notable mythologies emerged.

Calx ruderalis subsp. Istanbulensis

Elif Kendir-Beraha, Aslıhan Demirtaş, Ali Mahmut Demirel

Calx ruderalis subsp. Istanbulensis (CRI; antropojenik jeolojik oluşumların taksonomisi için genellikle yaşayan türlerin sınıflandırılmasında kullanılan binomial nomenklatür sistemini öneriyoruz) özellikle içinde bulunduğumuz jeolojik çağı temsil eden ve çoğunlukla İstanbul'un Marmara Denizi banliyölerinden Prens Adaları'nda görülen bir oluşumdur. 1984'ten beri korunan, motorlu trafiğin bulunmadığı, kentsel ve doğal sit statüsündeki Prens Adaları, kentin diğer ilçelerindeki yoğun yapılaşma ve hızlı kentleşme ile çarpıcı bir tezat oluştururken kıyı alanlarıyla inşaat atığının İstanbul'un deniz ve kara ekosistemleri üzerinde yarattığı etkinin ölçülebildiği bir litmus testi sağlar. En iyi Calx ruderalis subsp. Istanbulensis örnekleri İstanbul Doğa Tarihi Müzesi (İDTM) bünyesinde bulunmaktadır. İDTM türünün ilk örneği olan bir koleksiyona sahiptir, müzenin sergilediği numuneler "sorunla birlikte var olmak" (Haraway, 2016) düsturuyla, bazen nicel verilerle de tamamlanan nitel araştırmalara dayanan neo-natüralist bilim prensiplerine uygun olarak toplanır. Calx ruderalis subsp. Istanbulensis (CRI) numuneleri için yapılmış olan bu video kaydı, numunelerin sayısı veya ölçümlerini değil, anlamları, kavramları, tanımları, karakteristik özellikleri, metaforları, simgeleri ve çeşitli ortamlardaki tasvirleri içerir. Numunelerin yeni oluşmakta olan niteliklerini yakın çevrelerinin titiz gözlemleri ile yan yana getirerek bu yabani jeolojik oluşumların içerdiği sıkıştırılmış zaman ölçeğini açığa çıkarır. CRI numunelerinin düzen bozan, nitel araştırma temelli bir doğa tarihi müzesinin koleksiyonuna doğal oluşumlar kategorisinde dâhil edilmesi bugün ve gelecek hakkında ne söyleyebilir? Bu araştırma İstanbul üzerinde etkin olan kuvvet ve sistemlerin eleştirilmesinin ötesinde, kentin yaşam döngüsü ve insan-dışı sakinlerinin haklarına dair ne tür akıl yürütme ve konumlanmaları üretebilir?

Elif Kendir-Beraha İstanbul Bilgi Üniversitesi'nde öğretim üyesi bir araştırmacı ve mimardır. Anadolu'daki geleneksel taş ustalığının mimarlığın epistemolojisi ile ilişkisi üzerine yaptığı doktora çalışmasını RMIT University'de; tezsiz yüksek lisans çalışmasını Columbia University ileri mimari tasarım programında; tezli yüksek lisans ve lisans çalışmalarını ise ODTÜ'de tamamlamıştır. Ana ilgi alanları kentsel ortamların politik ekolojisi, zanaat kültürü, mimari fenomenoloji ve arazinin inşa pratiği üzerindeki epistemolojik etkisidir. Sanat-tasarım araştırmaları ulusal ve uluslararası platformlarda yer almış; Ceren Balkır Övünç ile ortaklaşa kurduğu FOL Kolektif bünyesinde üretilen *Harran: Bir Ovanın Çehresi* 2019 yılında Studio-X İstanbul'da sergilenmiştir. 2020–2021 Güz döneminde Bilgi Mimarlık Yüksek Lisans Programları bünyesinde Zeynep Turan Hoffman ile birlikte İstanbul'un politik ekolojisini araştıran bir stüdyo ve seminer dizisi düzenlemiştir.

Aslıhan Demirtaş mimar ve KHORA Office'in kurucu ortağıdır. Yapmakla ilgilenen farklı disiplinlerin sınırları arasında yer alan pratiği, gezegenimizde varoluş ve üretim faaliyetlerinin yeni tanımlarını çoğu zaman yapı, bahçe ve sanat projeleri şeklinde soruşturur. Yüksek lisansını MIT'de, lisans derecesini ise ODTÜ'de tamamlamıştır. Kendi ofisini kurmadan önce Pritzker Ödülü sahibi I.M. Pei'nin baş tasarımcısı olarak Doha, Katar'da İslam Sanatları Müzesini ve Kyoto, Japonya'da Miho Şapelin'i tasarlamıştır. SALT'tan çıkacak e-kitabı *Açı* için Graham Foundation ödülüne layık görülen Aslıhan, Yedikule Bostanları Koruma Girişimi'nin faal üyesidir ve Kadir Has Üniversitesi'nde ders vermektedir. Taş, toprak, barajlar, bitkiler, coğrafya ve son zamanlarda tığ ile ilgilenmekte ve İstanbul'da yaşamaktadır.

Ali Mahmut Demirel Berlin'de yaşayan bir sanatçıdır. Sanatla uğraşmadan önce nükleer enerji mühendisliği ve mimarlık okudu. 90'lı yılların başında ODTÜ Görsel-İşitsel Sistemler Araştırma Merkezi'nde araştırma görevlisi iken video ve ses çalışmalarına başladı. 2000'lerde çalışmalarını gerçek zamanlı bilgisayar tarafından üretilen görüntülere odakladı ve etkileşimli canlı görsel-ışitsel performanslar tasarlamaya başladı. 2015 yılında video entalasyon çalışmalarına geri döndü ve *Kıyamet Sonrası Ütopalar* temalı bir üfleme yarattı. Bu videolar Demirel'in 2018'de Arter İstanbul'da ADA başlıklı kişisel sergisini oluşturdu. Son dönemde dikkate değer mitolojilerin ortaya çıktığı belirli coğrafyaların araştırılması yoluyla ekoloji, doğa ve mitolojileri birbirine bağlayan bir seri üzerinde çalışmakta.

Waterline

Aslı Uludağ, Kerem Ozan Bayraktar

Waterline investigates the events that weave together ecology and international maritime commerce by exploring the relationship between barnacles and cargo ships. It focuses on the historicity of aesthetics, techniques, and matter in its method of research and utilizes the red colored surface on ship hulls as an inter-scalar vehicle. Cargo ships, traveling long distances on the planetary scale, carry not only commercial load but also biological mass. Among them are barnacles which are locally also known as *atırgana*. Barnacles, clinging to the bottom of ship hulls, increase the weight of the ship and cause friction which slows down trade, raises fuel consumption, leads to corrosion and, consequently, shortens the life of the ship. Hence, they are deemed an undesired species by seafarers. One of the methods widely used to fend off these creatures is to paint the ship hulls with biocides which are commonly red. Prior to the invention of biocides, in the eighteenth and nineteenth centuries, wooden ship hulls of the Royal Navy were covered with sheets of copper for the same reason. The color of the biocides used today is an aesthetic representation of this material history.

Biological mass is not only carried on surfaces but also in ballast water which is used to regulate ships' balance and depth of immersion. Ballast water, in which many organisms—including barnacle larvae—reside, is adjusted by pumping aboard seawater or discharging it in different regions according to the weight of the changing cargo. It, consequently, causes a transfer of living beings across long distances which are frequently categorized as invasive species in their new environments. The red-painted surface of the ship's hull is a sign of the presence of barnacles in the water and marks the underwater section of the ship. It shows the relationship between cargo and ballast water—the ship's limit of submergence. It is a threshold that emerges at the dynamic border between the ship—a technical object—and its environment—a space where different actors are in contact. It makes visible the complex relationship between ships, water, and living beings, with ballast water and its resident organisms on one side, and beings that form masses and threaten colonialism-based international commerce on the other, and, thus, constitutes the main axis of the video's narrative.

Aslı Uludağ received a BFA from the School of the Art Institute of Chicago and a master's degree in Research Architecture from Goldsmiths University. Her artwork was exhibited in the Ukrainian Institute of Modern Art, Pera Museum, and 5th Istanbul Design Biennial. She researches the architectural, techno-scientific, and legal structures that regulate inter-substantial relations. In practice, she produces tools that can interfere with the spaces, materials, times, and narratives of these structures. Her current research focuses on the impact of the geothermal energy developments in the Büyük Menderes Graben to the environment, especially on the fig and olive trees, and the continuing local resistance in the region.

Kerem Ozan Bayraktar earned a master's degree from Marmara University's Institute of Fine Arts. Bayraktar recently participated in SAHA Studio, Berlin Senate Artist Residency Programme, and Istanbul Biennial Production and Research Programme. The artist produces work with a wide range of representational objects on the transformations, boundaries, collapses, perception of natural and artificial beings. Teaching digital media and art theory, Bayraktar carries out exhibitions, performances, screenings, and seminars in various cultural institutions and writes for print and online publications.

Su Çizgisi

Aslı Uludağ, Kerem Ozan Bayraktar

Su Çizgisi, kargo gemileri ve kaya midyeleri arasındaki ilişkiye odaklanarak ekoloji ve uluslararası ticareti birbirine dolayan olay ağlarını inceliyor. Yöntem olarak estetik, teknik ve maddenin tarihselliğine yoğunlaşıyor ve gemi gövdelerinin su çizgisi altında kalan kırmızı renkli yüzeyi ölçekler-arası bir araç olarak kullanıyor. Kargo gemileri gezegen ölçeğinde büyük mesafeler kat ederken ticari yükün yanı sıra biyolojik kütleleri de taşımaktadır. Bunlardan biri yerel dilde atırgana olarak bilinen, gemiciler tarafından da istenmeyen canlı olarak tanımlanan kaya midyeleridir. Gemilerin altına yapışan midyeler ağırlık yaparak ticareti yavaşlatır ve yakıt tüketimini artırır. Bunun yanı sıra korozyona sebep olarak bakımı güçleştirir ve gemilerin yaşam süresini kısaltırlar. Günümüzde bu canlılarla mücadelede kullanılan yaygın yöntemlerden birisi gemi gövdelerinin genellikle kırmızı renkteki biyosit ile boyanmasıdır. Biyositin icadından önce, on sekizinci ve on dokuzuncu yüzyılda İngiliz Kraliyet Donanması'nın ahşap gemilerinin gövdeleri aynı amaçla bakır ile kaplanmıştı. Modern gemilerde kullanılan biyositin kırmızı rengi, bakırın rengine dayanmaktadır. Gemilerdeki bakır, malzeme olarak değil, rengiyle temsil edilen bir madene dönüşmüştür.

Biyolojik kütlelerin taşınması sadece yüzeylerde değil, gemilerin dengelerini sağlamak için kullandıkları balast suları ile de gerçekleşmektedir. Larva halindeki midyelerin de dâhil olduğu çok sayıda canlının içinde yaşam sürdüğü balast suları, farklı coğrafyalarda kargo ağırlığına göre değiştirilmekte, uzun mesafeler arasında bir canlı transferine neden olmaktadır. Bu canlılar taşındıkları bölgelerde sık sık istilacı olarak kategorize edilmektedir. Gemi gövdesindeki kırmızı ile boyanmış yüzey, bir yandan sudaki midyelerin varlığını, diğer yandan geminin su altında kalan bölgesini işaret ederek, geminin batma sınırını; yük ile balast suyu arasındaki ilişkiyi, geminin batma sınırını gösterir. Bu kırmızı yüzey, *teknik bir nesne* olan geminin çevresiyle arasındaki dinamik sınırdaki ortaya çıkan, farklı aktörlerin temas halinde olduğu bir eşiktir. Bir tarafında balast suyu ve içerisindeki organizmalar, diğer tarafında ise sömürgecilik kökenli uluslararası ticareti kitleler oluşturarak tehdit eden canlıların bulunduğu kırmızı yüzey, gemi, su ve canlılar arasındaki karmaşık ilişki ağlarını görünür kılarak anlatının ana aksını oluşturur.

Aslı Uludağ School of the Art Institute of Chicago'da güzel sanatlar lisans eğitimi ve Goldsmiths, University of London'da araştırma mimarisi yüksek lisans eğitimi aldı. Sanatsal üretimleri Ukrainian Institute of Modern Art, Pera Müzesi ve 5. İstanbul Tasarım Bienali'nde sergilendi. Araştırmalarında varlıklar arası ilişkileri düzenleyen mimari, tekno-bilimsel ve hukuki yapıları inceliyor. Pratiğinde bu yapıların mekân, madde, zaman ve anlatılarına müdahalelerde bulunabilecek araçlar üretiyor. Güncel araştırması Büyük Menderes Grabeni'ndeki jeotermal enerji yapılaşmasının çevreye, özellikle incir ve zeytin ağaçlarına olan etkisine ve bölgede süren yerel direnişe odaklanıyor.

Kerem Ozan Bayraktar Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü'nde yüksek lisans ve sanatta yeterlik eğitimini tamamladı. Son dönemde SAHA Studio, Berlin Senate Artist Residency programı ve İstanbul Bienali Çalışma ve Araştırma Programı'na katılan Bayraktar geniş bir temsil nesnesi yelpazesiyle, doğal ve yapay varlıkların başkalaşımına, sınırlarına, çöküşlerine ve onları kavrama yöntemlerimize yoğunlaşan çalışmalar gerçekleştirir. Dijital medya ve sanat teorisi üzerine dersler veren Bayraktar, farklı kültür kurumlarında sergi, performans, gösterim ve seminerler gerçekleştirme, basılı ve çevrimiçi yayınlarda metinler yazmaktadır.

The Sea-Crossed Fisherman: Solastalgia and Grief in the Beykoz District Deniz Gündoğan İbrişim, Aysim Türkmen, Serhan Erkol

Solastalgia, coined by sustainability scholar and philosopher Glenn Albrecht in 2005, is formed by the combination of the Latin words *sōlācium* (comfort) and the Greek root *-algia* (pain). Solastalgia is best described as the lived experience of negatively perceived environmental change. Albrecht provides us with language to articulate feelings of environmental grief in the age of the Anthropocene, and his concept signals a deep form of existential distress when we are directly confronted by unwelcome change and in a particular loss in our beloved home environment. As opposed to nostalgia—the melancholia or homesickness experienced by individuals when separated from a beloved home—solastalgia is the distress that is produced by environmental change impacting people while they are directly connected to their home environment. The video focuses on the Beykoz district located along the Bosphorus on the Asian side of Istanbul, especially the sea of Marmara, its long gone fish and sea creatures as well as lively fishermen. From an ecological perspective, this video not only constitutes a conversation on ecological grief and solastalgia in post-Ottoman Istanbul, but also urges us to consider how we become aware of our increasing *entanglement* with *nonhuman* others.

Deniz Gündoğan İbrişim holds two MA degrees in gender studies from Istanbul University and Central European University. She received her PhD in comparative literature from Washington University in St. Louis. She specializes in literary trauma and memory studies, postcolonial studies, ecofeminism, posthumanism, environmental humanities, and Middle East studies. Her research has been supported by the Sawyer Seminars funded by the Andrew W. Mellon Foundation, Fulbright-IIE, The Open Society Foundations, and several Washington University fellowships. Her work has appeared or is forthcoming in many journals and edited volumes. With Sema Kaygusuz, she has co-authored *Gaflet: Türkçe Edebiyatın Cinsiyetçi Sinir Uçları* (Metis, 2019). She has recently been awarded the Marie Skłodowska-Curie Postdoctoral Fellowship within the EU Horizon 2020 program, and is currently working as a Marie Curie Fellow at the Gender and Women's Studies Center of Excellence (SU Gender) at Sabancı University.

Aysim Turkmen has been creating fiction and documentary films about Istanbul for fifteen years. She has also produced and presented *Metropolitika*, a radio program on the politics and culture of global cities, at Açık Radyo. She taught urban anthropology courses at Yıldız Technical University Arts and Design Faculty between 2006 and 2015, and is one of the founders of Filmpere Script Development Group. Her feature film project, *PEEKABOO*, is currently in production. She has a seven years old son, Alish.

Serhan Erkol is a saxophone player, multi-instrumentalist, composer, arranger. He started his bachelor's degree at İzmir Dokuz Eylül University's Faculty of Music Education, and completed at Istanbul Bilgi University (2000). He completed his master's in music degree at the Contemporary Improvisation program at New England Conservatory of Music, where he studied with a Fulbright Scholarship. He studied with Ricky Ford, Ran Blake, and George Garzone, among others. Highlights include tours, performances and/or recordings with bands and artists such as Ricky Ford Orchestra, Lawrence "Butch" Morris Ensemble, TRT Istanbul Jazz Orchestra, Istanbul Superband, CRR Bigband, Kolektif Istanbul, Ediz Hafızoğlu "Nazdrave," Ceylan Ertem, and Pinhani. He continues his music career as a professional musician in Istanbul. He has released two solo albums: *Motel ATM* (Lin Records, 2017), *Melting Pot* (Lin Records, 2019).

Deniz Küstü: Beykoz'da Solastalji ve Ekolojik Keder Deniz Gündoğan İbrişim, Aysim Türkmen, Serhan Erkol

Avustralyalı filozof Glenn Albrecht tarafından 2005 yılında türetilen solastalji, Antroposen çağında çevresel tetiklenen kaygıya anlam vermeyi amaçlayan yeni bir kavram. Bu kavram, zihnimizdeki ilk çağrışımı yurt, sıra özlemi veya geçmişte kalmış olana duyulan sevgi, hasret gibi anlamlar olan ve eve dönüşü işaret eden nostalji kavramının aksine insanın kendisini tam da evindeyken yersiz yurtsuz hissetmesine yöneliktir. Solastalji fiziksel olarak bulunduğumuz yerden bir başka yere veya coğrafyaya göç etmeksizin hissettiğimiz bir ev özlemidir. Latince *sōlācium* (avuntu, rahatlatmak, teselli) sözcüğünden ve Yunanca *-algia* (acı) kökünden türetilen solastalji, kendimizi içine rahatlıkla yerleştirdiğimiz kültürel ve ekolojik dünyamızın çoğu kez ölçülemez seyreden değişimi ve tahribatı karşısında hissettiğimiz kederin bir türü, ekolojik keder olarak da algılanabilir. Video İstanbul'un Beykoz semtine, insan ve insan olmayan bütün sakinlerini bir arada düşünerek çevreci bir bakıştan yaklaşıyor. Özellikle Beykoz balıkçılarını, balıklarını, denizi merkezine alarak solastalji ve ekolojik keder kavramlarına bir giriş yapmayı ve bu kavramları tartışmaya açmayı amaçlıyor.

Deniz Gündoğan İbrişim İstanbul Üniversitesi ve Central European University'den toplumsal cinsiyet çalışmaları alanında yüksek lisans derecelerini aldı. Fulbright bursuyla gittiği Washington University'de karşılaştırmalı edebiyat alanında Çağdaş Anglofon ve Türkçe edebiyatta şiddet, travma ve hayatta kalma temsilleri üzerine yazdığı tezle doktorasını tamamladı. Araştırma ve ilgi alanları arasında dünya edebiyatı, postkolonyal roman, travma ve bellek çalışmaları, posthumanizm ve çevreci beşeri bilimler bulunmaktadır. İbrişim'in makale, yazı ve çevirileri birçok dergi ve derleme kitapta yayımlandı. Sema Kaygusuz ile birlikte hazırladıkları *Gaflet: Modern Türkçe Edebiyatın Cinsiyetçi Sinir Uçları* kitabı 2019'da Metis Yayınları'ndan çıktı. Gündoğan İbrişim UFUK 2020 programı kapsamında kazandığı Marie Skłodowska Curie Bireysel Araştırma Bursu ile Sabancı Üniversitesi Toplumsal Cinsiyet ve Kadın Çalışmaları Mükemmeliyet Merkezi'nde (SU Gender) Marie Curie öğretim üyesi olarak görev yapmaktadır.

Aysim Türkmen on beş yıldır İstanbul hakkında kurgu ve belgesel filmler yapıyor. Açık Radyo'da küresel kentlerin siyaseti ve kültürünü konu alan bir radyo programı olan *Metropolitika*'nın yapımcılığını ve sunuculuğunu yürütüyor. 2006–2015 yılları arasında Yıldız Teknik Üniversitesi Sanat ve Tasarım Fakültesi'nde şehir antropolojisi dersleri verdi. Filmpere Senaryo Geliştirme Grubu'nun kurucularından biridir. Alish adında yedi yaşında bir oğlu var. Halen uzun metrajlı filmi *PEEKABOO* üzerinde çalışıyor.

Serhan Erkol saksofon sanatçısı, multi-enstrümantalist, besteci, aranjör. İzmir Dokuz Eylül Üniversitesi Müzik Eğitim Fakültesi'nde başladığı lisans eğitimini İstanbul Bilgi Üniversitesi'nde tamamlamıştır (2000). Fulbright Bursu ile Boston'daki New England Conservatory of Music'te okumak üzere Amerika'ya gitmiş ve Contemporary Improvisation programında yüksek lisansını tamamlamıştır. Ricky Ford, Ran Blake, George Garzone gibi birçok müzisyenle çalışmıştır. Öne çıkan etkinlikler arasında Ricky Ford Orchestra, Lawrence "Butch" Morris Ensemble, TRT İstanbul Caz Orkestrası, İstanbul Superband, CRR Bigband, Kolektif İstanbul, Ediz Hafızoğlu "Nazdrave" bulunmaktadır. Ceylan Ertem, Pinhani gibi grup ve sanatçılarla turlar, performans ve kayıtlarda yer almıştır. İki solo albümü vardır: *Motel ATM* (Lin Records, 2017), *Melting Pot* (Lin Records, 2019). Müzik hayatına İstanbul'da devam etmektedir.

The Istanbul of the Fish

Özden Demir, Mert H. Atalay

According to Greek mythology, Bosphorus is the place Io, in the shape of a cow, came ashore. Its direct meaning is “cow passage.” It is the road that originated 9000 years ago when cascades of flooding water connected the Aegean Sea and the Black Sea and rejoined the fish. It is the home of the fish.

A brilliant white rock, gleaming through the water from its depths, close to Khalkedon on the Asian side, where Leander’s Tower now stands in its stead. The bonito fish is startled at the sight of this rock. They gregariously turn towards the Golden Horn. This is a city built for the bonito. And other fish: bluefish, red mullets, tunnies, palometa, gray mullets...

The Istanbul of the Fish follows the trail of the myths of the Istanbul fish throughout different times in history and takes its viewer on an expedition. The video is an essay from the eyes of disoriented fish, in which the past, present, and the future interlace throughout a jaunt around the city of Istanbul: an integrated time and space where fact and fiction go hand in hand. Inspired by Donna J. Haraway, it aims to forge human kinship with this kindred species.

Özden Demir is an architect and artist. She produces text-based film and installation work on the concepts of space and memory.

Mert H. Atalay is a screenwriter with a background in mechanical engineering. He writes scripts for film and television.

Balıkların İstanbul’u

Özden Demir, Mert H. Atalay

Bosporos Yunan mitolojisine göre ineğe dönüşmüş Io’nun karaya çıktığı yer. Anlamı “inek geçidi.” 9000 yıl önce suların taşmasıyla şelale gibi akan denizin Ege ile Karadeniz’i birleştirmesiyle oluşan, balıkları birbirine kavuşturan yol. Balıkların evi neyse o.

Asya Yakası’nda Khalkedon yakınında, dipten yüzeye doğru suyun arasından parıldayan şahane beyazlıkta bir kaya. Şimdilerde yerinde Kız Kulesi. Palamutlar bu kayayı birden karşılarında görünce ürker. Sürü halinde Haliç’e yönelirler. Palamutlar için kurulmuş bir şehir bu. Ve diğer balıklar için: Lufari, barbuni, forik, palamizo, kefali...

Balıkların İstanbul’u, izleyenleri İstanbul’un balıklarının farklı çağlardaki söylencelerinin rotasını günümüzde takip ederek balıklar üzerine bir keşfe çıkarıyor. Video, İstanbul’da gezinirken gelecek, geçmiş ve şimdinin birleştiği, hayalle hakikatin ayrılamadığı birleşik zaman ve mekânda, yolları kaybettirilmiş balıkların gözünden bir deneme, Haraway’dan esinlenerek bu yoldaş tür ile bir akrabalık kurma çabası niteliğinde.

Özden Demir, mimar ve sanatçı. Mekân ve bellek temaları üzerine metin odaklı film, enstalasyon işleri üretiyor.

Mert H. Atalay, makine mühendisliği kökenli senaryo yazarı. Film ve dizi senaristliği yapıyor.

Upstream

Bahar Topçu, Hilal Şenel

In the last few years, we have witnessed boars swimming across the Bosphorus, presumably fleeing down from the Northern Forests as a result of construction on the city's peripheries. In October 2013, the residents of the Rumeli Kavağı said that they were used to encountering boars descending from surrounding forests, but it was the first time that they ever saw them swimming in the sea, while the neighborhood headman suggested hunting them as a solution. Another boar came ashore and was seen in the yard of a Bebek mansion, and another on the shores of Tophane, a neighborhood with no actual coastline because of the construction work on the waterfront.

Is it possible to see an act of resistance in the struggle of these boars, representatives of the nonhuman residents of Istanbul, to maintain their urban existence by means of surpassing the Bosphorus? Where on the paradigm of “political subjectivity,” defined by Jacques Rancière as the “distribution of the sensible,” would the boars swimming across the Bosphorus fall? According to Rancière, what a human can be and what they can do are determined through the “distribution of the sensible,” and this makes human actions prone to interpretation. This also leaves certain things out by rendering them invisible.

...the distribution of the sensible therefore establishes at one and the same time something common that is shared and exclusive parts. This apportionment of parts and positions is based on a distribution of spaces, times, and forms of activity that determines the very manner in which something in common lends itself to participation and in what way various individuals have a part in this distribution. (Rancière, *The Politics of Aesthetics*, 2008)

Upstream reveals the effects of the politics of construction spread from the city's shores to the peripheries on the urban texture through encounters with boars. These encounters take place in diverse environments, ranging from their most important habitat, the Northern Forests, to neighborhoods with contrasting socioeconomic and sociocultural dynamics such as Rumeli Kavağı, Bebek, and Tophane. *Upstream* points to the confrontations between the routine flow of the city and Istanbul's non-human residents, as well as their resistance to that routine.

Bahar Topçu graduated from the European Union Relations Department of Istanbul Bilgi University in 2010, and then started her career in the private sector. A meeting with Greens of Turkey in 2012 catalyzed many changes in her life. As a result of these changes, she is now a ballet/dance teacher and a graduate student working on the performative aesthetics of climate activism. Motivated to work on performance art, Topçu shares her different quests as a feminist climate activist with her articles in *Yeşil Gazete* (*Green Newspaper*).

Hilal Şenel started her undergraduate degree in Koç University Chemical and Biological Engineering Department in 2012; but later pursued Sociology Major, Media and Visual Arts Minor, and Film and Video Track programs. Since her first experimental short film shot in 2018, she has been creating video works as well as producing and directing. She is also an air aerobic performer, climate, environment, women's rights activist, and columnist. She aims to point out the troubles about life by using the lenses acquired from disciplines such as sociology, social anthropology, philosophy and literature, and to make relationships between things visible.

Akışa Karşı, Akıntıyla Beraber

Bahar Topçu, Hilal Şenel

Geçtiğimiz yıllarda, İstanbul'un çeperindeki hafriyat alanlarının giderek genişlemesinin bir sonucu olarak Kuzey Ormanları'ndan kent merkezine indiği tahmin edilen domuzların Boğaz'dan yüzerek geçişlerine şahit olduk. 2013'te Rumeli Kavağı Mahallesi sakinleri, çevre ormanlardan inen yaban domuzları ile karşılaşmaya alışık olduklarını ancak boğazda yüzen domuzları ilk kez gördüklerini söylemiş, mahallenin muhtarı da çözüm olarak domuzları avlamayı önermişti. Yine yüzerek kıyıya çıktığı bilinen bir domuz, Bebek'teki bir yalının bahçesinde, bir başkasıysa aslında kıyı şeridindeki inşaat çalışmaları sebebiyle bir kıyısı dahi olmayan Tophane sahilinde görülmüştü.

Bu bağlamda, İstanbul'un insan olmayan sakinlerini temsilen domuzların, yaşam alanlarının tahribine rağmen boğazı geçerek kentte varlığını sürdürme çabasını bir direniş olarak görmek mümkün müdür? Domuzların boğazda yüzmesi, Jacques Rancière'in “duyulurun paylaşımı” olarak tanımladığı “siyasal öznellik” yaklaşımında nereye düşer? Rancière'e göre insanın kim olabileceği ve neler yapabileceği “duyulurun paylaşımı” üzerinden belirlenir ve bu durum, insan eylemlerini anlam atfetmeye açık hale getirir. Bu anlamlandırma sürecinin görünmez kılarak dışarıda bıraktığı şeyler de vardır.

...duyulurun paylaşımı, hem paylaşılan ortak bir şeyi, hem de dışlayıcı (exclusive, inhisari) payları saptar. Payların ve yerlerin bu bölüşümünün temelinde, mekânların, zamanların ve etkinlik biçimlerinin paylaşımı vardır; bu paylaşım ise bizzat ortak olanın katılıma nasıl uyum sağladığını ve herkesin bu paylaşımında nasıl payı olduğunu belirler. (Rancière, *Görüntülerin Yazgısı, Duyuların Paylaşımı*, 2008)

Video, domuzların yaşam alanlarından en önemlisi olan Kuzey Ormanları'nın yanı sıra yüzerek vardıkları Rumeli Kavağı, Bebek ve Tophane gibi birbirinden farklı sosyo-ekonomik ve sosyo-kültürel dinamiklere sahip semtlerdeki karşılaşmalar üzerinden, kentin kıyılarından çeperine yayılmış hafriyat politikalarının kent dokusuna etkilerini görünür kılıyor. *Akışa Karşı, Akıntıyla Beraber*, İstanbul'un insan olmayan varlıklarının ve direnişlerinin, kentin rutin akışındaki karşılaşmalarına işaret ediyor.

Bahar Topçu 2010'da İstanbul Bilgi Üniversitesi Avrupa Birliği İlişkileri Bölümü'nden mezun olduktan sonra çalışma hayatına özel sektörde başladı. 2012'de Türkiye Yeşilleri ile tanıştıktan sonra hayatında pek çok şeyi değiştirmeye karar verdi. Bu kararlar sonucunda bugün artık bale/dans öğretmeni ve iklim aktivizminin performatif estetiği üzerine çalışan bir yüksek lisans öğrencisi. Performans sanatı üzerine çalışmaya devam etmeyi amaçlayan Topçu, feminist bir iklim aktivisti olarak farklı arayışlarını *Yeşil Gazete*'deki yazılarıyla paylaşıyor.

Hilal Şenel 2012'de Koç Üniversitesi Kimya ve Biyoloji Mühendisliği Bölümü'nde başladığı lisans eğitimine, Sosyoloji anadalı, Medya ve Görsel Sanatlar yandalı ve Film ve Video Track programı ile devam etti. 2018 yılında çektiği ilk deneysel kısa filminden bu yana yapımcılık ve yönetmenliğin yanı sıra video işleri üretmeye devam etmektedir. Aynı zamanda havada akrobasi performansçısı, iklim, çevre, kadın hakları aktivisti ve köşe yazarıdır. Şeyler arasındaki ilişkileri görünür kılmayı; sosyoloji, sosyal antropoloji, felsefe, edebiyat gibi disiplinlerden de kazandığı lensleri kullanarak hayata dair dertleri(ni) işaret etmeyi amaçlar.

Compassion

Halil Yetiş

It is only possible with the efforts of compassionate people to love animals, to form a coexistence with them, to act against their hunt or extinction, to help them live, and to restore a balance in the natural habitats we have been damaging for millennia. The lack of virtue and love in human behavior has brought many animal species, trees, mountains, lakes, seas, indeed almost all elements of nature, to the brink of extinction.

Placing compassion in the basis of his philosophy, Schopenhauer affirms that the only thing to undo the egoism and evil caused by volition is compassion and that the power inherent in compassion both prevents harm to other beings and prompts help.

The *Compassion* video series experimentally and critically examines the relationship between hunter and prey. It delves into the permanent situation of the human being against animals through an ordinary moment in hunting. The duality of the real and the imitation of the plastic ducks used for hunting, and the violent relationship of this interchanging duality is discussed in terms of the meaning of compassion that turns into a trick in hunting.

Halil Yetiş is a film director/artist. He has been involved in many independent cinema and video projects as a director and actor. After shooting two short movies *Kite* and *Life is Circle* (2007–2008), he completed his first documentary, *1457 Ankara* (2014), which screened in many festivals in Turkey and abroad. He made videos with Artıkışler Collective in the 3rd Çanakkale Biennial (*An Ankara Resistance*, 2012) and 14th Istanbul Biennial (*Residuals*, 2015). His last video-documentary *Wild Pleasures* (2017) has been screening in film festivals and video exhibitions since 2017. Currently, he carries out his cinema and video projects under the Artıkışler Video Collective.

Merhamet

Halil Yetiş

Hayvanları sevmek, onlarla ortak bir yaşam kurmak, avlanmalarına ya da yok olmalarına karşı bir eylemde bulunmak, yaşamlarına yardımcı olmak, geçmişten bugüne bozduğumuz yaşam alanlarında yeniden bir denge kurmalarını sağlamak ancak merhamet sahibi insanların çabalarıyla mümkün olabilir. Günümüz insanının kimi davranışlarının erdemden ve sevgiden yoksun olması, birçok hayvan türünü, ağaçları, dağları, gölleri, denizleri doğanın neredeyse bütün unsurlarını yok etmenin eşiğine getirdi.

Felsefesinin temeline merhamet kavramını yerleştiren Schopenhauer, istencin doğurduğu bencillik ve kötülüğü ortadan kaldıracak tek şeyin merhamet olduğunu, özündeki gücün hem diğer varlıklara zarar vermeyi engellediğini hem de yardım etmek için harekete geçirdiğini belirtir.

Merhamet başlıklı video serisinde, av ve avcı arasındaki ilişki deneysel ve eleştirel bir yaklaşımla irdeleniyor. Sıradan bir avlanma anında insanın hayvanlar karşısındaki yerleşik konumunu inceliyor. Av esnasında kullanılan plastik ördeklerin gerçek-sahte ikiliği ve birbiri yerine geçen bu ikiliğin şiddet üzerine kurulu ilişkisi, merhametin avcılıkta sahteleşen anlamıyla ele alınıyor.

Halil Yetiş, film yönetmeni/sanatçı. Birçok bağımsız sinema ve video projesinde yönetmen ve oyuncu olarak yer aldı. *Uçurtma* ve *Hayatın Çemberi* adlı iki kısa filmini çektikten sonra, (2007–2008), yurtiçi ve yurtdışında birçok festivalde gösterilen ilk belgeseli *1457 Ankara'yı* (2014) tamamladı. Artıkışler Kolektifi ile 3. Çanakkale Bienali (*Bir Ankara Direnişi*, 2012) ve 14. İstanbul Bienali'nde (*Residuals*, 2015) videolar çekti. Son video-belgeseli *Wild Pleasures* 2017 yılından bu yana film festivallerinde ve video sergilerinde gösterilmektedir. Halen Artıkışler Video Collective bünyesinde sinema ve video projeleri üzerine çalışmaktadır.

Misanthropy: The Istanbul of the Eagle

Alen Mevlat, Ali Cindoruk, Aslıhan Demirtaş,
İtri Levent Erkol, Erhan Muratoğlu, Aylin Kanar, Rumeysa

Istanbul, a flow hub. A flow of water, energy, habitats, humans, and migratory soaring birds. This hub is home to one of the rarest raptors of Europe, the Eastern Imperial Eagle *Aquila heliaca*, an apex predator. Apex predators are seen as indicators of environmental health for all ecosystems, including those lying between the urban and rural settlements where the flow is constant. Where the eagles roam are among the healthiest ecosystems of Istanbul. Eagles avoid humans, they can be considered *misanthropes*. They prefer to live and nest away from the urban context, which replaces the wild and repopulates it mostly with human species, including its rural hinterlands. When we think of Istanbul, do we ever think of a misanthropic version, such as that which belongs to the eagle? The space of the eagle is unbound. We are born, live, and die with boundaries that are taught to us. We live in a world where the north is up and the south is down. If we had a chance to observe and explore the Earth via an eagle's eyes; we would be unbound, knowing no political boundaries, knowing no north, no east—just huge water basins, mountains, pastures as far as the eye can see with scattered trees and sheep and cow grazing. This work is about coexistence and the unbinding of Istanbul from the eyes of a misanthrope, the Eastern Imperial Eagle.

Alen Mevlat has been part of the Slow Food movement since 2013. He lives on an ecological family farm in the North Aegean and experiments with versatile eco-friendly agricultural production methods. During his works on conservation and rewilding of oak forests, he observed agrosilvopastoral systems and their importance for nature conservation. He believes in a nature conservation model that could be possible with local producers and their activities sustaining biodiversity and conservation of species.

Ali Cindoruk's interdisciplinary work often combines interpretive, conceptual, and experimental approaches into one process. He is a co-founder of KHORA, a collaborative and multiscale practice that engages in spatial design, landscape and installation projects as well as visual identity programs, print, web and exhibition design, research, curation, and art projects working with entities like the Association of Archaeologists, Yapı Kredi Culture Center, SALT, Bomontiada, Contemporary Istanbul, Alt Art Space, Bent Artists' Books, and Goethe Institut. He is a member of the Grup Grip-in Collective whose interpretative work dealt with concepts like myths, appropriation, authorship, and intertextuality. Prior to relocating to Istanbul, he has lived and worked in New York co-founding design studios Design Division and Program 11. Cindoruk holds a BID in Industrial Design from the METU and an MA in graphic design from Bilkent University.

Aslıhan Demirtaş is a practicing architect and co-founder of KHORA Office.

İtri Levent Erkol is a nature conservation expert with more than a decade of experience. He has partaken in the development and implementation of numerous protected area management and species action plans. His experience led him to work with nature-friendly farmers for the sake of both human and biodiversity well-being. His primary research interests are ecosystem restoration and rehabilitation, rewilding, agrosilvopastoral systems, landscape ecology, and biocultural heritages.

Aylin Kaynar and **Rumeysa Tıpırdamaz** are currently fourth-year students at Kadir Has University, Department of Architecture.

Mizantropi: Kartalın İstanbul'u

Alen Mevlat, Ali Cindoruk, Aslıhan Demirtaş,
İtri Levent Erkol, Erhan Muratoğlu, Aylin Kanar, Rumeysa

İstanbul, bir akış merkezi. Suyun, enerjinin, yaşam alanlarının, insanın ve yüksekten uçan göçebe kuşların akışı. Bu merkez Avrupa'nın en nadir yırtıcı kuşlarından birine, bir uç yırtıcı olan *Aquila heliaca*, yani şah karallara mesken sağlıyor. Uç yırtıcılar, akışın sürekli olduğu kentsel ve kırsal yerleşim yerlerinin arasında yer alanlar dahil olmak üzere tüm ekosistemlerin sağlığının işareti olarak görülüyor. Kartalların uçtuğu yerler, İstanbul'un en sağlıklı ekosistemleri arasında yer alıyor. Kartallar insanlardan kaçınır ve bir anlamda mizantrop olarak adlandırılabilirler. Kırsal iç bölgeler dahil olmak üzere, yabanın yerini alan ve yerini çoğunlukla insan türüyle dolduran kentsel şartlardan uzakta yaşamayı ve yuva yapmayı tercih ederler. İstanbul'u düşündüğümüzde hiç mizantropik, örneğin bir kartala ait olan bir kent versiyonunu aklımıza getiriyor muyuz? Kartalların alanı bağımsızdır. Biz ise bize öğretilen sınırlar içerisinde doğar, yaşar ve ölürüz. Kuzeyin yukarıda, güneyin aşağıda olduğu bir dünyada yaşarız. Dünyayı bir kartalın gözünden izlememiz ve keşfetmemiz mümkün olsaydı, biz de bağımsız olurduk, politik sınırları, kuzeyi, güneyi tanımazdık—yalnızca muazzam su havzaları, dağlar, dört bir yanında ağaçlıklar ile otlayan koyun ve inek sürüleriyle dolu, göz alabildiğine uzanan çayırlar. *Mizantropi: Kartalın İstanbul'u*, bir arada var olmanın ve İstanbul'un bağlarından arınışının bir mizantrop, yani şah kartalın gözünden görülmesiyle ilgilidir.

Alen Mevlat 2013 yılından itibaren Slow Food hareketinin içerisinde. Kuzey Ege'de ekolojik bir küçük aile çiftliğinde yaşıyor ve doğa dostu üretim metotlarında deneyim kazanmaya devam ediyor. Meşe ormanlarının korunması ve yeniden doğallaştırılması için yaptığı çalışmalarda çoklu üretim sistemlerinin doğa korumadaki önemini gözlemledi. Doğayı korumanın yerelde doğa dostu üretim yapanların katılımıyla mümkün olabileceğini inanıyor ve çalışmalarını, üretici faaliyetlerinin türlerin ve biyoçeşitliliğin korunmasına katkı sağladığı sistemlerin devamlılığı için sürdürüyor.

Ali Cindoruk'un disiplinler arası çalışmaları sıklıkla yorumlama odaklı, kavramsal ve deneysel yaklaşımları bir süreçte birleştirir. Eş kurucusu olduğu KHORA'da kurumsal kimlik, grafik, mekan ve peyzaj tasarımlarından, sergi, enstalasyon, araştırma, küratöryel ve sanat projelerine uzanan çok ölçekli pratikler çerçevesinde Arkeologlar Derneği, Yapı Kredi Kültür Sanat, SALT, Bomontiada, Contemporary Istanbul, Alt Sanat Mekanı, Bent Sanatçı Kitapları ve Goethe Institut gibi kurumlarla çalışmalar gerçekleştirmiştir. Popüler mitler, müelliflik, metinlerarasılık, temellük etme gibi kavramlarla uğraşan Grup Grip-in sanat kolektifinin üyesidir. İstanbul'a yerleşmeden önce New York'ta, eş kurucusu olduğu Design Division and Program 11 stüdyolarında çalışmıştır. Lisansını ODTÜ'den, yüksek lisansını ise Bilkent Üniversitesi'nden almıştır.

Aslıhan Demirtaş mimar ve KHORA Office'in kurucu ortağıdır.

İtri Levent Erkol on yılı aşkın süredir doğanın korunması için çalışıyor. Birçok korunan alan yönetim planı ve tür eylem planının hazırlanma ve uygulanma aşamasında yer aldı. Yaptığı çalışmalar onu, gerek biyolojik çeşitliliğin gerekse insanların iyiliği için, doğa dostu üretim yapan çiftçilerle çalışmaya yönlendirdi. Öncelikli çalışma konuları arasında, ekosistem restorasyonu ve rehabilitasyonu, (yeniden) doğallaştırma, çoklu (agrosilvopastoral) üretim sistemleri, peyzaj ekolojisi ve biyo-kültürel miraslar yer alıyor.

Aylin Kanar ve **Rumeysa Tıpırdamaz** Kadir Has Üniversitesi Mimarlık Bölümü'nde son sınıf öğrencileridir.



POSTER PRESENTATIONS POSTER SUNUMLARI

*Poster presentations are available at the conference Discord server
Poster sunumları konferansın Discord server'ında izlenebilecektir*

Free-Ranging Dogs as Hiking Companions

Orsolya Barna

Street dogs of Istanbul are probably the most visible and well-documented, nonhuman subjects of social and historical research related to the urban space in Turkey. Academics like Ayten Alkan, Cihangir Gündoğdu, Kimberly Hart, Ekrem Işın, Catherine Pinguet, Irvin Cemil Schick, Mine Yıldırım, and Sezai Ozan Zeybek analyzed many aspects of their entangled relations with human inhabitants and their role (and rights) in the life of the rapidly modernizing and growing metropolis—both in the past and present.

This poster presentation provides insight of a different and maybe rather particular aspect of interspecies relationship: hiking with stray village dogs around Istanbul. The ongoing ethnographic research, based on participant observation and semi-structured interviews, standing at the intersections of multispecies ethnography and animal geographies follows the various experiences and encounters of a hiking group on their weekly hikes. Often accompanied by one or more dogs, they cross villages, deep forests, dams and reservoirs, zones of authorities, devastated areas covered with construction waste or open-air mines that create a desert-like surface on the hill-sides.

The seemingly simple activity of walking together raises many questions about the agency and social status of “day-dogs” (as they are called by the group). In my presentation I concentrate on the practices and dynamics of this interspecies sense-making.

Orsolya Barna is a PhD student in the Interdisciplinary Social Research Program of Eötvös Loránd University, Budapest. Her main interest is multispecies ethnography. In her ongoing research she focuses on the relatedness and everyday practices of coexistence between stray dogs and humans in (and around) Istanbul. Parallel to her engagement in social sciences, she is also active as an artist and museum educator. For the last two years she has been working on an art mediation program with Kassák Museum that is a showroom and research center of historical avant-garde.

Doğa Yürüyüşü Yoldaşı Olarak Sahipsiz Köpekler

Orsolya Barna

İstanbul’un sokak köpekleri Türkiye’de kentsel mekânla ilgili sosyal ve tarihi araştırmaların muhtemelen en görünür ve en iyi belgelenmiş insan olmayan öznelidir. Ayten Alkan, Cihangir Gündoğdu, Kimberly Hart, Ekrem Işın, Catherine Pinguet, Irvin Cemil Schick, Mine Yıldırım ve Sezai Ozan Zeybek gibi akademisyenler geçmişte ve günümüzde sokak köpeklerinin şehrin insanlarıyla iç içe geçmiş ilişkilerinin birçok yönünü, hızla modernleşen ve büyüyen metropol hayatındaki rollerini (ve haklarını) incelemiştir.

Bu poster sunumu türler arası ilişkilerin farklı ve belki de daha özel bir yönüne ışık tutuyor: İstanbul etrafında sahipsiz köy köpekleri ile doğa yürüyüşü. Katılımcı gözlemlerine ve yarı-yapılandırılmış görüşmelere dayanan ve çoklu türler etnografisi ile hayvan coğrafyalarının kesişiminde bulunan ve hâlen devam eden bu etnografik araştırma, bir doğa yürüyüşü grubunun yaptığı haftalık yürüyüşlerdeki çeşitli deneyimleri ve rastlantıları izlemektedir. Bu grubun yolu çoğu zaman bir veya daha fazla köpeğin eşlikçiliğinde köylerden, ormanlardan, barajlar ve baraj göllerinden, askeriye veya devlete ait otorite alanlarından, inşaat atıklarıyla kaplı harap bölgelerden veya yamaçlarda çöl benzeri bir yüzey yaratan açık hava madenlerinden geçmektedir.

Görünürde basit bir etkinlik olan bu yürüyüşler “gün köpekleri”nin (grup tarafından böyle çağrılıyorlar) aracılığı ve sosyal statüsü hakkında pek çok soruyu gündeme getiriyor. Sunumumda bu türlerarası anlamlandırma pratiklerine ve dinamiklerine yoğunlaşacağım.

Orsolya Barna Eötvös Loránd University’de (Budapeşte) Interdisciplinary Social Research Program’de öğrencisidir. Barna’nın ana ilgi alanı çoklu türler etnografisidir. Devam etmekte olan çalışmasında İstanbul (ve çevresinde) serbest gezen köpekler ve insanlar arasındaki ilintilere ve bir arada yaşamının gündelik pratiklerine odaklanmaktadır. Barna sosyal bilimler alanındaki uğraşlarına paralel olarak bir sanatçı ve müze eğitimcisidir. Son iki yılda bir sergi salonu ve tarihî avangart üzerine bir araştırma merkezi olan Kassák Museum’la birlikte bir sanat arabuluculuk programı üzerine çalışmaktadır.

“The Exotic Ottoman City”: The Environment of Istanbul Narrated by Iranian Passengers (1796–1923)

Peyman Eshaghi

Istanbul has always been on the route of Iranian travelers to the west and the south. Either to go to Europe or the hajj in the Arabian Peninsula, Iranians chose to cross Istanbul. Among the Iranian passengers were intellectuals, merchants, members of the royal family, and high-ranking officers. While passing through Istanbul, they stayed days or weeks in the city, accommodated in certain places, communicated with the Iranian community of Istanbul, and met with the Ottoman officialdom. In the numerous travelogues produced by these passengers, who meticulously recorded different aspects of the urban life of Istanbul, there are many references to the “urban natures” of Istanbul: mosques, gardens, and buildings as well as the cultural life of the Iranian and non-Muslim communities, urban disasters such as conflagrations, and the modality of modernity shaped in Istanbul based on the urban infrastructure, especially the new technology being used. Drawing on some hundred hajj and non-hajj travelogues produced by Iranian pilgrims from the eighteenth to twentieth centuries, I have tried to reconstruct Istanbul’s environment as it was understood and explained by the Iranian passengers. My focus is on Iranians’ points of interest and their attention to Istanbul’s environment compared to the other cities en route to Mecca. By re-reading their detailed descriptions of the city’s environment, I try to demarcate its specialties through the eyes of the Ottomans’ eastern neighbor. In addition to that, I argue that the non-Turkish reports on Istanbul, here the Persian travelogue, can be used as primary sources to write the environmental history of Ottoman Istanbul.

Peyman Eshaghi is a PhD student in Islamic studies at the Graduate School of Muslim Cultures and Societies (BGS MCS), Freie Universität Berlin. Before that, he studied at the University of Chicago, University of Ankara, and University of Tehran in anthropology and sociology of religion. His main areas of research are hajj and pilgrimage in Islam and the Iran–Ottoman relationship. Among his publications are *Muslim Pilgrimage in the Modern World* (co-edited with Babak Rahimi, University of North Carolina Press, 2019), “To Capture a Cherished Past: Pilgrimage Photography at Imam Riza’s Shrine, Iran,” *Middle East Journal of Culture and Communication* (2015), and “Quietness beyond Political Power: Politics of Taking Sanctuary (Bast Neshini) in the Shi’ite Shrines of Iran,” *Iranian Studies* (2016).

“Egzotik Osmanlı Şehri”: İranlı Yolcuların Anlatımıyla İstanbul Çevresi (1796–1923)

Peyman Eshaghi

İstanbul daima batıya ve güneye giden İranlı yolcuların güzergâhında olmuştur. İranlılar gerek Avrupa gerekse de Arap Yarımadası’ndaki Hac yolculuğu için İstanbul’dan geçmeyi tercih etmiştir. Bu İranlı yolcuların arasında entelektüeller, tüccarlar, hanedan üyeleri ve yüksek rütbeli devlet görevlileri bulunmaktaydı. Bu kişiler İstanbul’dan geçerken şehirde günler veya haftalarca kalıyor, farklı yerlerde ikamet ediyor, İstanbul’daki İran topluluğuyla iletişime geçiyor ve Osmanlı yetkilileriyle görüşüyorlardı. İstanbul’un şehir hayatının farklı yönlerini kılı kırk yararcasına kaydeden bu yolcuların tuttuğu sayısız seyahatnamede İstanbul’un kentsel doğası hakkında pek çok gönderme bulunmaktadır: camiler, bahçeler, binalar ve aynı şekilde İranlı ve gayrimüslim cemaatlerin kültürel yaşamı, yangınlar gibi kentsel felaketler ve İstanbul’da özellikle yeni teknolojilerin kullanıldığı kentsel altyapıya dayalı olarak şekillenen modernlik biçimleri. Bu çalışmada on sekiz ila yirminci yüzyıllar arasındaki İranlı seyyahların ürettiği Hac konusunu içeren ve içermeyen yüzlerce seyahatnameden yararlanarak İstanbul’un çevresini bu İranlı yolcular tarafından anlaşıldığı ve anlatıldığı şekliyle yeniden oluşturmayı denedim. Bu bağlamda odağımı İranlıların ilgi alanları ile Mekke güzergâhındaki diğer şehirlere kıyasla İstanbul’un çevresine yönelik dikkatleri oluşturuyor. Bu kişilerin şehrin çevresiyle alakalı ayrıntılı tasvirlerini yeniden okuyarak Osmanlı’nın doğu komşusunun gözünden İstanbul’un özelliklerini ayırt etmeye çalışıyorum. Buna ilaveten, İstanbul hakkında Farsça seyahatnameler gibi Türkçe olmayan anlatıların da Osmanlı İstanbul’unun çevresel tarihini yazmada birincil kaynak olarak kullanılabileceğini ileri sürüyorum.

Peyman Eshaghi Freie Universität Berlin, Graduate School of Muslim Cultures and Societies’de (BGS MCS) doktora öğrencisidir. Eshaghi bundan önce Chicago, Ankara ve Tahran üniversitelerinde antropoloji ve din sosyolojisi okumuştur. Ana araştırma alanları İslam ve İran–Osmanlı ilişkisinde Hac ve Hac yolculuğudur. Yayınları arasında *Muslim Pilgrimage in the Modern World* (Babak Rahimi ile birlikte, University of North Carolina Press, 2019), “To Capture a Cherished Past: Pilgrimage Photography at Imam Riza’s Shrine, Iran,” *Middle East Journal of Culture and Communication* (2015) ve “Quietness beyond Political Power: Politics of Taking Sanctuary (Bast Neshini) in the Shi’ite Shrines of Iran,” *Iranian Studies* (2016) sayılabilir.

A Multilayered Approach to the Urban Topography of a Harbor Settlement: Galata, Istanbul

Yasemin Küblü

This study addresses urban topography and aims to generate a topographical perception about recent urban conditions of Galata due to an ongoing urban transformation that is under fiery debate for destroying the original topography of the settlement. The study proposes a multilayered topographical depiction of Galata. The main approach is referenced from two studies performed by John Ruskin (*Modern Painters*, Volume IV, 1843–1860) and Eugene Viollet-le-Duc (*Le Massif du Mont Blanc*, 1876). The essential idea of these studies that “the necessity of analyzing anatomy to understand the surface form of the earth” is applied to Galata to explore its current urban topography like a structural anatomy in two categories: the “natural topography” and the “artificial topography.” Both categories are also analyzed in three sublayers to be able to clarify the complex structure of the settlement: “the ground,” “the underground,” and “the underwater.” Analyses are complemented by topographical mapping, the urban sections and perspectives by overlapping current satellite images, the urban plan of Galata, and the topographical map of Galata studied by Nomidis and Schneider (1944).

This study provides insights about our constructional relationship with the natural formations of Galata with respect to its influential topography and geographical characteristics and the richness of urban layers accumulated over time to be evaluated for ongoing constructional interferences and urban transformation. The aim is to contribute to the contemporary urbanization agenda of the settlement with a comprehensive topographical evaluation different from one usually found in the urbanization literature.

Yasemin Küblü conducts research on Istanbul’s urban topography. She received her master’s degree in urban design from Istanbul Technical University and her bachelor’s degree in landscape architecture from Ege University, Izmir. She is currently working as a landscape architect and preparing to start her doctoral research.

Bir Liman Yerleşmesinin Kent Topoğrafyasına Çok Katmanlı Yaklaşım: Galata, İstanbul

Yasemin Küblü

Bu çalışma kent topoğrafyasına odaklanmaktadır. Amaç Galata’nın hâlihazırda devam eden ve yerleşimin orijinal topoğrafyasını günden güne yok etmekte olan tartışmalı kentsel dönüşüm sürecine dair ve Galata’nın güncel kentleşme literatüründe değerlendirilmek üzere topoğrafik bir yaklaşım geliştirmektir. Çalışma, bu kapsamda Galata için çok katmanlı bir topoğrafik değerlendirme önermektedir. Temel yaklaşım John Ruskin (*Modern Painters*, Volume IV of V, 1843–1860) ve Eugene Viollet-le-Duc (*Le Massif du Mont Blanc*, 1876) tarafından hazırlanan iki araştırmadan referans alınmıştır. Bu araştırmaların ana fikri olan “yeryüzünün yüzey formlarını anlayabilmek için, anatomilerinin araştırılmasının gerekliliği” düşüncesi Galata’ya uyarlanarak, yerleşimin güncel kent topoğrafyası strüktürel bir anatomi gibi ele alınarak iki kategoride açıklanmıştır: “Doğal topoğrafya” ve “yapay topoğrafya.” Ayrıca, her iki kategori de, Galata’nın çok katmanlı yapısını net bir şekilde açıklayabilmek için “yer,” “yeraltı” ve “sualtı” olmak üzere üç alt katmanda incelenmiştir. Çünkü günümüzde şehirleşme farklı yeryüzü katmanlarına da yayılmış durumdadır. Analizler; güncel uydu görüntüleri, Galata kent planı ve 1944 tarihli Nomidis & Schneider’in Galata Topoğrafik Haritası kullanılarak; topoğrafik haritalamalar, kentsel kesitler ve perspektif görünümlemler ile oluşturulmuştur.

Bu çalışma, insan etkisi olarak inşa etme eyleminin; Galata’nın doğal formları, topoğrafyası, kendine özgü coğrafi karakteri ve zamanın etkisi ile biriken zengin kent katmanları ile olan ilişkisine dair, “kent ve doğası,” “kentin doğal ve yapay diyalektiği” kapsamında değerlendirilmesine olanak sağlamaktadır.

Yasemin Küblü kent topoğrafyası üzerine, İstanbul özelinde araştırma yapmaktadır. Yüksek lisans derecesini İstanbul Teknik Üniversitesi Kentsel Tasarım Disiplinlerarası Programı’ndan, lisans derecesini ise Ege Üniversitesi Peyzaj Mimarlığı’ndan almıştır. Peyzaj mimarı olarak çalışma hayatına devam etmektedir. Aynı zamanda doktora araştırmasına başlamak üzere çalışmalarını hazırlamaktadır.

PUBLISHERS' CORNER
YAYINEVİ KÖŞESİ

Virtual book displays by the publishers are available at the conference Discord server
Yayıncıların sanal sergileri konferansın Discord server'ında gezilebilir





SUNA AND İNAN
KIRAÇ FOUNDATION